

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: VI

BROJ: 12 (50)

Subotica, prosinac (decembar) 1998.

Cijena: 6,00 N. din.

ISUS MU IME OTAC DA, DA NAS OTKUPI, POSLA GA!

Fra Filippo Lippi (1406-1469), Marija s djetetom

SLAVA BOGU OCU

Ove će godine sigurno drugačije u svemiru, ali i u našim srcima - odjeknuti riječi anđeoske pjesme: "Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima miljenicima njegovim" (Lk 2,14). Doista, ove godine bi ljudi - miljenici Boga Oca, drugačije trebali slaviti Božić i drugačije se sjećati one prve božićne noći. Jer ovaj Božić slavimo u GODINI KOJA JE POSVEĆENA BOGU OCU! Ocu koji je "tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni" (Iv 3,16). Ove godine bi naša zahvalnost Bogu morala biti veća. Pri pogledu unazad, u povijest kad prije 1999 godina zemlja bi obasjana svjetlom s neba, "Svjetlom istinskim koje prosvjetljuje svakog čovjeka" (usp. Iv 1,9), kako da nam se srce ne ispuni radošću i kako da ne kliče i ne hvali i ne slavi Boga Oca kad nam je darovao milost da budemo "sinovi u Sinu"! Onima, naime, "koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja" (Iv 1,12).

Ovoća Božića, dragi čitatelji, divimo se veličanstvenom Božjem djelu spasenja svijeta i otkupljenja čovjeka. Slavimo Boga Oca i zahvaljujmo mu za njegovog "ljubljenog Sina" koji je "radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa i utjelovio se po Duhu Svetom i postao čovjekom"! No, najviše iskazujmo slavu i hvalu Bogu što je i nas - po Sinu, snagom Duha - u sakramentu krštenja učinio svojom ljubljenom djecom. Zahvaljujmo mu što smo u Isusu Kristu i mi izabrani "prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim" (Ef 1,4) i što smo "zamilovani u Ljubljenome" (Ef 1,6). I odlučimo ove godine, pred jaslicama, da ćemo uvijek ostati u "kući Očevoj"; da ćemo svom dobrom Bogu Ocu uvijek ostati vjerni i da ćemo mu biti poslušna i dobra djeca kako bi uvijek za nas mogao reći: "Gle, eno moje miline"...

I tako! Dok budemo zagledani u Sina - Božića - u jaslicama, na "slamici oštroj"; i dok budemo tražili riječi da Ocu mucajući zahvalimo na Njemu i na svemu, nama koji radimo ovaj "Zvonik" i vama koji ga rado čitate, nek padne pogled na ovaj POSEBAN BROJ! Nije li i ovo Božja providnost da je upravo ovaj, božićni broj "Zvonika" jubilaran - PEDESETI! Kako je lako u božićnom raspoloženju "slavljenja i hvaljenja Boga" zbog Isusa, zahvaljivati Bogu i za NAŠ "ZVONIK"! (Tako su ga mnogi nazvali). Pedeseti broj vam je u rukama! Zar da se hvalimo?! Da, u Gospodinu! Gospodnje je ovo djelo, kakvo čudo u očima mnogih! Svećenici Hrvati naše biskupije - osnivači ovog Lista i članovi Uredničkog vijeća doista su ponosni zbog ovih pedeset brojeva! (U sljedećem broju ćemo malo više pisati o tome kako smo radili). A kako i ne bi. Započeli smo skromno. Sa strahom! Sa željom da pokušamo! Neki su sumnjali... Pa, ipak, pedeset brojeva je iza nas. Slavimo Gospodina! I samo to! "Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti!" Upotrijebiti talente koji su nam darovani. Ali smo beskrajno sretni ako ste vi zadovoljni! A jeste! Toliko puta ste to rekli, napisali, s nama surađivali... Hvala vam na podršci! Hvala što čitate "Zvonik". To nam je najveća radost i najveća nagrada. Hvala i štampariji "GLOBUS", s kojom smo divno surađivali...

Znamo da možemo i bolje i drugačije. Budućnost je pred nama. Trudit ćemo se da "Zvonik" bude još više VAŠ! I da bude još više Bogu na slavu! Meni je, pak, osobna želja da se ostvari ono što sam pisao u uvodniku prvoga broja: "ZVONIK jest i želi biti plod našeg svećeničkog i vjerničkog zajedništva" i "Sve što budemo pisali nek vam bude poticajem da Boga slavite i zahvaljujete mu..."

Pridružujući se "silnoj nebeskoj vojsci anđela" i svima koji će ovog Božića Bogu slavu pjevati, srdačno vas pozdravljam i svima, zahvalna srca, želim SRETAN BOŽIĆ i BLAGOSLOVLJENU NOVU GODINU!

Vaš urednik ✍

S NAMA BOG

Ljudi uvijek nešto čekaju, uvijek se nečem boljem nadaju. Čekaju bolja vremena, bolji život, bolje plaće, bolje zdravlje... Dobro je dok ljudi imaju nadu, dok nešto čekaju. Ali nije dobro ako im u tom čekanju prođe život i ne shvate da dobra vremena čine dobri ljudi, ovdje i sada.

Ljudima tako može proći život i u čekanju Boga. Sav ljudski rod čeka Boga već od prvih stranica Biblije. Za njim je čeznuo izraelski narod - za obećanim Mesijom, Spasiteljem. Čekali su njegov dolazak kao neko čudo. I nisu ga još prepoznali i priznali. Jer on je došao kao Božić. Krenuo je od početka našim malim životom, krhkim koracima Djeteta.

JA SAM KOJI JESAM postao je S NAMA BOG!

Naše vrijeme je ispunjeno njegovom prisutnošću. Naši dani su blagoslovljeni njegovom blizinom. On je s nama. Došlo je njegovo kraljevstvo koje se ne očituje u sili i snazi, već u slabosti, krhkosti i trpljenju. Tako je bilo u noći njegova rođenja i u noći njegove muke. A između toga život običan i mali, naš ljudski život. Ali posvećen njegovom prisutnošću.

Za nas kršćane nema više čekanja. BOG JE TU! S NAMA BOG! Ali mi znamo da on još uvijek "dolazi, dolazi, dolazi, vazda dolazi", kako to reče Tagore.

I znamo da će ponovno doći.

No, vjerujemo li da je Bog tu, ovdje i sada?

Ako to vjerujemo, onda pomanjkanje bilo čega ne može pomutiti našu radost jer imamo ono zbog čega jedino vrijedi slaviti Božić - Boga samoga. I onda je svaki dan Božić - S NAMA BOG!

Kriste, volim te.

Ne zato što si sišao sa zvijezda

nego zato što si mi otkrio

da je čovjek sazdan od krvi,

od suza,

od tjeskobe,

i da ima ključeve

kojima se mogu otvoriti vrata svjetlosti.

Da, naučio si nas da je čovjek bog,

siromašan i raspet kao i ti... (L. Filipe)

S. Blaženka Rudić ✍

Piše: Andrija Kopilović

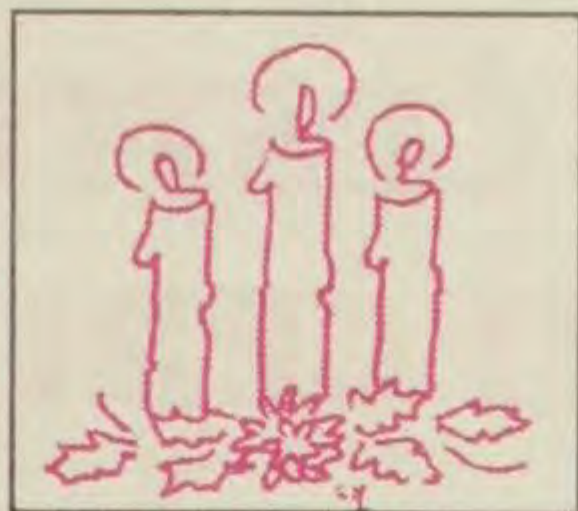
13. 12. 1998.

3. nedjelja Došašća

Iz 35,1-6a.10

Jak 5,7-10

Mt 11,2-11

PUT KROZ PUSTINJU

Prorok Izaija zanosnim riječima želi ohrabriti svoj narod. Vjeran svom stilu, on to govori ponajprije u slikama: pustinja će procvjetati, a zemlja sasušena bit će plodna. Kao uzor ljepote uočuje neizmjerni čar Libanona, Karmela i Šarona. To su predjeli koji zadivljuju svojom ljepotom svakoga čovjeka. Druga slika kojom navješćuje mesijansko vrijeme jest ozdravljenje bolesna čovjeka i to baš od one bolesti koja je u sebi tako teška da je čovjek osakaćen. Stoga će Mesijinom zaslugom i djelom sljepačke oči gledati, gluhi čuti, hromi hodati i nijemi govoriti. To je razlog da preplašen, ponižen i obespravljen narod bude radostan i jak, jer evo dolazi spasenje od Boga. U konkretnom pojavku Spasitelja to nam se i događa. Jer, On nam svojom naukom otvara oči da vidimo Božji plan s nama i sa svijetom. On nam otvara uši da prepoznamo njegov glas i njegovu volju. On nam daje hodati njegovim stopama i daje nam klicati u slavljenju Boga! Zato se kršćanin ponovno i ponovno raduje te mu radost biva i stil života budući da Bog u njemu po Isusu Kristu izvodi velika djela. Kršćanin je, dakle, po svojoj biti čovjek koji priznaje Božju nadmoć i Božje djelovanje u sebi. A svojim mirom i svojom radošću biva izazovom da i drugi poželi diviti se ljepoti Božjega djela gledajući ga kršćanskim očima.

27. 12. 1998.

Nedjelja Svete Obitelji

Sir 3,2-6.12-14

Kol 3,12-21

Mt 2,13-15.19-23

POŠTUJ OCA I MAJKU

Pred nama je jedna mudrosna knjiga Staroga saveza. Prepuna je mudrih savjeta, utemeljenih na Objavi i potvrđenih iskustvom. Sažeto i zbito data je poruka stara a vječno nova. Izuzetno divan primjer tumačenja četvrte Božje zapovijedi. Sva je svojim savjetima zaokupljena oko poštivanja roditelja kao temelja vlastite sreće. Dobro je primijetiti da je i četvrta Božja zapovijed pitanje dugog života i dobrobiti na zemlji vezala uz poštovanje oca i majke. Ta otac i majka su suradnici Božji i izvršitelji njegovog plana te im se nikada ne može uzvratiti ono što se od njih i po njima prima: život i odgoj. Stoga ovaj odlomak učvršćuje obiteljske veze za koje se može reći da su utemeljene na dva bitna stožera - a to je ljubav i poštovanje. Kada ponestane bilo koji od ova dva stožera, obitelj postaje krhotina ili se vrednote brkaju. Dapače, ako se samo jedan od ovih stožera prenaglašava, opet nastaje nesklad - ako poštivanje nije nadahnuto ljubavlju i ako nije izraslo iz ljubavi, nije pravo. Ako je ljubav prema roditeljima bez iskrenoga poštivanja, onda je ona unakažena. Nepromjenjiva je dakle božanska volja da se obitelj temelji na ljubavi i poštivanju. To je zakon za obitelj u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Ne bude li toga suglasja ljubavi i poštivanja, imat ćemo obitelj u ruševini, ljude u nesreći i zasigurno naš život neće biti niti blagoslovljen, niti dug. Ostaje nam, prema tome, imperativ: ljubi i poštuji!

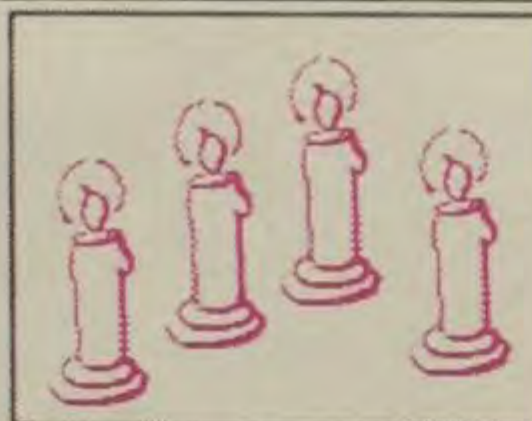
20. 12. 1998.

4. nedjelja Došašća

Iz 7,10-14

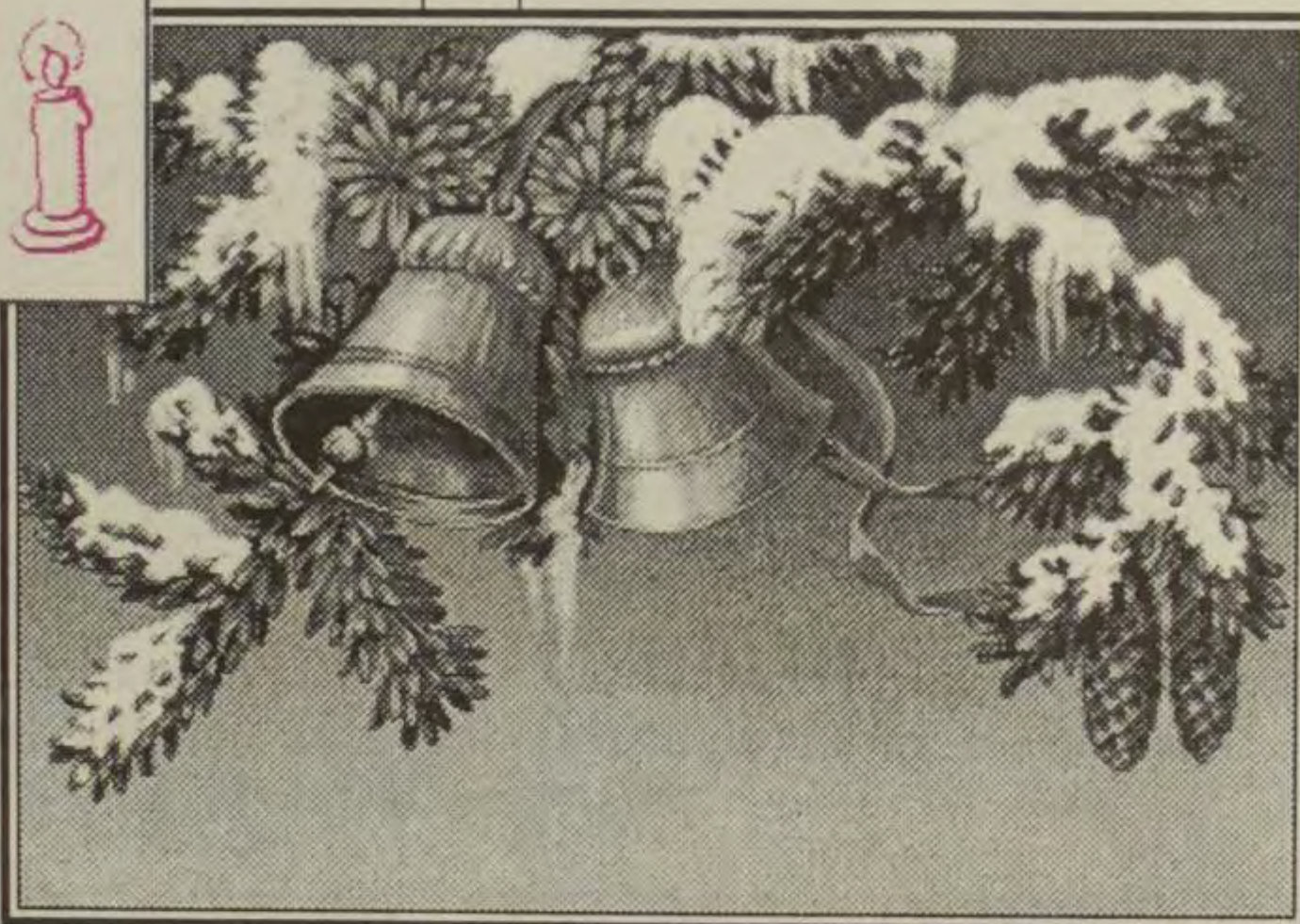
Rim 1,1-7

Mt 1,18-24

EMANUEL - BOG S NAMA

Osnovna težnja svih ljudi je susret i komunikacija. Kod religioznog čovjeka (a takvih je većina čovječanstva) ona se provlači kao crvena nit. Kroz svu povijest religija prisutna je želja susresti Boga i komunicirati s njim. Povijest religija prepuna je svjedočanstava - tužnih i manje tužnih pokušaja da čovjek dođe u dijalog s nadnaravnim, transcendentnim, božanskim. Kršćanstvo, koje je vjera a ne tek religija i koje se oslanja na božansku objavu, daje svojim pripadnicima milost doći u dodir s nadnaravnim i doći u dijalog s božanskim. Makar prorok odgovara potrebi kralja Ahaza, u zanosu proriče velike stvari domu Davidovu. I dok je prvi dio proroštva ostvaren, drugi je po njemu navješten. Ostvarenje je dato Ahazu, a navještenje nama. Rečenica: "Evo, djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu ime Emanuel - s nama Bog" je mesijanska i temelj onoga što ćemo ovih dana slaviti, a to je Bogojavljenje. U Isusu Kristu Vječni je postao vremenit, Nedohvatljiv je postao materijalan, Bog je postao čovjek. Tako je Isus Krist po svojoj naravi Bog s nama. On je Bog i čovjek. On je omogućio susret i dijalog Boga s čovjekom, ali je i sam i susretno i središte susreta Boga i čovjeka. I od ovoga povijesnog časa mi smo narod u hodu s Bogom jer smo s Kristom, po Kristu i u Kristu.

03. 01. 1999.

2. nedjelja po Božiću

Sir 24,1-2.8-12

Ef 1.3-6.15-18

Iv 1,1-18

MUDROST SE BOŽJA NASTANI MEĐU NAMA

I ove nedjelje je pred nama mudrosna knjiga Sirahova. Pisac ove starozavjetne knjige donosi teologiju Mudrosti koja je jedna od Božjih vlastitosti. Dapače, mudrost je sam Isus Krist koji je odsjaj slave Božje i koji se nastanio među nama. Po njemu je stvoren sam svijet i apostol Pavao tumači da je Isus Krist pravi uzor svega stvorenoga. Dakle, Bog stvara na sliku svoga sina i kad se On utjelovljuje, nastaje novi čovjek. Mi smo, učenici Isusovi, po njemu stvoreni. Stoga je dimenzija mudrosti kao nastanjene Božje prisutnosti u Izraelu sada prešla na nas. Dapače, po milosti se ta mudrost nastanila u nama; kršćanin je posve novi stvor i sam je šator Svevišnjega. Tako bi i čovjek koji je svjestan da je preobražen na sliku Kristovu morao za svoju okolicu odražavati lice Božje. Ta stvoren je i otkupljen na sliku Božju. On je hodajuća slika Božja po tome što je u svjetlu te Božje mudrosti i prisutnosti i sam zakoračio Božjim putem te se iz njegova života i rada, mišljenja i govorjenja susreće prisutnost Božje mudrosti koja je nastanjena u čovjeku.

STAROVINSKO ČESTITANJE BADNJE VEČERI

Samo se jedared u godini kršćani unaprid spremaju i željno čekaju da proslave najsrčniji događaj čovičanstva - rođenje Sina Božjeg - u kojem slavlje ostaje nezaboravno ritko lipim običajima na Badnje večer. Slavit bilo koji važan događaj je lipota za se, al kad ga slave više obitelji, onda je ono zajedničko slavlje sviju i rad tog radosnije, veselije. Iako se Badnje večer slavi svake godine, ono je svaki put drugačije, rad tog po di koje ostane u lipom sićanju cilog života.

Naši preci su se, napose salašari, za Badnje večer unaprid spremali da ga što lipče otprave po običaju nasliđenom od predaka. Do Adventa su poradili sve poljske poslove, ušli su u vrime odmaranja tila i obnove duše pobožnostima: iđenjem na rorate (mise zornice), postom, ispovidom i pričesti - tako su se spremili za proslavu tog radosnog blagdana. Mada su na Badnji dan svi postili na suvo (ništa nisu ili), jedva su čekali da se smrkne, ne zato da se dobro navečeraju, već da ponove i uživaju u tim lipim običajima, samo te večeri i noći - kad su lipim obredom večer više razgalili dušu neg tilo, jel je iz srca srića istisnila sve brige i nedaće. U tom njim je izgledom pomogla u svečano udešenoj čeljadskoj (dnevnoj) sobi u pročelju ispod propeća okićena grana sa darovima koje je ukućanima dono Isus, božićnjak i betlem na astalu, a po zemlji do kolina rastrta slama. Naši preci su se paštrili da njim za taj blagdan soba bude što lipča, po salašarskom svaćanju, da nalikuje volarici u kojoj je na svit došo Sin Božji.

Kako priliči, posli večernjeg namirivanja (zbrinjavanja) josaga, večer je navišćeno pucanjem sa sviju strana iz lovaski pušaka i ključa (u kom je bio izmišan pra sumpora i šalitre), skoro svaki put sa vidljivom svinjatskom zvizdom. Svinjarska zvizda je zvizda Danica (planeta Venera) na čiju su večernju pojavu kadgod svinjari sa strnjike tirali svinje na salaš. Na pucjavu su ljudi u čeljadskoj sobi počeli pivat božićne pisme. Malo posli vrata je otvorila reduša i udaranjem badnjače, duže dračove okrugljače il komada panja na kojem je skuvana večer, o dovratka il vrata čeljadске sobe, izdivanila lipje želje. Za otpale žeravice reduša je kazivala: "Koliko žeravica, toliko prasica... toliko gušćića... toliko pilića... toliko prasica..." i još kojekaki lipi želja na čeg su čeljad za astalom uzvrćala: "Daj Bože!" Iza tog je unela zdilu grava, a ispid nje je položaj s upaljenom svićicom čestito Badnje večer. Posli ila su vrime proveli u pivanju božićni pisama, med kojima je jedna od najomiljeniji "Radujte se, narodi" otpivana brezbroj puta.

Radost slavlja je tim večer ako se mož s kimgod podilit, pa su komšije, napose oni u ušorenim salašima, išli jedni drugima čestitat Badnje večer - Isusovo porođenje. To večer su na sve strane išli betlemari, većinom po nekoliko dice s malim betlemom u

kojem je bila upaljena svićica i nekoliko manji figurica svete obitelji i životinja. Oni su do bliže ponoći čestitali Badnje večer, za to su od ukućana dobijali milostinju, a prid ponoć su svoje male betleme odneli u crkvu. U nikim crkvama (bajmačkoj, tavankutskoj...) se znalo kod oltara nač po desetak i više mali betlema, da ga okite za ponoćnicu.

Tušta nji su se dopratili sa svirkom, kadgod gajdašom, u novije vrime harmonikašom il tamburašima. Domaćini su goste reda radi ponudili ilom, iako posli izdašne večer do njeg nikom nije stalo, al su zato rado privatili ponuđenu čašicu il bokal s vinom, koju je ritko ko popio samu - brez para, napose kad je ponuđeno dobro vino. Koji su skloni komedijanju, išli su u vašange a med njima se našlo i spritni da su se znali tako dobro prisvuć i smušavat, da ji ukućani baš nisu mogli lako pripoznat. Po običaju je dio obitelji oćo u čestitku, a dio je osto dočekivat goste.

Te noći se ćula graja sa sviju strana, radost doćeka i ispraćaja gostiju nikad nije tija, pa nije ćudo što su se vaške (kerovi) u šoru uzbunile, nisu znali šta se dešava kad te noći ljudi ne miruju. Sa tom noćnom grajom i kerećjim lavežom, pa još kad je nebo bilo vedro, a zemlja ubiljena snigom, nemož se lipćom zamislit naša neprigledna ravnica prošarana salašima - tako je najćešće izgledala na Badnje večer.

Dida mi je pripovido o jednom običaju iz ditiñstva, nasliđenom od njegovog oca, kako se išlo čestitat Isusovo porođenje: rogati madžarci (podolci - madžarsko sivo goveće) su dovukli na soncama ambar pun čeljadi (na slici je taki oćuvan ambar mog pradide Vranje). Taj ambar je ispletan od vrbinog pruća i blatom iznutra umazan, u kojem su kadgod držali žito i kuruze za meljavu. Volovima su oko vrata obisili brondze (liveno zvonice), da iz daljeg uzbune svezane vaške i naviste domaćinu da mu iđu gosti. Domaća čeljad su izašli prid nji i doćekali ji kaki je red: veselo, nasmiñano i posli kaki je bio adet: "Faljen Isus - Amen uvik". Slidilo je otprilike: "Je, ko nam to iđe", a na njevo: "Jestel radi gostima?", uzvratili su: "A, ko se nebi radovo takim gostima, ajte samo unutra da se malo odgrijete..." Upregnute volove su pokrili opaklijama, a gosti su ušli i čestitali Isusovo porođenje, koje se svudan čestitalo u sobi kod obiteljskog betlema.

Kadgod su svi naši ljudi nosili brkove, a med njima jedan il dvojca brkati su kazli da njim se drima pa će malo prileć na slami, probaće zaspat i možda štogod klapit (sanjat) u kući ovog domaćina. Druga čeljad su posidala za astal di su ji ponudili vinom, a siti gosti se baš nisu nećkali jel su imali na čeg pit, pa su se malko razgalili sa nekoliko čašica vina, da iđu u korak sa drugom čeljadi. Posli kraćeg vrimena ona dvojca na slami su se

Autor dićno pokazuje saćuvan ambar na soncama pradide Vranje (iz sredine 19. vika)

počeli miškoljiti. Domaćin ji je probudio i pito: "No, čeljadi, jestel se naspavali? Ako ste štogod klapili, ajd to nam lipo ispripi-dajte." Onda je jedan od nji kazo: "Tako sam slatko zaspo na ovoj slami da sam zdravo lipo klapio. Skoro ćete udomit (udat) divojku za dobrog momka, a u svatovima će se baćo od dragosti al baš dobro napit; krmače će vam se dobro oprasit; krave otelit... Ta lipa ždribna riđuša će oždribit kobilicu, pa ćete moć naporit lipa riđuše, da se i vi možete paradirat ko bać lve sa nje-govim ugasnim muvastim žeravima... Vrime ćemo, ako da Bog, imat dobro: u svibnju se obećava lipa kiša, više puta će bić plava i dobro će natopit usive. Čini mi se da risarima vrime baš neće uvik pasirat (pogodovat) jel će više puta dobro pokisnit... Jel kako kažu ljudi, kad risari kisnu, biće kuruza." I tako redom, da će svima i sve bit lipo. Dvojca brkonja su se nadmićali ko će izdi-vanit lipče želje. Na to su domaća čeljad uzvratila: "Daj, Bože, da tako bude, jel to i drugima želimo..." Otprilike takim ričima su izdeklamovali (izrecitirali) lipa želje i kaki je red ovake riči su morali (dobro) zalit kojom čašicom vina.

Kad su obavili tako čestitanje i malo divanili o tom ko je kako provo večeru, kome je šta dono Isus pod granu, zajedno su otpi-vali po nekoliko božićni pisama, navukli opaklije, posidali u ambar i očli do slidećeg komšije i tako redom po šoru dok nije došlo vrime da triba utrnit božićnu sviću koja je gorila cilu noć u kući (u sridnjoj sobi) i počet namirivat. U međuvrimenu, bliže ponoći, su skoro iz svake obitelji po jedna sonca čeljadi očla u crkvu na ponoćnicu. Kad su se vratili s ponoćnice, privatili su se pača. Tako se tušta puta svršavala ta lipa i vesela noć.

Ne čudi me što se moj dida do kraj života sićo i ove Badnje večeri, jel je tako štogod u ovom viku teško i smislit, a kamol doživit. Ko je lipo doživio ovu noć, valjda nema nikog kome nije bilo žao što se morala utrnit božićna svića, jel je pitanje dal će se tako štogod ponovit. To ponike ljude potakne da pomisle: "Bože, očul ja dočekat slideće Badnje veče... il - daj, Bože, da ovako dočekam i slideće Badnje veče..."

Ovu didinu pripovitku mi je potvrdio Lajčo Anišić sa Hrvatskog Majura, i on je čuo od njegovog dide pripovitku, nalik mojoj, da su se kadgod ovako pratili i čestitali Isusovo porođe-nje na Badnje veče u Šinteriji (kadgodašnji Anišićev šor salaša) na Hrvatskom Majuru. Po tom ispada da je ovaki običaj bio i u drugim krajevima subatičkog atara.

Eto, sad je vrime da se sitimo jednog nestalog lipog običaja naši predaka, jel su imali priliku, a šta je važnije i znali su, jednu noć provest da njim ostane u sićanju cilog života - na čim njim možmo zavidit. Ovo je jedna pripovitka iz slikovnice života i običaja naši predaka.

Alojzije Stantić

MAĻA PJESMA BOŽIĆU

*Ispod jedne zvijezde sjajne,
u tihoj betlehemskoj noći,
ispuni se obećanje davne tajne;
dragi će nam Isus doći.*

*Iz Marijina djevičanskog krila,
rodi nam se djetesce spasa,
poljubi Majka djetesce spasa,
zadrhta zemlja od Božjeg glasa.*

Petrovaradin - Marko Kljajić

GUSTE ĆE PASTI SJENE

*Guste će pasti sjene
kad noć prohladna krene
i svuda bude tama.*

*Ostani s nama
noćas
i sutra,
vazda.
Ostani s nama,
Maleni,
Rođeni.*

*Strah nas je ostati sami
u ovoj makar svetoj
noćnoj tami.
Bura se daleko prolama,
okna drhte i vrata.
Na ognjištu vatra se gasi,
u vjetru ljudski plač se glasi
ko razbiti zvonovi sata.*

*Rođeni,
ostani s nama
i kad nisu blagdani,
neka nas grije
blagost Tvojeća plamena.*

Ante Sekulić

Božićna bajka

Pogledao je kroz prozor. Sitne su pahulje plesale veselo se utrkujući, a njemu se činilo kao da se cijelo dvorište, njegova ljuljačka, stara kruška, kutak s pijeskom i travnjak pretvara u čarobnu srebrnu posudu što se puni smijehom razigrane bjeline.

Poskočio je uzbuđeno i vukući svog starog, od zagrljaja iskrzanog među, Bubija, uputio se ka krevetu. Dok su bosa nožice tapkale po hodniku, šaptao je Bubiju: "Znaš, još jednom spavamo i onda će se roditi mali Isus. To ti je onaj mali dečko koji spava u štalici i zove dobru djecu k sebi. I mede isto. A mi smo bili jako dobri, zar ne... pospremili smo igračke, pojeli griz i spavali svako popodne i ...", mrmljao je dalje uvlačeći se pod dekiću. Držeći jednom rukom Bubija, drugom je mahnuo pajacu što se smiješio sa zida, pa dragom pandi skutrenom kraj krevetića i veselim psićima sa zavjese. Doviknuo je svima: "Brzo spavajte da nam dođe mali Isuuus!"

Sklopio je oči ali san nikako da sleti na razigrane kapke. Neprekidno su mu pahulje skakutale po nosu, dozivale ga i zvonile cvrkutavim glasićima: "Hodiii, hi, hi, hi... prhiii, hi, hi..." I baš kada je pomislio "Kako su samo vesele, tko zna otkuda dolaze!?", odnekud, zapravo sa svih strana, zapljusne ga svjetlost. Onako plavičasta i lelujava, ispunjena vriskom pahuljica što zavrcaše nošene vrtlogom, uplaši ga silno, toliko da se munjevitim skokom našao u toploj sigurnosti svoje dekice. Tek je čuperak ostao kao hrabra izvidnica da ga izvijesti o tome što se zbiva iznad krevetića. Ali gle... sobom se razli neka toplina, meka, mekša od medinog krzna, mirisna kao prvi dah ljubice pod kapom proljeća i razliježe se zvon praporaca zvukom milim poput žubora nekog davno zaboravljenog izvora. I ispuni ga nježnost.

Tek jednim okom stidljivo virne i imade što ugledati. Malo iznad njega, tik uz rub kreveta lebdješe... ono... Kako li nazvati leptira, satkanog od svjetla i zvijezda? Znao je

samo da je milo i nježno to što ga je dotaklo i straha nestade dok je, nošen svjetlucavom maglicom, letio za njim.

Osvijetljeni prozori kuća, dvorišta, široke

bijele ulice i zvonici ostajaše za njima dok su se približavali zvijezdama. "Pokazat ću ti kolijevku radosti", reče biće nježno ga vukući u visine. Na obzoru se odjednom pojavi svijetla točka što se povećavaše sve dok ne postade jedino što je vidio pred sobom. "Je li ovo neki novi svijet?", upita se. "Ili... pa to je zvijezda! Zvijezda repatica!!!", uzviknu radosno dok su se meko spuštali na njenu površinu.

Okrenuvši se oko sebe shvati da je leptir nestao i da sve oko njega vrvi od života. Medvjedići su raznosili drvene konjiće, stolice, krevetiće a prekrasno odjevene lutke gurale su kolica pretrpana slatkišima. Bilo je tu torti, čokolade i kolača najrazličitijih okusa i oblika. Gle zečića, love se po livadi i skupljaju cvijeće i mirisne trave! A tek patuljci sa svojim dugim, zamršenim bradama i nedokučivim izrazima lica... Uputio se za jednim lagano se osvrćući oko sebe. Približavali su se nizu malenih kućica što su izgledale tako slasno da bi ih čovjek mogao u jednom zalogaju smazati. Naravno, kad ne bi znao da su to kuće a ne banane, jagode ili lubenice.

Unišavši u jagodu, zastade zadivljen. Gomila igračaka, olovnih vojnika, vrtuljaka, čudnih vozila, dvoraca od kockica, svijetlećih video-igrice i lopti poskakivalo je i pokretalo se veselo i sasvim živo. Za oko mu zapadoše sanjke, prave, velike, sa praporcima... baš one koje tako dugo želi. Ogleda se oko sebe. Nitko nije obraćao pažnju. Patuljci su, pjevušeći čarobnu melodiju, vrijedno radili, završavajući i ukrašavajući pakete igračaka i dotičući ih lagano, tren prije nego li bi ove oživjele. Kao začaran on se uputi ka sanjkama i u trenu se nađe okružen rojem medvjedića, pčelica i vojnika. Svi su se smiješili zračeci ljubavlju i u času se nađe uvučen u vrtlog pjesme... I plesao je i vrtio se i nije osjećao umor. Dok usred tog veselja nije shvatio da se kućice, patuljci, medvjedići i sve oko njega lagano kreće, kreće sa ciljem.

Gledao je. I vidio je puno. I sve je bilo nekako poznato i blisko. Vodu i zemlju, konje i žito, majku i oca... i sve je pjevalo istu pjesmu ljubavi, darivanja i očekivanja. I teklo je i teklo, do male štalice skrivene od svijeta što sinu u noći osvjetljena sjajem pristigle zvijezde i otkri skromne jaslje s djetetom Isusom što dozivaše umilnim glasom.

U tom trenu, što sadržavaše cijelu vječnost, on pomisli: "Ovo je najljepše dijete koje sam ikad vidio...". I zatvori oči preplavljen mirom.

I onda se probudio. Prvo što je ugledao bijaše zvijezda što je sjala čudnim sjajem na vrhu bora koji je sa mamom i tatom jučer okitio. A tada, ispod bora zazvoniše praporci na NJE-GOVIM SANJKAMA! Znao je! Isuse, to si bio ti!!!

Potrčao je ka prozoru zirnuvši u zoru punu snijega što se lagano prikradala. Bio je siguran da je u jednom malenom trenutku ugledao lagani tračak zvjezdanog repa dok se presretan smiješio Božićnom jutru.

Danijela Poljuha

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

DUHOVNI LIK Sluge Božjega O. GERARDA TOMA STANTIĆA karmelićanina

/Započinjemo u ovoj rubrici objavljujati "Razgovor, kao rukopis" s o. Antom Stantićem OCD, vicepostulatorom u kauzi Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, koji je objavljen o blagdanu sv. Josipa, zaštitnika HRVATSKE KARMELSKE PROVINCIJE, 19. ožujka 1998, Zagreb-Remete 1998. Slog ovog izdanja priredio je i s vicepostulatorom razgovarao o. Branko Zebić, OCD/

Budući da se radi o "rukopisu", radi lakšeg čitanja mi ćemo učiniti neke tehničke zahvate: staviti podnaslove, nove pasuse, crtice - kad se radi o nabrajanju...

- Već dugo vremena proučavate lik o. Gerarda Tome Stantića kao vicepostulator njegovog postupka za proglašenje blaženim i svetim. Molio bih Vas da u skladu Vaših saznanja odgovorite na nekoliko pitanja kako biste s rezultatima Vaših istraživanja o Sluzi Božjem upoznali i druge, posebno braću i sestre u Karmelu.

Na samom početku postavljam pomalo izazovno pitanje: Je li o. Gerard bio čovjek strog sa sobom i s braćom, kako se to ponekad čuje govoriti?

• Kada se na temelju objektivne dokumentacije proučava lik oca Gerarda Tome Stantića, mora se ustvrditi da Sluga Božji ne želi biti redovnik, karmelićanin, napola onima kojima je poslan. Na osobnom planu on svakako živi u ozračju svoga vremena, posebno formacije u Grazu i Đuru, ali ne nameće strogost drugima osim što, kao poglavar, potiče na vjernost redovničkom karmelskom pozivu. Nastoji među braćom stvoriti pravo ozračje zajedništva i opuštenosti. Primjerice, preporučuje svojoj zajednici da na "rekreaciju donesu samo žeravu ljubavi kako bi pomoću ljubavi veselo razgovarali... Kao što ne spada na kuhara da druge mrtvi, piše on, jer mu je dužnost da se za hranu redovnika brine, a rekreacija je kad nas drugi ne muče... Ako mjesto rekreacije bude kao medena košnica, tada neće biti (na rekreaciji) mjesta za trnje... mrmljanje, nezadovoljstvo, optuživanje, bockanje ili teška pitanja nego slatki zalogaji..." (Usp.: Duhovno vižbanje, pazenje, str. 27, 28; Biser mišljenja, 21).

Isto tako će poticati svoju subraću da jedan drugoga prihvate u njihovoj različitosti. Rekao je svojoj braći: "Svaki ima svoje lice i srce i svoje mišljenje, zato moramo imati sa svakim strpljenja. Nikoga ne progonimo zato što nema isto lice kao mi..." (Bilješke hrvatski, str. 358).

Sljedeće činjenice isto tako potvrđuju njegova nastojanja oko ljubavi prema svakom subratu i prema dušama koje susreće u svom apostolskom radu.

- Tako, kada se pri kraju Prvog svjetskog rata osjetila oskudica u hrani, SB odlučuje strožije postiti kako bi isprosio od Gospodina da njegova zajednica ima što jesti.

- Bolesnoj braći želi priuštiti sve olakšice ne samo u hrani nego i u liječenju. Primjerice, za o. Alberta Galovića, osim što moli generala Reda, tada svoga provincijala, da mu dozvoli liječenje u toplicama, moli također da mu se podijeli oprost od moljenja časoslova što je u ono doba rezervirano sv. Stolici.

- Jednom je našem bivšem svećeniku uspio isposlovati da mu se podijeli održavanje od svih cenzura, izrečene po ondašnjem crkvenom pravu za takve slučajeve. Kako je taj redovnik i svećenik dobio održavanje od svih cenzura pod uvjetom da se vrati živjeti u samostanu, Gerard ponovno intervenira i moli da ga se i tog uvjeta oslobodi jer, ističe, da je taj zalutali subrat nesposoban ponovno se vratiti u samostanski život jer je slaba zdravlja i bolestan na živce.

- Neprestano navraća u crkvu kako bi provjerio je li ima koga za ispovijed. Jednom ga je njegova rođena sestra zatekla u kapelici za ispovijedanje u franjevačkoj crkvi u Subotici, dok je tamo boravio radi poratnih prilika. Upitala ga je što radi, a on joj je odgovorio: "čekam duše".

- Ljudima u nevolji želi pomoći koliko god je moguće. Tako kad je glad pokušala na vrata i u bogatom bačkom kraju, poslije Prvog svjetskog rata, i kad je u tim okolnostima vidio izobličeno lice jednog djeteta zbog gladi, odlučuje strožije postiti kako bi djeca, koji su Isusovi miljenici, imali što jesti.

- Prikazuje, u jednom drugom slučaju, svoj život kako bi se rodilo dijete koje je bilo u opasnosti da se rodi. Prikazivanjem svoga života za život drugih, postom i pokorom, ima izričitu nakanu činiti zadovoljštinu i u svojem tijelu, "nadopuniti što manjka Kristovoj mucu" za spasenje ljudi, da se skrate sve nedaće što su ih svijetu nametnuli Hitler, Staljin...

Sve ove činjenice zapravo svjedoče da on svoj život živi za Boga i duše, da je vjeran Bogu i da sve pretvara u ljubav, u život iz vjere.

/nastavit će se/

Piše: Franjo Ivanković ✍

ALOJZIJE STEPINAC U POSLIJERATNOM VREMENU

Prve poslijeratne godine bile su najteže za zagrebačkog nadpastira Alojzija Stepinca. Već u samim počecima nove komunističke vlasti bilo je jasnih naznaka kako će se ponašati novo vodstvo. Zato zagrebački nadbiskup odmah upozorava vjernike da paze na sve opasnosti i obmane koje sa sobom nosi komunizam.

Jedan od ključnih dokaza kako je Crkva blagovremeno otvoreno upozorila na nepravilnosti i negativno ponašanje nove vlasti bilo je pastirsko pismo biskupa Jugoslavije objelodanjeno 20. rujna 1945. godine. U tom pismu biskupi osuđuju svaki oblik terorizma i nehumanog ponašanja komunističke vlasti. Poslije objelodanjivanja ovog pastirskog pisma koje je upućeno svim vjernicima, počinje još žešći i okrutniji progon Katoličke Crkve u Jugoslaviji. Vlast je najviše zamjerala zagrebačkom nadbiskupu što je takvo što objavljeno. Od tada se počinje stvarati plan o uhićenju nadbiskupa Alojzija Stepinca kako bi se pokušalo zastrašiti cijelu Katoličku Crkvu u Jugoslaviji, ali i Crkvu u ostalim komunističkim zemljama.

Nadbiskup Stepinac se osobno posebno zauzimao kako Nijemci ne bi prilikom povlačenja posve uništili Zagreb. Na Stepinčevo zalaganje Nijemci su u zadnji čas uklonili mnoštvo postavljenih mina po cijelom gradu. Pri samom završetku rata Pavelić je uspio nagovoriti ustaškog generala Luburića da ne brani Zagreb pred dolaskom partizana jer bi takva borba bila besmislena i besciljna. Samo bi izginulo mnoštvo naroda. Ova Stepinčeva intervencija urodila je plodom. Partizani su pri ulasku u Zagreb počekom 1945. godine naučili ubiti Stepinca, ali su odustali od zamišljenog plana na nagovor Vladimira Bakarića koji ga je branio govoreći da je sav narod uz Stepinca.

Uspostavom nove vlasti počinje sistematski progon Katoličke Crkve. Samo desetak dana poslije ulaska partizana u Zagreb nadbiskup Stepinac je na prevaru odveden u zatvor gdje je proveo oko pola mjeseca. Nakon burne reakcije biskupa i svećenika, u Zagreb dolazi sam Tito na pregovore. Stepinac je pušten iz zatvora ali ga se nagovara na odvajanje Katoličke Crkve u Jugoslaviji od Vatikana. Budući da taj nagovor nije uspio, progon na Crkvu se još više zaoštrava. Ubijani su mnogi svećenici i civili bez prethodnog pokretanja sudske istrage. Stepinac javno prosvjeduje što su komunisti ubili stotine tisuća hrvatskih vojnika koji su morali biti poslušni bivšoj vlasti. Većina od njih bila je nevinna.

/O kardinalovom životu u poslijeratnom periodu nastavljamo u idućem broju./

Svojim vjernim čitateljima
i suradnicima
čestit Božić
i od Boga blagoslovljena
1999. godinu
želi
Uredništvo Zvonika
i Subotičke Danice (nove)

13. prosinca

SVETA LUCIJA

(+ 305 ?)

- Malo siročće - bogata Sicilijanka obećana mladom bogatašu - kći bolesne udovice - Lucija na grobu svete Agate -
 - mlada sve razdijelila siromasima - Lucija je znala govoriti na sudu - Lucijine oči obratile mladića -
 - oganj joj nije nudio - Luciju zazivaju vjernici u vrijeme bijede i siromaštva -
 - zaštitnica djevojaka koje žele novi početak -

Lucija je vjerovala u zagovor svetih

Na spomendan svete Lucije se sije pšenica za Božić. Premda je u Bačkoj ime Lucija i u starini bilo vrlo rijetko, danas se još rjeđe čuje. Lucija, Luca, Luce - to je ime s lijepim značenjem: Lucija = Svjetlana. U vrijeme kad su noći najdulje, slavi se spomendan svete djevice i mučenice Lucije. Veličina svete Lucije uvrstila ju je u Rimski kanon, pa se spominje u svetoj misi prije Molitve Gospodnje. Bila je mala kad joj je otac umro. Prije svoje smrti otac je svoju malu Luciju obećao bogatome mladiću za ženu. Poslije očeve smrti i mati joj se razboljela od krvarenja. Veliko je bogatstvo Lucijina mati potrošila na liječnike. Bolest nije prestajala. Onda su nesretna mati i kći krenule na grob svete Agate u Kataniju. Kao i kod drugih najstarijih mučenika, tako je i život svete Lucije sav obavijen najljepšim legendama. No, sama činjenica da joj je ime u Rimskom kanonu svete mise kadra ju je izvući iz svijeta izmišljenih likova. U Kataniji se Luciji ukazala sveta Agata, da joj kaže: "Zašto tražiš moj zagovor za ozdravljenje tvoje matere, kad i sama možeš isprositi zdravlje za svoju majku. Vjera joj je tvoja pomogla. Već je ozdravila, zato što si ti svojom čistoćom u svom srcu pripremila dragi stan za Gospodina. Kao što je Krist po meni proslavio Kataniju, tako će po tebi proslaviti Sirakuzu." Lucijina je majka zaista ozdravila.

Mlada Lucija je svjedočila

U velikoj radosti zbog majčina ozdravljenja Lucija odluči svoju baštinu razdijeliti siromasima, da zauvijek ostane samo Isusova. Mati ju je svjetovala da svoju baštinu oporučno razdijeli siromasima - poslije svoje smrti. Ali mlada djevojka odgovori majci: "Tako bih siromasima dala svoje imanje samo zato što ga ne mogu ponijeti sa sobom u vječnost. Uostalom, kad nam na putu treba svjetlost, svjetiljku nosimo pred sobom, a ne za leđima. Tako i naša dobra djela trebaju svijetliti pred nama dok putujemo u vječnost." Što je naumila, to je i učinila. Sve je svoje počela dijeliti siromasima. Zato ju je njezin mladić prijavio da je kršćanka. Luciju su, onda prisiljavali da žrtvuje idolima. Odbila je ponudu riječima: "Ja poznam samo jednoga Boga, stvoritelja neba i zemlje. Njemu je najdraža žrtva kad pomažemo siromahe i udovice. Sve sam svoje razdala siromasima. Preostalo mi je još jedino da i samu sebe žrtvujem Gospodinu." Kad joj je sudac zabranio dalje govoriti, hrabra je Lucija odgovorila: "Gospodinova se ne smije gušiti. Ja sam službenica Gospodina koji je rekao da će njegov Duh govoriti iz učenika kad im budu sudili." Onda joj se sudac rugao zato što je rekla da iz nje govori Božji Duh. Lucija je dalje svjedočila: "Dok čisto živim, moje je tijelo hram Duha Svetoga." Okrutni sudac joj zaprijeti da će je na silu osramotiti u javnoj kući, pa će je ostaviti Božji Duh. Kad je sudac pokušao odvesti Luciju u kuću sra-

mote, nisu je mogli maknuti s mjesta. Jaram volova je nije mogao pokrenuti. Nije ju uspio osramotiti. Onda je naredio da je poliju vrelin uljem i smolom pa da je zapale. Oganj je se nije doticao. U ognju je stajala poput proljetne ruže. Onda joj je sudac dao probosti vrat mačem. Tako je Lucija dobila odjednom dvije krune: djevičansku i mučeničku.

Lucijine oči - donijele svjetlo vjere poganinu

Jedna legenda svjedoči da je jedan mladić bio očaran ljepotom Lucijinih očiju. Lucija je prema toj legendi sama sebi iskopalala oči, da ih pošalje nasrtljivom mladiću. Mladi poganin je bio toliko ganut Lucijinom gestom da je i sam postao svjedokom. Svete moći velike svete se čuvaju danas u Mlecima. Na slikama i kipovima prepoznamo ovu dragu sveticu po bodežu i rani na vratu, po uljanici - svjetiljki, po očima koje drži na pladnju. Hrabra djevojka Lucija zavrijedila je da se njezino lijepo ime čuje i u našim danima.

Moćna zaštitnica

Lucija je zaštitnica ratara, slijepaca (tjelesnih i duhovnih), lađara, staklara, krojača, pisara, vratara, a posebno je štiju tkači. Zazivaju je djevojke koje se žele popraviti. Njezin zagovor osjećaju oni koji boluju od krvarenja, od bolesti vrata, od srdobolje i zaraze.

Prema: 1. Augustin Blazović, *Sveci u crikvenom ljetu*, Beč, 1966, 1. dio, str. 58-59; 2. Diethard Klein, *Das grosse Hausbuch der Heiligen*, Aschaffenburg, 1984, str. 626-629; 3. Marijan Grgić, *Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, Zagreb, 1979, str. 386-387.

Sv. Lucija hodočasti s majkom na grob sv. Agate

U mjesecu prosincu slave imendan:

1. Natalija, Božena, 2. Bibijana, Živka, Blanka, Silvana, 3. Franjo, Klaudije, 4. Barbara, Bara, Ivana, 5. Kristina, Dalmatin, 6. Nikola, Nikša, Vladimir, 7. Ambrozije, Dobroslava, Agaton, 8. Marija, Marina, Ljiljana, Ljerka, 9. Valerija, Zdravka, Petar, Abel, 10. Judita, 11. Damaz, Damiro, 12. Ivana, 13. Lucija, Svjetlana, Jasna, Odilija, 14. Ivan, 15. Kristijana, Darija, 16. Etela, Adela, Albina, 17. Lazar, Izak, Zrinka, 18. Gracijan, Bosiljko, Dražen, 19. Vladimir, 21. Petar, 22. Honorat, Časlav, 23. Viktorija, Vita, Ivan, 24. Adam, Eva, 25. Anastazija, Stanka, Stana, Božidar, Boško, Natalija, Božica, 26. Stjepan, Krunoslav, Stipan, Stipe, Stipo, 27. Ivan, Janko, Fabiola, 28. Nevina dječica, Mladen, Nevena, 29. Toma, Davor, David, 30. Melanija, Sabin, Liberije, Trpimir, Tihomir, 31. Silvestar, Silvije, Goran.

Australija

**PASTORALNI POHOD
NADBISKUPA BOZANIĆA**

Zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić boravio je u petotjednom pastoralnom pohodu u Australiji i Novom Zelandu. Za vrijeme svog boravka nadbiskup je obišao najznačajnije katoličke centre gdje žive i djeluju Hrvati u tom dijelu svijeta. Ujedno se nadbiskup Bozanić susreo s mnogim predstavnicima mjesne Crkve u Australiji i Novom Zelandu. Nadbiskup Bozanić održao je duhovne vježbe za hrvatske svećenike koji djeluju među našim iseljenicima. Tema duhovnih vježbi je bio lik apostola Pavla. U svim većim mjestima gdje je pohodio naše iseljenike nadbiskup Bozanić je podijelio krizmanicima sakrament kršćanske zrelosti. (GK)

ZNAČAJAN EKUMENSKI SUSRET

U Zagrebu je u srijedu 18. studenog održan drugi radni susret komisija za dijalog Hrvatske biskupske konferencije i Svetog arhijerejskog sabora Srpske Pravoslavne Crkve. Prvi ovakav susret bio je prije šest godina u švicarskom gradu Sent Galenu. Susretu su bili nazočni četiri episkopa SPC i četiri biskupa Hrvatske biskupske konferencije. U radu je također sudjelovao dr. Jure Zečević, tajnik Vijeća za ekumenizam HBK.

Domaćin susreta je bio mons. Anton Tamarut, riječko-senjski nadbiskup. Vođeni razgovori odnosili su se na otvorena pitanja i konkretne duhovne, pastoralne i egzistencijalne probleme svećenika i vjernika dviju kršćanskih Crkvi. Naglašena je važnost odgoja mladih u kršćanskoj vjeri i vlastitoj tradiciji.

Delegaciju SPC primio je i dr. Jure Radić, predsjednik Državnog povjerenstva za odnose sa vjerskim zajednicama. Komisija se dogovorila da će se ponovno susresti i da će biti u stalnoj vezi. (GK)

Opovo

**APOSTOLSKI NUNCIJ
NA PROSLAVI ZAŠTITNICE ŽUPE**

U nedjelju, 19. studenoga, naša župa svečano je proslavila svoju nebesku zaštitnicu sv. Elizabetu Ugarsku. Već prije deset sati svi smo bili puni uzbuđenja. Čekali smo uzvišenog i dragog gosta g. nuncija Santosa Abrila. On je ove godine predvodio svečanu sv. misu proštenja. Svečana procesija krenula je iz župnog stana. Uz zvonjavu zvona stigli smo u crkvu punu vjernog naroda. Najprije je župnik "pokadio" Nuncija i prisutne svećenike, a potom je jedna djevojčica iz prvog razreda obučena u hrvatsku narodnu nošnju Nunciju izrazila dobrodošlicu i predala mu cvijeće.

U svom pozdravnom govoru Nuncij je ohrabrio okupljene vjernike ne krijući zadovoljstvo što ovako mala župa u snažnoj nekatoličkoj dijaspori ipak živi i održava se.

Svečanu propovijed imao je o. Leopold Rochmes, generalni vikar Beogradske nadbiskupije. Osim njega i našeg župnika bili su nazočni i vršački župnik László Gyuris, o. Ciril Zajec, župnik sa Karaburme u Beogradu te o. Augustin iz beogradskog franjevačkog samostana. Na svečanost se odazvao i općinski ravnatelj škola g. Stevan Đurić, a pravoslavni parosi zbog zauzetosti nisu mogli doći.

Pod misom je g. Nuncij jednom našem sveučilištaru podijelio sakrament sv. krizme. Pod sv. misom je prvi puta zvanično nastupio i novoosnovani župski zbor mladih pod ravnanjem našeg prijatelja Saše. Iako uz veliku tremu, svirali smo i pjevali Leščanovu misu.

Zahvaljujući obitelji Kirhner, naši gosti su ostali i na svečanom ručku.

Ovogodišnje proštenje ostat će nam dugo u sjećanju. Od Nuncija smo se oprostili radosni i duhovno obogaćeni u nadi da će nas sv. Elizabeta i dalje zagovarati i čuvati nas i naše mjesto, kako to već čini 230 godina.

Nenad Antun Šijak, student

Zagreb

UMRO BISKUP ĐURO KOKŠA

U svom domu na Kaptolu u Zagrebu u četvrtak 26. 11. preminuo je umirovljeni zagrebački pomoćni biskup dr. Đuro Kokša. Njegovi posmrtni ostaci prenešeni su u crkvu Krista Kralja na Mirogoju gdje je služena misa zadušnica koju je predvodio zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić u suslavlju s kardinalom Kuharićem, nuncijem Einaudijem, drugim biskupima i mnoštvom svećenika. Poslije misnog slavlja od pokojnika su se oprostili mnogi njegovi prijatelji i poštovatelji. Zemni ostaci pokojnog biskupa Kokše prenešeni su u obližnje poćivalište u arkadama Mirogoja.

Biskup Đuro Kokša rođen je 1922. godine u Molvama, u Podravini. Poslije završene pučke škole pohađao je klasičnu nadbiskupsku gimnaziju u Zagrebu. Prvu godinu filozofije završio je u Zagrebu, a daljnji studij nastavio je u Rimu na Gregorijani. Za svećenika je zaređen 1947. godine u Rimu. Postigao je licencijate iz crkvene povijesti, filozofije i crkvenog prava te doktorat iz teologije. Bio je vicerektor i rektor Hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu. Dvadeset godina uspješno je vršio tu službu. Godine 1978. imenovan je zagrebačkim pomoćnim biskupom. Biskupski red primio je po polaganju ruku kardinala Franje Kuharića. Vršio je mnoštvo različitih službi u proteklim godinama biskupske službe. Bio je čovjek iznimno širokih pogleda i bogate kulture. Pribavio je znatna sredstva za obnovu bogoslovije i nadbiskupskog dvora u Zagrebu. Biskup Kokša ostavio je iza sebe golemu i vrijednu zbirku mnogih umjetnina. Biskup Kokša bit će posebno upamćen kao veliki ekumenist na našim prostorima. (GK)

BILI SMO NA FORUMU HRVATSKIH MANJINA '98.

I ove godine potkraj studenoga Hrvatska matica iseljenika je organizirala Forum hrvatskih manjina za 27. studenog 1998. godine. Tema cjelodnevnog rada je naslovljena "Crkva i hrvatske manjine". Sudjelovali su predstavnici iz Austrije, Češke, Jugoslavije, Mađarske, Rumunjske, Slovačke te domaćini na razinama iz Hrvatskog državnog sabora, Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva kulture, Ministarstva useljeničtva, Ministarstva prosvjete i sporta, iz Vlade Republike Hrvatske - Ured za etničke i nacionalne zajednice i manjine, Hrvatska inozemna pastva, Matica hrvatska, Institut za migracije i narodnosti, Hrvatska radio-televizija, Veleposlanstva RH iz Budimpešte, Beča i Beograda, te domaćini Hrvatska matica iseljenika. Skupom je ravnao Hrvoje Salopek, voditelj Odjela za hrvatske manjine, a Forum je otvorio Ante Beljo, ravnatelj HMI-a. Pozdrav su imali dr. Katica Ivanišević, predsjednica Županijskog doma Sabora i msgr. Vladimir Stanković, ravnatelj hrvatske inozemne pastve. Nakon pozdrava slijedio je rad tako što su prvo pojedini referenti dali kratki presjek političke situacije iz svojih zemalja, a onda su slijedili referati na temu "Crkva i hrvatske manjine" koje su referirali predstavnici iz pojedinih država gdje žive Hrvati. Delegaciju iz Jugoslavije su činili Branko Horvat, predsjedatelj Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini, Andrija Kopilović, prorektor Teološko-katehetskog instituta u Subotici - referent, Josip Pekanović, župnik u Somboru, Josip Matanović, župnik u Srijemskoj Mitrovici, Ivan Čorić, župnik u Donjoj Lastvi i Nikola Dučkić s Kosova.

Situacija se od države do države dobrano razlikuje, no svima je zajednička konstatacija da je Crkva kao mjesto okupljanja uvijek imala pozitivnu ulogu u očuvanju kako vjerske, tako i nacionalne pripadnosti. Nakon svakog referata slijedila je diskusija koja je i iza izvješća o situaciji u našoj Crkvi bila vrlo zanimljiva. Data su čvrsta obećanja da ćemo uskoro dobiti Sveto pismo, katekizme i ostala pomagala za redoviti pastoral. /Zv/

PROSLAVA 70 GODINA ŽUPE SV. ANE U ŠAPCU

Manja zajednica katolika u Šapcu je u nedjelju 8. listopada o. g. proslavila značajan jubilej - 70 godina postojanja župe sv. Ane u tom gradu. O župi duhovno skrbi župnik Girolamo Jakobucci, uz pomoć dvojice bogoslova iz Sjemeništa "Redemptoris Mater" u Puli, koji su članovi neokatekumenskoga pokreta unutar Katoličke Crkve, a u Šapcu se nalaze na praksi.

Svečanom misnom slavlju u župnoj crkvi na dan proslave jubileja predsjedao je mons. Santos Abril y Castello, apostolski nuncij u SRJ, uz koncelebraciju mons. Franka Perka, nadbiskupa beogradskog, župnika domaćina te župnika Valjeva i voditelja neokatekumenskoga puta fra Bone Mazića, župnika Niša i ravnatelja Caritasa Jugoslavije Antuna Pečara i drugih svećenika. Homiliju je održao nadbiskup Perko. Ljepoti slavlja je doprinjelo dinamično pjevanje, koje su vodili bogoslovi Sjemeništa iz Pule, predvođeni svojim rektorom Janezom Oberstarom. Bilo je i nekoliko redovnica, a posebno nekoliko sestara milosrdnica, koje su prije djelovale u šabačkoj bolnici. Vjernici su se na ovo slavlje okupili u lijepom broju, potvrđujući tako da - makar ih je manji broj - i na ovim prostorima živi Katolička Crkva.

Na misnom slavlju je bila nazočna delegacija Srpske Pravoslavne Crkve na čelu s episkopom šabačko-valjevskim Lavrentijem, koji je na kraju mise uputio riječi pozdrava, čestitke i dobrih želja. Hvale vrijedno je istaknuti dobru suradnju Katoličke i Pravoslavne Crkve u ovom gradu. Suradnja sa Šabačko-valjevskom eparhijom, kojoj je ne čelu vladika Lavrentije, očituje se i na druge načine, npr. Caritas Jugoslavije i Beogradske nadbiskupije je također pomogao Šabačko-valjevskoj eparhiji. Na misi i u obilježavanju ovoga jubileja sudjelovali su i ugledni gosti: veleposlanik Republike Italije u SRJ Ricardo Cessa, konzul Republike Hrvatske u Beogradu Gordan Bakota i u ime Veleposlanstva Republike Hrvatske u SRJ Hrvoje Dusper, te delegacija Skupštine općine Šabac.

Nakon misnoga slavlja bio je prijem u Skupštini općine Šabac, gdje je domaćine slavlja i druge ugledne goste primio predsjednik Skupštine općine Marko Marković. Uz priređeni koktel izmijenjeni su pozdravi i čestitke, te je upriličena projekcija filma o Šapcu. Potom je u župnom domu priređen objed za goste. U popodnevnim satima upriličen je i posjet rezidenciji vladike Lavrentija. Nakon razgledanja sabornoga hrama, vladika je domaćine ovoga slavlja i njihove goste primio i ugostio u svom dvoru. I tom prilikom izmijenjene su prijateljske riječi. Vladika Lavrentije je istaknuo potrebu i nužnost većeg povezivanja Katoličke i Pravoslavne Crkve, te je u tom pogledu iznio neke mogućnosti međusobnoga dijaloga i zajedništva. Njegove osobne želje su da se upriliče zajednički seminari ili susreti katoličkih i pravoslavnih svećenika na kojima bi se razmišljalo o zajedničkim temama, kao i ostvarenje - u što skorijem vremenu - susreta nadbiskupa zagrebačkoga i predsjednika BKH mons. Josipa Bozanića i patrijarha Pavla.

Tako je uz iskrenu i radosnu vjerničku zahvalnost Bogu za 70 godina nazočnosti i djelovanja Katoličke Crkve u ovom gradu kroz župu sv. Ane, ovaj susret pokazao ekumensku otvorenost i povezanost s Pravoslavnom Crkvom kojoj u većini pripadaju vjernici u tom gradu, te suradnju obiju Crkava s lokalnim vlastima. Primjer je to i izazov drugima, napose na prostorima Jugoslavije, a još uvijek mnogima radi različitih razloga nedostižan. Obostrani, konkretni i ustrajni naponi činjeni u ljubavi, nadi i strpljivosti, mogu polučiti "obilat rod".

Ivan Lenić

PROSLAVA PAPINA DANA

U povodu Papina dana i 20. obljetnice papinskog služenja Ivana Pavla II, 30. listopada održana je tribina u dvorani Biskupskog ordinarijata u Kotoru. Tema tribine je bila: "Ivan Pavao II. i nova Europa". Gost predavač na tribini je bio dubrovački biskup mons. Želimir Puljić, a među nazočnima su bili i mjesni biskup mons. Ilija Janjić te mostarsko-duvanjski biskup mons. Ratko Perić.

U svom izlaganju biskup Puljić je naglasio veliki doprinos pape Ivana Pavla II. u stvaranju nove Europe. Papa posebno poziva cijelu Europu da se ujedini. Papa se posebno ističe u zauzimanju za prava čovjekova dostojanstva, prava obitelji i prava naroda i narodnih manjina. Papa posebno naglašava kako se mora uspostaviti dinamična veza između vjere i svakidašnjeg života. (GK)

NOVI BARSKI NADBISKUP I PRIMAS SRBIJE ZEF GASHI PREUZEAO DUŽNOST

Novoimenovani barski nadbiskup i primas Srbije Zef Gashi preuzeo je 31. listopada dužnost barskoga nadbiskupa u Baru. Svečano misno slavlje održano je u crkvi Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije. Misu je predvodio nadbiskup Gashi, uz sudjelovanje apostolskoga nuncija u SRJ Santos Abril y Castella, predsjednika Jugoslavenske biskupske konferencije beogradskog nadbiskupa Franca Perka, umirovljenoga barskog nadbiskupa Petra Perkolića, subotičkoga biskupa Janoša Penzeša, prizrenškoga biskupa Marka Sopia, albanskog nadbiskupa i pomoćnog biskupa Rroka Mirdita i Zefa Simonia, dubrovačkog biskupa Želimira Puljića, mostarskog biskupa Ratka Perića, kotorskoga biskupa Ilije Janjića te salezijanskog inspektora iz Ljubljane Stanislava Hočevara. Nazočni su bili i ministar vjera u Republičkoj vladi prof. dr. Slobodan Tomović, predstavnici političkih stranaka i nevladinih udruga, čelnici grada Bara, predstavnici islamske zajednice te mnoštvo vjernika.

Nadbiskup Gashi u svojoj je propovijedi pozvao na pravdu i mir, što je ujedno i njegovo nadbiskupsko geslo, (Justitia et Pax), koji su, kako je istaknuo, temelj ljudskosti i slobode. Čestitke pape Ivana Pavla II. novome barskome nadbiskupu prenio je apostolski nuncij Santos y Castello. Čestitke je uputio i Predsjednik Republike

Crne Gore Milo Đukanović uz uvjerenje da će, poput svoga prethodnika biti posvećen svetoj misiji na dobrobit vjernika i svih građana i davanju prinosu jačanju međuvjerske tolerancije u Crnoj Gori. Čestitke je uputio i Predsjednik Vlade Republike Crne Gore Filip Vujanović.

Zefa Gashija (60) papa Ivan Pavao II. imenovao je novim barskim nadbiskupom 10. srpnja ove godine, kada je umirovljen dotadašnji nadbiskup Petar Perkolić, koji je navršio 75 godina starosti, odnosno kanonsku dob za povlačenje iz biskupske službe. /IKA/

50

Perast

GOSPA OD ŠKRPJELA MEĐU NAJVAŽNIJIM TURISTIČKIM ATRAKCIJAMA U CRNOJ GORI

Više od 12 tisuća gostiju, od kojih 1.500 iz inozemstva, posjetilo je ove godine "Gospu od Škrpjela", crkvu koja se nalazi na istoimenome otočiću, kod Perasta, objavila je agencija Montena-fax. Sve tamošnje turističke agencije u svoja su izletnička putovanja kroz Bokokotorski zaljev uvrstile i posjet tom otočiću i svetištu u kojemu se nalazi oko 2.000 zavjetnih darova pomoraca, 68 slika baroknog slikara Tripa Kokolja, zatim lapidarij s kamenim spomenicima od ilirskog doba do 18. stoljeća te više muzejskih zbirki. /IKA/

DAN SV. ŠIMUNA U TIVTU

Više tisuća katolika iz tivatske općine proslavilo je 30. listopada Dan sv. Šimuna, koji je od 1734. godine bio zaštitnik grada Tivta. Izgradnjom nove župne crkve sv. Antuna promijenjen je zaštitnik, tako da je danas to sv. Antun. U znak sjećanja na prijašnjeg zaštitnika, ispred crkve sv. Šimuna održano je svečano zajedničko misno slavlje koje je predvodio tivatski župnik mons. Ivan Galić. U propovijedi je mons. Galić pozvao sve vjernike i ljude dobre volje da se međusobno poštuju i uvažavaju, njegujući i razvijajući smisao za suživot pripadnika raznih vjera koji žive na tim prostorima. Kao što se to činilo godinama prije, tom je prigodom u čast sv. Šimuna blagoslovljeno oko 200 tamošnjih katoličkih kuća. /IKA/

SLAVLJA U IRIGU

Vjernici srijemske župe Irig slave crkveni god na svetkovinu Svih Svetih, 1. studenoga. Središnje misno slavlje na sam dan svetkovine predvodio je i propovijedao o. Tadej Vojnović, franjevac iz Novoga Sada, uz domaćega župnika Blaža Zmaića.

Također se u ovoj župi već 15 godina na svečan način slavi i blagdan Svih svetih srijemskih mučenika, 5. studenoga, te godišnjica blagoslova župne crkve u Irigu. Toga dana u župu dolaze svećenici Srijema, jer nisu u mogućnosti slaviti s vjernicima crkveni god - Sve svete. Svečanom misnom slavlju, u 17 sati, na ovogodišnji blagdan Svih svetih srijemskih mučenika i 193. godišnjicu blagoslova župne crkve, 5. studenoga, predsjedao je biskupski vikar za Srijem prelat Stjepan Miler. Uz njega je koncelebriralo više svećenika Srijema. Propovijedao je najmlađi među njima, župni vikar u Srijemskoj Mitrovici Ivan Lenić. Misno slavlje su sviranjem na tamburicama i pjevanjem uveličali tamburaši iz Golubinaca. Nazočan je bio lijep broj vjernika, kako rimokatolika, tako i pravoslavni. Na kraju misnoga slavlja domaćem župniku Blažu Zmaiću uručena su priznanja - za župu i njega osobno - radi zauzetoga kulturnoga djelovanja na području općine Irig. Župnik Zmaić je također sve pozdravio i svima zahvalio na sudjelovanju. Tamburaši iz Golubinaca su nakon mise izveli kraći program za nazočne vjernike i goste.

Ivan Lenić ✍

ZAVRŠETAK GODINE DUHA SVETOGA

U subotičkoj župi Isusova Uskrsnuća u nedjelju 22. 11, na svetkovinu Krista Kralja završena je velika devetnica Duhu Svetom, a svečanom biskupskom misom zaključena je i Godina Duha Svetoga.

Naime, od 13. do 22. studenog svaku večer su se na sv. misu i prigodnu propovijed okupljali vjernici ove župe kao i vjernici iz čitavoga grada. Misao vodilja ove devetnice bila je "Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas." Cilj ove devetnice, kako je to u svom raspisu napisao župnik i generalni vikar Subotičke biskupije mons. Bela Stantić, bio je "učvrstiti vjeru u Duha Svetoga koji je duša Crkve i ubrati još koji plod Duha na svršetku Godine Duha Svetoga".

Svaku večer u 17 sati hodočastili su u ovu crkvu vjernici iz pojedinih gradskih župa predvođeni svojim župnikom koji je predsjedao misnom slavlju i održao propovijed. Teme propovijedi bile su: Duh Sveti u Starome zavjetu, Duh Sveti u Krštenju, Duh Sveti u Potvrđi, Duh Sveti u Euharistiji, Duh Sveti u sakramentu Pomirenja, Duh Sveti i Bolesničko pomazanje, Duh Sveti i Sveti red, Duh Sveti i Ženidba te Duh Sveti u liturgiji.

Svaki dan je bio posvećen također i pojedinom staležu. Tako su svoj dan duhovne obnove imala školska djeca, mladi i krizmanici, prvopričesnici, prvoispovjednici, stari i bolesni, sjemeništarci, bogoslovi, redovnici, redovnice i svećenici, bračni drugovi, osobito oni koji ove godine slave okrugle obljetnice svoje bračne ljubavi i vjernosti (5, 10, 15,... 50 godina braka) te pjevači i ministranti.

U nedjelju 22. studenog, na svetkovinu Krista Kralja, u 17 sati sv. misu je predvodio subotički biskup Ivan Péntzes u zajedništvu sa župnicima grada i okolice. On je održao i prigodnu homiliju o Kristu Kralju koji je Duhom Svetim bio pomazan. Pod ovom svetom misom preko stotinu mladih i odraslih primilo je sakrament sv. Krizme. Bilo je to uobičajeno "jesenje krizmanje" u gradu.

U devetnici je sudjelovao vrlo lijepi broj vjernika, a u nedjelju je crkva Isusovog Uskrsnuća bila premalena za sve koji su željeli sudjelovati u

Bajmok

Jedna zagubljena vijest

URAĆANJE KIPA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Negdje među spisima u Uredništvu zagubili smo ovu vijest, koja je zanimljiva i značajna, pa je objavujemo tek sada uz ispriku Bajmočanima i suradniku koji nam ju je dostavio na vrijeme.

U Bajmoku je 26. lipnja 1998. godine, poslije 42 godine, vraćen kip Blažene Djevice Marije na svoje postolje, a blagoslovio ga je na proštenje vlč. Molnar József.

Kip je prvi put postavljen 1905. godine a podigli su ga Thomas Schön i Katarina Nuspl. Kip je krasio plato ispred župnog dvora sve do 1956. godine kada je srušen. Skriven od pogleda javnosti, kip je stajao u vrtu župnog dvora da bi prije par godina čak i nestao u travi, žbunju i tako bio gotovo zaboravljen. Godinama su vjernici Bajmoka s tugom gledali na prazno postolje i nadali se da će na njemu ponovo ugledati dragi kip Blažene Djevice Marije.

G. Stipan Babić, član Pastoralnog vijeća ove župe, iznio je prijedlog da se kip restaurira i vrati na svoje postolje, što je naišlo na odobravanje svih, a pogotovo na odobravanje privremenog upravitelja župe vlč. Károlya Vajde.

Restauratorske poslove uradio je Antun Anišić, a kip su postavili pored Stipana Babića i Djetvai Gabriel i Alen Kumer. U mnogome je pomogao i Franjo Gunić, vozač viljuškara, kojeg je "Ciglana" iz Bajmoka posudila župi za tu priliku.

Sada kip Blažene Djevice Marije blista u svom sjaju ispred župnog dvora na radost i ponos vjernika, koji se pred njim rado zaustave i pomole.

Alen Kumer ✍

ovom slavlju završetka Godine Duha Svetoga.

Ova devetnica, uz sva ostala nastojanja i pokušaje u Subotičkoj biskupiji, veliki je doprinos proslavi Godine Duha Svetoga. /Zv/

Ada

MILJENICI BOŽJI – RETARDIRANI S MIKULAŠOM

U Adi je 28. i 29. studenog održan regionalni susret ekumenske organizacije "Vjera i Svjetlo" (Hit és Fény) koja se bavi vjeronaučnim odgojem mentalno retardiranih osoba.

Na ovom susretu smjenjivala su se predavanja o suživotu u različitim zajednicama, pjesme i igre u koje su pored animatora bili uključeni i sami retardirani i njihovi najbliži koji su ih dopratili. Sudionici ovog susreta došli su iz Sente, Kanjiže, Subotice i Ade.

U Subotici je ovakva organizacija osnovana 1996. godine pod okriljem Katoličke Crkve a sada djeluje u župi Sv. Marije. U vjeronaučnoj dvorani župnik Szungyi Károly drži vjeronauk mentalno retardiranim osobama uz prisustvo njihovih roditelja i mladih animatora. U subotu 5. prosinca "Mikulaš" im je podijelio poklone. I oni se raduju. I oni iskazuju naklonost prema onima koji se s ljubavlju odnose prema njima. I oni uče da srcem treba slušati Isusa. Hvala Bogu što ima mladih entuzijasta koji im pružaju duhovnu pomoć.

Svatko koga pobliže zanima ova aktivnost ili se želi aktivno uključiti u ovaj plemenit rad, može se javiti Kingi Gojić, na telefon: 024/31-908 ili Atili Varga, na telefon: 024/551-369.

Elizabeta Richter, Subotica

"AMOR VINCIT" ODRŽAO SKUPŠTINU

Peta redovita skupština Dobrotvorne zajednice "Amor vincit" održana je 27. novembra a na njoj su uz članove ove zajednice bili nazočni i predstavnici drugih humanitarnih organizacija.

Izveštaj o radu podnijela je predsjednica Ruža Crnković s naglaskom da su u toku godine provedene tri veće akcije pomoći potrebnima, ali da je pomoć i dalje mnogima potrebna. /Zv/

PRVI KATEHETE SA TEOLOŠKO-KATEHETSKOG INSTITUTA SUBOTIČKE BISKUPIJE

Na blagdan sv. Alberta Velikoga, koji je zaštitnik Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije, bila je skromna ali značajna svečanost na Institutu u Subotici. Naime, prije pet godina biskup mons. dr. Ivan Péntzes ustanovio je Teološko-katehetski institut za studij teologije u trajanju od osam semestara da bi nakon završenog studija i diplome onima koji su prikladni mogao podijeliti crkvenu misiju sa zvanjem katehete, odnosno katehiste. Od početka Institut radi na hrvatskom i mađarskom jeziku. Kroz pet godina rada na Institut su se dosada upisala 262 studenta od kojih je na studiju 184 redovitih.

U nedjelju, 15. 11. je biskup Péntzes kao rektor Instituta podijelio diplome prvim diplomiranim katehetama kojih je ukupno bilo trideset. Nazvao je taj čas za Subotičku biskupiju povijesnim. Naime, značajno je to stoga što je sada uključene Kristovih vjernika laika moguće u raznim službama Crkve, pogotovo ondje gdje pojedine župe nemaju svoje župnike, pa u mnogim pastoralnim poslovima mogu pomoći stručno formirani vjernici laici. Biskup je izrazio svoju zahvalnost suradnicima, napose dvojici prorektora, Andriji Kopiloviću za hrvatski odjel i dr. Harmath Károlyu, ofm za mađarski odjel kao i profesorskom zboru, a novim katehetama zaželio plodan rad na njivi Gospodnjoj.

Nakon biskupovog govora i pozdrava prorektori su dali izvješće o stanju na odjelu Instituta. Iz izvješća Andrije Kopilovića saznali smo da su na hrvatskom odjelu upisana 134 studenta. Zanimljiv je i nacionalni sastav studenata na ovom odjelu, koji ima predavanja u Subotici i u Novom Sadu: 60 Hrvata, 15 Mađara, 16 Srba, 14 Rusina, 9 Ukrajinaca, 6 Slovaka, po jedan Albanac, Poljak, Slovenac, Togoanac i 9 ostalih. Većinom su katolici, ali ima i pravoslavaca, reformata i evangelika.

Nakon dodjele diploma u katedrali je bila koncelebrirana biskupska misa. U homiliji biskup je govorio o vrijednosti teologije onako kako ju je shvaćala i živjela sv. Edith Stein.

Činjenica da su toliki vjernici Subotičke biskupije, a i šire, pokazali interes za studij teologije, opravdava postojanje ovog Instituta i unatoč velikih poteškoća u kojima Institut radi, njegova se aktivnost i prisutnost već osjeća u mjesnoj Crkvi. /Zv/

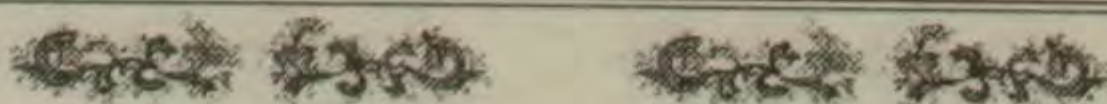
PROŠTENJE U BOLNIČKOJ KAPELI U SUBOTICI

U krugu subotičke bolnice već 101 godinu stoji kapela posvećena sv. Elizabeti Ugarskoj. Ove godine je posebno svečano proslavljen njezin blagdan, 17. studenog. Dušobrižnik bolnice vlč. Ivan Prčić je na misu, koja je slavljena u 12 sati, pozvao načelnike odjeljenja i odgovorne medicinske sestre koji su se u vrlo lijepom broju odazvali. Svečanu svetu misu je predvodio generalni vikar mons. Bela Stantić u koncelebraciji s Ivanom Prčićem, upraviteljem bolničke kapele, o. Marijanom Kovačevićem, koji je odgovoran za III. red u Subotičkoj biskupiji i Andrijom Anišićem, župnikom župe sv. Roka na čijem se teritoriju nalazi bolnica. Pjevali su zborovi župe sv. Roka i Marije Majke Crkve. Homiliju je na hrvatskom i mađarskom jeziku održao Andrija Kopilović, ističući razliku zvanja i zanimanja s naglaskom da je liječničko zvanje poziv a ne zanimanje jer se može vršiti samo onda pravo ako je i čin ljubavi i milosrđa. Bez ljubavi i milosrđa liječnik ne može ispuniti svoje poslanje jer je pacijent čovjek koji treba ruku pomoćnicu i srce, često puta više i prije nego samo stručnost osobe. Sv. Elizabeta, kao i toliki zaštitnici bolnica, u crkvi su postavljeni upravo za uzore milosrdne ljubavi, koja je uvijek rhovna norma služenja Bogu u konkretnom čovjeku. Bez obzira na vjersku opredjeljenost medicinskog osoblja, kada ono živi i svjedoči ljubav, vrši božansko poslanje, stoga im je propovjednik zahvalio za takvo služenje, svjedočenje i zaželio zagovor sv. Elizabete, koja je zadivila Europu upravo milosrdnom ljubavlju, a koje je suvremeni čovjek toliko gladan. Može se pružiti svaka njega, ali ako nije u njoj utkan čovjek nad čovjekom boli, nikad neće biti pacijent do kraja izliječen. Prepoznati Krista u svakom patniku i poslužiti ga, znači otvoriti sebi i dimenziju vječnoga, rekao je propovjednik.

Nakon mise u prostorijama bolničke biblioteke priređen je prigodni koktel na kojem su uzvanici izmijenili svoja iskustva i skrb za čovjeka unatoč poteškoća koje su na svakom koraku vidljive. Susret je bio sdačan, uz poruku: I do godine ćemo slaviti našu Zaštitnicu. /Zv/

Dio oltara u kapeli

Sombor

PROŠTENJE SV. NIKOLE TAVELIĆA

U Somboru, na salašima, na Bezdanskom putu, u nedjelju 15. 10. 1998. održano je proštenje u župnoj crkvi sv. Nikole Tavelića. Ovo je do sada jedina crkva posvećena prvom hrvatskom svecu u Subotičkoj biskupiji.

U subotu, na dan Nikole Tavelića, bila je sveta misa u 11,30 koju je prikazao naš novi župnik g. Lazar Novaković. Narod ga je rado prihvatio kao što je s velikom zahvalnošću ispratio bivšeg župnika g. Franju Ivankovića.

U nedjelju su nam došli dragi gosti iz Subotice te fra. Marijan Kovačević koji je predvodio svetu misu s našim župnikom i održao vrlo lijepu propovijed.

Misno slavlje je uvećao pjevački zbor iz Male Bosne s voditeljicom i orguljašicom Jelenom Demšedi. Oni su sve zadivili svojim skladnim pjevanjem. Velika hvala svima.

Jedino je loše vrijeme malo zbunilo ljude pa je bilo manje naroda nego obično.

*Šima Budimčević
Bezdanski Salaši*

BAČ I SONTA POSTALI BLIŽI

Prava zimska idila u Baču. Subota je osvanula pod bijelim pokrivačem. Snijeg je i dalje padao. U večernjim satima "Mali župski zbor" je imao generalnu probu. Nitko se nije dvoumio. Svi su bili jednodušni. Bez obzira na hladnoću i snijeg - "IDEMO U SONTU". Novi sončanski, a naš doskorašnji, župnik Željko Augustinov pozvao ih je da dođu na nedjelju Krista Kralja u goste, te predvode pjevanje na sv. misi.

Autobus je bio pun. Malom župskom zboru priključili su se roditelji, ali zbog ograničenog broja sjedišta, nisu mogli ići svi koji su željeli. Krenuli smo oko 8 sati. Tokom puta molili smo krunicu i pjevali. Ubrzo je Sonta bila na vidiku. Stigli smo! Srdačan i topli doček naših domaćina - župnika, odbornika i djece, više nas je ugrijao nego užarena peć u uglu vjeronaučne dvorane. Vrijeme do sv. mise je brzo prošlo uz upoznavanje i razgovore. Mali župski zbor je sa svojim novostečenim prijateljima razgledao crkvu.

Sv. misu u 10 sati predvodio je Miroslav Orčić, župnik iz Bača uz domaćeg župnika Željka Augustinova. U crkvi se okupio lijepi broj vjernika, osobito djece. Mali župski zbor je, pjevajući u ime svih prisutnih u crkvi, prenio poruku Kristu Kralju: "S nama si Kriste danas i sutra, želimo Kraljevstvo tvoje!"

Poseban osjećaj zajedništva činili su brojni ministranti iz Sonte čija se molitva prije i poslije mise čula iz sakristije. Osobito ih je milo bilo vidjeti za vrijeme "Očenaša" dok su držeći se sa svećenicima za ruke u velikom polukrugu oko oltara pružali prizor jedne velike zajednice u kojoj smo svi povezani po Kristu.

"Program" poslije mise je posebna priča. Ima zapravo puno priča. Svaka je posebna i svatko od nas bi je trebao sam ispričati. Ukratko, naši ljubazni domaćini su bili toliko gostoljubivi da su nas pozvali u svoje tople domove na ručak. Odrasli su išli odbornicima, a djeca kod svojih vršnjaka. Sklopljena su mnoga prijateljstva, izmijenjene adrese i telefonski brojevi...

Kako nam je bilo?! Kad smo se u 15 sati ponovo svi sastali u vjeronaučnoj dvorani, ozarena lica sa kojih nije silazio osmijeh, govorila su sama po sebi. Radost djece bila je očita. Oči su im blistale, a živahan razgovor čuo se sa svih strana.

U pratnji svojih domaćina pošli su po utabanom snijegu prema autobusu. Na rastanku još jedan pozdrav, jedno veliko hvala na svemu, topli stisak ruke i obećanje: VIDIMO SE PONOVO, ALI U BAČU!

E. K.

SLAMARKE U AUSTRIJI

Ove godine su slammarke HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta organizirale velik broj izložbi u Subotici, Tavankutu, po Vojvodini, ali i u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Ipak, posebno značajna je izložba slika u Mjenovu (Austrija), kako zbog toga što je ovo prva izložba u ovoj europskoj zemlji, tako i zbog povijesno prvog zvaničnog susreta bunjevačkih Hrvata s gradišćanskim Hrvatima.

Izložbu je organizirala "Mlada inicijativa" - Mjenovo uz potporu Hrvatske matice iseljenika.

U malom hrvatskom selu Mjenovo, mjestu nedaleko Beča (100 km), svi govore gradišćanski hrvatski (stari arkaični jezik) kojeg teško možete razumjeti. Boravak na nedjeljnoj sv. misi (služi se na gradišćanskom) je poseban doživljaj. Cijelo je selo u crkvi i svi prekrasno pjevaju. Na kraju sv. mise župnik je posebno najavio otvaranje izložbe slika "koje su sve napravljene od same slame".

Izložba je otvorena 22. studenog, uz glazbu mjenovskih tamburaša koji vrlo dobro sviraju i pjevaju "bunjevačke pisme", i traje do kraja godine, a onda se slike sele u Beč.

Jozefa Skenderović

Svetozar Miletić

S DUHOM SVETIM U NOVOU VJERONAČNU GODINU

U našoj župi "Rođenja Blažene Djevice Marije" vjeronaučna godina svečano je započela zazivom Duha Svetoga, u nedjelju 25. listopada. Župnik Anton Egedi je zajedno s djecom i okupljenim vjernicima molio prigodnu molitvu. Da bi svečanost bila još ljepša, dječji crkveni zbor, koji vodi Ana Vujević, pjevao je himan "Dođi Duše Presveti". Zbor se aktivno pripremao i za blagdan Krista Kralja, a za Materice i Oce Lucija Tošaki s djecom priprema prigodne recitale.

U našoj župi na vjeronauk ide preko 200 djece. Vjeronauk slušaju na hrvatskom i mađarskom jeziku. Djeca redovito pohađaju vjeronauk a redovito su i na svetim misama, a spremna su na suradnju kad u crkvi treba nešto raditi i organizirati.

Lucija T.

PROSLAVA DANA ZAHVALNOSTI U SELENČI

U rimokatoličkoj župi Presvetog Trojstva u Selenči se Dan zahvalnosti proslavlja već više desetljeća. Svake godine biva oltar okićen "plodovima zemlje i rada ruku čovječjih". Na prikazanje vjernici donose i takve darove i proizvode koji su značajni za ovu župu. Darove svake godine naizmjenice prinose mladi, žene, djeca, djevojke i mladići. Ove godine su to učinila djeca, obučena u veoma lijepu slovačku narodnu nošnju. Po završetku euharistijskog slavlja su se fotografirali za uspomenu.

Ovo slavlje uvijek priređujemo na prvu nedjelju mjeseca studenog.

Župnik

AKADEMIK, DR. ANTE SEKULIĆ U SUBOTICI

U subotu 29. studenog, u velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće, u organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" dr. Ante Sekulić je sa svojim "zemljacima" svečano obilježio 60. obljetnicu svoga književnog rada a priređena je i promocija knjige "Naš čovik" koju je priredila mr. Marija Zaić Kubatović iz Siska.

Slavlje je započelo "Himnom Mariji" koju je otpjevao katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić. Zatim je Katarina Čeliković pročitala pjesmu Ante Sekulića "Bezgrešnoj", kojom se slavljenu točno prije 60 godina prvi put javio u Subotičkim novinama.

"Našeg čovika", akademika dr. Antu Sekulića i "našu ženu" mr. Mariju Zaić Kubatović (rodnom iz Čonoplje kod Sombora), kao i sve goste i prisutne najprije je pozdravio Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta, a potom se prisutnima obratio Andrija Koplivić, predsjedavajući Instituta koji je naglasio da je "ovo povijesni trenutak za naš Institut, jer je upravo uoči Dana Instituta (Blagdan Krista Kralja), među nama 'naš čovik' dr. Ante Sekulić, koji je naš hrvatski narod i svoj bunjevački rod zadužio svojim radom i svojim djelima; povijesni je ovo trenutak i stoga što je naš Institut uspio objaviti knjigu koju je priredila mr. Marija Zaić Kubatović, a koja sadrži niz članaka i pjesama Ante Sekulića kao i mnoštvo članaka o njemu i njegovim različitim djelima."

Milovan Miković, književnik i urednik Subotičkih novina, održao je predavanje na temu "Pjesnički i znanstveni opus Ante Sekulića nezaobilazni prinos obrani kulturnih tečevina i očuvanju identiteta", a potom je mr. Josip Buljovčić održao predavanje pod naslovom "Jezikoslovni rad Ante Sekulića". U međuvremenu su stihove Ante Sekulića govorile Dušica Jurić i Katarina Čeliković.

Na koncu ove svečanosti prisutnima se obratila mr. Marija Zaić Kubatović koja je istakla kako 30 godina prati rad dr. Ante Sekulića a ovom knjigom željela je bar malo izraziti svoju zahvalnost jer "Šezdeset godina predanog rada u istraživanju i proučavanju duhovnog bogatstva bunjevačkih Hrvata Ante Sekulića zaslužuje pozornost suzavičajnika i znanstvenika", pa je stoga "knjiga 'Naš čovik' skroman doprinos tomu, nada i želja kontinuiteta dostojanstvene opstojnosti Našeg čovika."

Dr. Sekulić i gradonačelnik Kasza József razmjenjuju poklone

Na koncu se svim prisutnima dirljivim riječima, očito ganut, obratio akademik dr. Ante Sekulić. On je svoje obraćanje prisutnima, među kojima je ponovo nakon deset godina, započeo podsjećanjem na blagdan Krista Kralja kojemu će se "sutra diljem Katoličke Crkve pjevati pohvalna pjesma: Tebe Boga hvalimo." On je zatim izrekao svoju hvalu Bogu: "Tebi Svemoguću, Tvorče neba i zemlje, i moje Bačke, zahvaljujem za bezbrojne godine i beskrajne

U prvom redu s lijeva na desno, Antun Gabrić, Bela Gabrić, mr. Marija Zaić Kubatović, akademik dr. Ante Sekulić

dane svoga života i rada, za susrete i ristanke, kušnje i utjehe, sitne radosti i obilate tuge, skrivene suze i rijetke osmijehe, za svagdašnjicu u kojoj si bio sa mnom, o Veliki Kralju." Zatim je zahvalio za svoje "zemljake" - ljude nizine, za rodnu zemlju i pradjedove, njihov jezik, vjeru i povijest, koji su "opstali i ostali ovdje vjekovima".

Za svog kratkog boravka u Subotici dr. Ante Sekulić posjetio je subotičkog biskupa Ivana Pénzesa i gradonačelnika Subotice g. Józsefa Kaszu.

A. A.

147. PUT POBOŽNOST PREČISTOM SRCU MARIJINU

U subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske je od 29. 11. do 08. 12. ove godine po 147. put održana pobožnost Prečistom Srcu Marijinu.

Ova pobožnost ima svoj ustaljeni raspored. Započinje molitvom krunice u 17 sati a zatim slijedi sv. misa i prigodna propovijed. Ove godine okvirna tema propovijedi bila je: "OTAJSTVO BOGA OCA". Propovjednici su u svojim propovijedima tumačili "Očenaš" u povezanosti s Marijom. Objavljujemo teme i propovjednike.

1. "Oče naš, koji jesi na nebesima" - Otac u otajstvu Marijina života; Marija - Bogomoliteljica (Stjepan Beretić); 2. "Sveti se ime tvoje" - Svetost Božja, izvor Marijine svetosti; Marija - slika Božja (Franjo Ivanković); 3. "Dođi kraljevstvo tvoje" - Marija moliteljica nade i boravište Kraljevstva Božjega na zemlji (Andrija Anišić); 4. "Budi volja tvoja" - Marija - sva u volji Božjoj - Marijin "Fiat..." (Davor Kovačević); 5. "... kako na nebu tako i na zemlji" - Nebo na zemlji. Marijin život je ostvarenje neba na zemlji (o. Mato Miloš, karmelićanin); 6. "Kruh naš svagdanji daj nam danas" - Marija uro-njena u volju Božju - Marija, suradnica i radnica svagdašnjega kruha (mons. Marko Forgić); 7. "Otpusti nam duge naše" - Marija utočište grešnika zagovara i moli za naše pomirenje (Josip Peka-nović); 8. "Kako i mi otpuštamo dužnicima našim" - Marija oprašta u svakom križu od Betlehema do Kalvarije (Andrija Koplivić); 9. "Ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zloga" - Marija sigurni put nade i oslonac borbe protiv napasti (Lazar Novaković).

Na svetkovinu Bezgrešnog začeca BDM sv. misu je predvodio biskup mons. dr. Ivan Pénzes. On je poslije sv. mise kod lika Gospe Fatimske obnovio posvetu biskupije, grada i župe Prečistom Srcu Marijinu.

Ova tradicionalna pobožnost i ove godine je okupila lijepi broj vjernika na molitvu i razmatranje. Na taj način su vjernici grada najljepše započeli novu liturgijsku godinu koja je posvećena Bogu Ocu. /Zv/

UPOZNAJMO BIBLIJU

Uređuje: Andrija Kopilović

SINOPTIČKA EVANĐELJA

/Nastavljamo prikaz nastanka sinoptičkih evanđelja prema Jeruzalemskoj Bibliji./

REDAKCIJA TEKSTA

Nije svaki izraz, podatak ili izreka koju sinoptička evanđelja donose strogo doslovan prikaz onoga što se u izvanjskoj zbilji dogodilo. Neizbježivi zakoni svakog ljudskog svjedočanstva i prenošenja tog svjedočanstva traže da ne očekujemo takvu materijalnu točnost, a i same činjenice povećavaju tu suzdržanost, jer su različiti evanđelisti različito prenijeli iste prikaze i iste riječi. To vrijedi za sadržaj pojedinih zgoda te još više za raspored kojim su poređane. Taj je raspored različit od Evanđelja do Evanđelja. Takvo nešto i valja očekivati kad se zna složena povijest nastanka Evanđelja: ispočetka zasebno predavani pojedinačni odlomci malo su se pomalo sabirali i grupirali, približavali i razdvajali, iz razloga više logičkih i sustavnih nego kronoloških. Valja uočiti da je dosta evanđeoskih zgoda i izreka izgubilo svoju prvotnu privezanost uz neko vrijeme i mjesto pa bi krivo bilo doslovno uzimati redakcijske spojeve kao što su "tada", "zatim", "onog dana", "u ono vrijeme" itd.

Te tako ustanovljene činjenice nipošto ne osporavaju vjeru kršćana u mjerodavnost ovih nadahnutih knjiga. Ako Duh Sveti nije dao da njegovi tumači postignu savršenu usklađenost do u sitnice, znači da nije pridavao vjersku važnost materijalnoj točnosti. To, štoviše, znači da je upravo htio tu različitost u svjedočenju. Heraklit je rekao: "Više vrijedi prešutno nego očito slaganje." Činjenica o kojoj nam svjedoče različite i čak nesložne tradicije (uzmimo izvještaje o ukazanjima Uskrsloga) u biti dobiva unutarne bogatstvo i pouzdanost koje savršeno jednooblično svjedočanstvo samo jednoga glasa ne bi moglo dati. Različitost je svjedočanstava korisna čak i onda kad ne proizlazi iz neizbježnih okolnosti prenošenja predaje nego i iz namjerno unesenih ispravaka.

U mnogim su slučajevima redaktori Evanđelja bez sumnje namjerno htjeli stvari prikazati različito da bi pojasnili kako oni razumiju događaje i zašto ih prikazuju, a i usmena predaja koju su baštinili već je prije njih prenosila evanđeoske uspomene tumačeći ih i prilagođujući na razne načine potrebama žive vjere koju su te uspomene nosile. Ti zahvati zajednice u oblikovanje predaje odvijali su se pod vodstvom odgovornih u njoj pa nas nikako ne trebaju uznemirivati nego nam koristiti, jer je ta zajednica bila Crkva, a njezini voditelji prvo učiteljstvo Crkve. Duh Sveti koji je kasnije imao nadahnjivati pisce Evanđelja, već je tada predvodio cijeli posao prethodne razrade, i to u razvoju vjere, osiguravajući učinku toga posla "istinu radi našega spasenja" (II. vat.) koja se ne ograničava toliko na materijalnost činjenica koliko na duhovnu poruku utisnutu u njih. Tako je Duh Sveti pripravljaio duhovnu hranu koju će vjernici moći usvajati. On je posebno dao da svaki od trojice evanđelista prikaže na vlastiti način zajedničku poruku.

EVANĐELJE PO SVETOM MARKU

Plan je svetog Marka najmanje sustavan. Nakon uvoda, koji obuhvaća propovijedanje Ivana Krstitelja, Isusovo krštenje i kušnju u pustinji (1,1-13), nekoliko rijetkih naznaka dopušta da uočimo razdoblje Isusova djelovanja u Galileji (1,14-7,23), zatim Isusova putovanja s apostolima u Krajeve Tira i Sidona, u Dekapolis, u kraj oko Cezareje Filipove te povratak u Galileju (7,24-26).

Onda dolazi put preko Pereje i Jerihona u Jeruzalem na muku i uskrsnuće (8,27-10,52) i na kraju posljednji događaji u Jeruzalemu (11,1-16,8). I bez podrobna raščlanjivanja redosljeda događaja, taj je opći okvir dosta konvencionalan jer je općenito i po svjedočan-

stvu četvrtog evanđelja skoro sigurno da je Isus više puta uzlazio u Jeruzalem, ne dakle samo pred Pashu i Muku. Vanjski obrisi Evanđelja po Marku izražavaju unutarnji tijek misli: Isus najprije objavljuje svoju slavu i mnoštvo ga prima povoljno, zatim se mnoštvo razočarava njegovim poniznim i duhovnim mesijanstvom, pa ohladi. Tada se Isus udaljuje iz Galileje i posvećuje odgoju male grupe vjernih učenika.

Tomu bi se prvom dijelu Evanđelja (1,14-8,26) za naslov moglo staviti pitanje "Tko je ovaj?" (4,41). Pošto je Petar Isusa priznao Mesijom, suočuje se Evanđelje u svom drugom dijelu (8,27-10,52) jače sa skorom Isusovom mukom. Isus više puta navješćuje da njegov put vodi kroz patnju i smrt u slavu (8,31; 9,31; 10,33).

Svaki se put pripovijeda kako jedan ili više učenika ne razumiju toga puta patnje ili mu protive, i svaki im je put stoga upućen prijekor. Tako je po Mk jasno da poći za Isusom znači biti spreman poći istim putem kojim je on išao. Treći dio (11,1-16,8) spaja obje strane Isusove zbilje: kao raspeti priznat je Sinom Božjim i kao Uskrsli od Boga proslavljen.

Tako autora drugog evanđelja zanima paradoksalni Isus kojega ljudi ne razumiju i odbacuju, ali ga Bog šalje i čini pobjednikom. On ne nastoji prvenstveno donijeti Učiteljev nauk i zato bilježi malo njegovih riječi. Bitna mu je tema očitovanje raspetog Mesije. S jedne strane, pokazuje u Isusu Sina Božjega kojega takvim priznaju Otac (1,11; 9,7), zlodusi (1,24; 3,11; 5,7) pa čak i ljudi (15,39).

Isus je Mesija kojemu pripada božanska čast (14,62), viši od anđela (13,22). On sebi prisvaja vlast da oprašta grijehe (2,10), dokazuje svoju moć i poslanje čudima (1,31; 4,41; i dr.) i istjerivanjem đavla iz opsjednutih (1,27; 3,23 s.; i dr.).

S druge strane, Marko snažno ističe Isusov očiti neuspjeh kod ljudi: mnoštvo se ruga ili sablažnjava (5,40; 6,2s), neprijateljstvo židovskih glavara (2,1-36; i dr.), čak nerazumijevanje samih učenika (4,13).

Sve oporbe vode sramoti križa. Marku je stalo da protumači tu sablazan ne samo suprotstavljajući joj konačnu uskrsnu pobjedu nego i pokazujući da je po tajnovitom Božjem planu tako trebalo biti. Krist je trebao trpjeti da bi otkupio ljude (10,45; 14,24): tako su navijestila Pisma (9,12; 14,21.49) a i sam je Isus najavio taj put poniženja i patnje za sebe (8,31; 9,31; 10,33s) i za svoje sljedbenike (8,34s; 9,35; 10,15.24s.29s.39; 13,9-13).

Židovi su, međutim, očekivali Mesiju ratnika i pobjednika i stoga nisu bili baš spremni prihvatiti takvo rješenje patnje i odricanja. Stoga je Isus, da bi izbjegao neobuzdano i varljivo oduševljenje, ovi- jao šutnjom svoja čuda (5,43 i dr.) i svoju osobu (7,24; 8,30; 9,30) "dok Sin čovječji od mrtvih ne ustane" (9,9). Umjesto naziva "Mesija" (8,29s.), koji je bio odviše opterećen s ljudsko-zemaljskim predodžbama moći, on je više volio skroviti i tajanstveni naziv "Sin čovječji" (2,10 i dr.; usp. Mt 8,20+).

Ta je pojava u Marka nazvana "mesijanskom tajnom" (1,34+).

Činjenica je da je mesijanska tajna bitna teza drugog Evanđelja, ali to ne znači da ju je Marko proizvoljno sročio, jer je to duboka zbilja Isusova patničkog životnog puta koji evanđelist razumije te nama izlaže u svjetlu vjere konačno potvrđene uskrsnom pobjedom.

Tko je taj evanđelist? Već smo spomenuli da je predaja stare Crkve Evanđelje pripisala jeruzalemskom judeokršćaninu Ivanu Marku, koji da se oslanjao na naviještanje apostola Petra. Ali se u Evanđelju po Marku ne zapaža neka naročita srodnost s naviještanjem Petra, komu je po dogovoru "stupova" Prackrke i apostola Pavla bilo na poseban način povjereno poslanje među Židovima (Gal 2,8s). Petrova propovijed posve sigurno nije bila jedini predložak najstarijega Evanđelja.

S druge se strane u Evanđelju ne bi moglo naći ni jedno uporište za tvrdnju da ono ne počiva na staroj predaji.

Najstarije je Evanđelje po danas većinskom mišljenju nastalo oko 70. god. n. Kr.

J. Klović: sv. Marko

/nastavit će se/

/usp. JERUZALEMSKA BIBLIJA, KS, Zagreb 1994/

UNIVERZALNOST KRALJEVSTVA BOŽJEGA

"Zato Crkva nadarena darovima svoga Utemeljitelja i vjerno vršeći njegove zapovijedi ljubavi, poniznosti i samozataje, prima misiju da navješćuje Kristovo i Božje Kraljevstvo na zemlji. Međutim, dok ona polagano raste, teži za savršenim Kraljevstvom i svim svojim silama nada se i želi da se sa svojim Kraljem sjedini u slavi" (LG br. 5).

Iz ovog kratkog teksta (LG br. 5) proizlazi da je Kraljevstvo Božje već tu, ali će se ono dovršiti tek u nebeskoj slavi. Kraljevstvo Božje je odozgor, sišlo je k nama dolje u Isusu Kristu i nastavlja djelovati u njegovoj Crkvi koja hodočasti na ovoj zemlji prema nebeskoj slavi. Zato to Kraljevstvo treba očistiti od zemaljsko-nacionalne i političko-ekonomske granice - da ostanu samo granice čovjeka, jedna povijest i jedna sudbina. Odvajanjem religioznog od političkog, unutarnjeg od ekonomskog, dobiva se ono što je zajedničko cijelom čovječanstvu. Kraljevstvo je Božje unutarnja i duhovna stvarnost, svojina svih ljudi. Nitko iz Kraljevstva nije isključen, ni grešnici. Grešnici su na poseban način na brizi kraljevskoj Božjoj ljubavi: "Ja sam poslan izgubljenim ovcama doma Izraelova" (Mt 15,24). Apostolima je Isus dao nalog da radosnu vijest o Kraljevstvu propovijedaju po svojoj zemlji: "Dana mi je sva vlast nebeska i zemaljska" (Mt 28,18). Njiva u koju se ubacuje sjeme jest svijet: "Njiva je svijet. Dobro sjeme sinovi su Kraljevstva" (Mt 13,38).

Isusova nauka o Kraljevstvu Božjem ne može ostaviti čovjeka ravnodušnim. Ona ga stavlja pred odluku, da premisli samoga sebe, da promijeni svoj dosadašnji pogrešni život i da se obrati. To Isus oslikava prisposobom o rasipnu sinu koji dolazi do spoznaje da mnogi najamnici u kući njegova oca žive u izobilju, a on, daleko od oca i očinske kuće, jede žir sa svinjama (usp. Lk 15,11-32). Velika javna grešnica (usp. Lk 7,36-50) slika je dubokog unutarnjeg duhovnog obraćenja čovjeka.

Farizej koji moli u hramu hvaleći se da nije kao ostali grešnici ili ovaj carinik, primjer je čega se treba odreći (usp. Lk 19,1-10). Isusov govor o Kraljevstvu Božjem potiče čovjeka na duboku promjenu srca, na odlučni korak k Bogu, potpuno izručenje Božjemu milosrđu, te zahvalnost za šansu novog početka života milosti Božje. Božja ljubav svladava grešnika, te on sada želi samo Boga ljubiti i služiti mu, surađujući s milošću oslobađajući se od ropstva novcu, požudi, mržnji i tvrdoći srca prema bližnjemu (usp. Mt 6,24; Lk 7,50; Iv 8,11; Mt 6,12; 18,23-35).

Rekli smo da je Kraljevstvo Božje nevidljiva stvarnost. Njega treba *razotkriti* i *navijestiti*. Tako čini Isus. On navješćuje Kraljevstvo Božje svemu stvorenju. To će nastaviti apostoli i njihovi nasljednici. Kraljevstvo Božje je nevidljivo, ne može se reći evo ga ovdje ili ondje. Ono nam se navješća, mi slušamo i u djelo provodimo. Tko primi riječ o Božjem Kraljevstvu, taj prima Kraljevstvo Božje. Ono se po Isusovoj riječi ostvaruje u dušama.

Kraljevstvo je Božje na djelu. Ono se gradi na ruševinama kraljevstva grijeha i smrti, kraljevstva sotone. Sveto pismo opisuje sotonu kao neprijatelja, lašca i ubojicu ljudi od početka i zato se Isus s njime bori od samog početka svoga javnog djelovanja (usp. Iv 8,44; Mt 4). Isusova kušnja u pustinji pravi je dvoboj čovjeka nad njegovim protivnikom. U pustinji se počela lomiti sotonina duhovna vlast i počinje uvod u Kraljevstvo Božje: "Pisano je: Gospodinu, Bogu svome klanjaj se i njemu jedinome služi" (Mt 4,10). Za svoga javnog djelovanja Isus će se više puta susretati sa sotonom u opsjednutima iz kojih će ga tjerati u bijeg. Isus upozorava svoje na sotonino djelovanje u svijetu. Sotona uz Božju riječ sije svoje sjeme (usp. Lk 8,12). On se nastanio u

jednom Isusovom učeniku, Judi Išariotskom: "Ne izabrah li ja vas Dvanaesticu? Pa ipak jedan je od vas đavao" (Iv 6,70). Borba sa sotonom cilj je osnivača Kraljevstva Božjeg i on će ga uništiti svojom smrću i uskrsnućem. Uskrsnućem Isusovim uništena je smrt kao znak sotonine vlasti. Umiranje duše po grijehu povlači za sobom i raspadanje čovjekova tjelesnog života. Bolest i smrt u čovjeku izdanci su grijeha u čovjekovu tijelu. Uz Božje darove postoje i sotonini darovi, a to su tjelesno trpljenje, koje završava smrću. Ako je grijehom zahvaćen čitav čovjek, čitav čovjek je zahvaćen i otkupljenjem i spasenjem po Kristu. Kristovo uskrsnuće djelo je Očeve kraljevske ljubavi i života. Ono se prostire do krajnjih granica stvorenog bića, do zadnjih zidova materije, jer ćemo po Kristu svi uskrsnuti i cijeli će svemi biti obnovljen.

Krist je uvijek prisutan u Crkvi i on svoje obećanje darova nebeskih već sada dijeli svojim na ovome svijetu, kao i vječni život u budućem svijetu: "Zaista kažem vam, nema nikoga tko je ostavio radi Kraljevstva Božjega kuću, ili ženu, ili braću, ili roditelje, ili djecu, koji neće primiti mnogo više već na ovome svijetu, a u budućem svijetu život vječni" (Lk 18, 29).

Postoji teološka rasprava o tome (LG 5.) je li Crkva kao institucija Kraljevstvo Božje. Razlikujemo Crkvu kao otajstvo (misterij) i Crkvu kao instituciju. Crkva kao institucija nije Božje Kraljevstvo, ali ona ima poslanje na zemlji propovijedati, saditi i širiti ga. Crkva kao otajstvo jest Božje Kraljevstvo na zemlji, za koje u Očenašu molimo: "Dođi Kraljevstvo tvoje", da ono svaki dan dolazi, svaki dan raste kao klica i teži k svome savršenstvu. Božje Kraljevstvo, dakle, u institucionalnoj Crkvi postoji, kroz nju djeluje i razvija se. Kraljevstvo Božje kao nevidljiva stvarnost traži vidljivu instituciju kako bi moglo na vidljivoj zemlji, u vidljivom društvu i na vidljiv način biti pokazivano, propovijedano, prisutno i životvorno. Možemo s pravom reći da je institucionalna Crkva djelitelj darova Kraljevstva, a to je: Riječ Božja, sakramenti, euharistija koja je predznak one eshatološke gozbe koja će se ostvariti u konačnici kod Oca. Institucionalna Crkva je poslana širiti Kraljevstvo Božje angažirajući i laike koji su također dionici Kristova Kraljevskog svećeništva (kako ćemo to vidjeti u LG br.36). Crkva kao otajstvo prisutna na zemlji putuje prema eshatonu, želi i nada se sjedinjenju sa svojim Kraljem u slavi, kada će Krist kralj u konačnici predati Kraljevstvo Ocu, da Bog bude sve u svemu.

Mato Miloš OCD

VAZMENO OTAJSTVO

1. Vazmeno otajstvo u sakramentima Crkve

Cjelokupni liturgijski život Crkve kreće se oko euharistijske žrtve i sakramenata. U Crkvi postoji sedam sakramenata i svaki od njih ima svoju jedinstvenu ulogu za život svakog vjernika.

Mi vjerujemo i ispovijedamo da je svi sedam sakramenata ustanovio sam Gospodin Isus Krist. Cjelokupno Isusovo djelovanje već je nagovještalo ono što je on kanio ostaviti Crkvi u zalog. Sakramenti su posebni vidljivi znakovi koje je ustanovio sam Isus Krist i oni imaju svoje višestruko djelovanje u srcima vjernika. U svim sakramentima Bog je na poseban način prisutan i djelatan u svojoj Crkvi. Crkvi je dato da ona bude djelateljica sedam sakramenata. Zato su sakramenti uvijek sakramenti Crkve. Oni se podjeljuju **po** Crkvi, a u isto vrijeme su i **za** Crkvu. Sama Crkva je znak ili sakramenat djelovanja samog Krista zahvaljujući slanju Duha Svetoga.

Bog Otac je plan izvršenja spasenja čovjeka povjerio svome Sinu, a on je povjerio apostolima i po njima njihovim nasljednicima da djeluju u Isusovo ime. Svaki sakramenat ima svoje milosne učinke. Tri sakramenta daju neizbrisivi biljeg, a to su: krštenje, potvrda i sv. red. Po tim sakramentima kršćanin sudjeluje u Kristovu svećeništvu i pripada Crkvi prema različitim službama. To sjedinjenje s Kristom i Crkvom, koje se ostvaruje po Duhu Svetom, neizbrisivo je.

Sakramenti imaju svrhu: posvećivati ljude, izgrađivanje Crkve i iskazivanje štovanja Boga. Sakramenti uvijek pretpostavljaju vjeru i oni je ujedno riječju i stvarima hrane i jačaju. Tako uvijek vjera Crkve prethodi vjeri vjernika. Kod slavljenja sakramenata Crkva uvijek ispovijeda svoju vjeru koju je primila od apostola. Bilo koji sakramentalni obred ne smije se mijenjati po svojoj volji ni pod kojim uvjetima. Ako se sakramenti slave na dostojan način sa dobrom vjerom, oni imaju milosne učinke. Sakramenti su djelotvorni jer u njima djeluje sam Isus Krist. Sakramenat se ne ostvaruje pravednošću onoga tko ga podjeljuje, nego Božjim milosnim djelovanjem. Ipak plodovi sakramenta ovise i o onome tko ih prima.

Prema nauci Crkve sakramenti su nužni za spasenje. Po sakramentima vjernici se suobličuju samom Bogu. Po sakramentima postajemo djeca Božja. U svim sakramentima se osjeća upućenost prema konačnom Isusovom dolasku.

2. Sakramentalno slavlje vazmenog otajstva

Liturgija je djelo cjelovitog Krista. Zato onaj tko sudjeluje u liturgijskom slavlju na zemlji već se nalazi i u nebeskoj svečanosti. U liturgiji Duh Sveti i Crkva nam omogućuju da već sada slavljenjem sakramenata budemo dio otajstva spasenja. Liturgijsko slavlje nije privatnog karaktera, nego u liturgiji uvijek sudjeluje cijela zajednica. Zato sakramenti uvijek predstavljaju čitavu zajednicu Crkve. Zajednica krštenih slavi slavlje. U zajednici nemaju svi iste službe. Zato su i u Crkvi neki pozvani na posebno služenje. Ti su službenici odabrani i posvećeni sakramentom svetog reda. Svatko na svoj način u zajednici doprinosi ili služi jedinstvu Duha. Svaki je pozvan da "u

liturgiji čini samo ono i sve ono što na nj spada prema naravi obreda i prema liturgijskim propisima".

Sakramenti su vidljivi znakovi i njihovo slavlje popraćeno je mnoštvom simbola. Ti znakovi uzimaju se iz svakidašnjeg života. Općenito uzevši, naš je svakidašnji život isprepleten mnoštvom simbola ili znakova. Tako i u odnosu prema Bogu čovjek koristi simbole. Bog govori čovjeku preko vidljivih simbola. U Starom zavjetu Židovi primaju od Boga određene znakove i simbole koji obilježavaju njihov liturgijski život. U nekim takvim znakovima Crkva prepoznaje prilike sakramenata Novog saveza.

Isus se u svojim govorima često služi znakovima stvorenja kako bi objavio tajnu Božjeg kraljevstva. Isus daje novo značenje simbolima i znakovima Starog saveza. U sakramentima imamo uvijek prisutne i riječi i čine. U liturgijskom slavlju veliku ulogu imaju pjevanje i glazba. Posebno se preporučuje da se u liturgijskom pjevanju koriste tekstovi Svetog pisma. U liturgijskom prostoru važno mjesto zauzimaju i slike Boga koji se utjelovio i nama postao vidljiv. U biti, svi se znakovi i slike u liturgiji uvijek odnose na Krista. Tako slavimo i u Bogorodici i u svetima Krista koji je u njima doživio svoju proslavu.

Crkva ima svoju liturgijsku godinu u kojoj je raspoređeno vrijeme slavlja. Svaka nedjelja je proslava najvećeg Božjeg otajstva - uskrsnuća. Liturgijska godina je podijeljena na sveta vremena u kojima slavimo sve najveće tajne naše vjere. Kroz godinu slavimo i sve svete. Molitva Crkve uključuje u sebi na poseban način i molitvu časoslova.

U Novom savezu bogoslužje nije strogo vezano za jedno mjesto. Sva je zemlja sveta i ona je kao takva povjerena ljudima. Kućom molitve nazivaju se zgrade gdje se vjernici okupljaju na molitvu i slavljenje svetih otajstava.

Središnji dio svake crkve je **oltar**. Na njemu se uprisutnjuje žrtva Gospodina na križu pod sakramentalnim prilikama. Oltar je ujedno i stol Gospodnji za koji je pozvan sav narod Božji.

Svetohranište treba biti u crkvi smješteno na najčasnijem mjestu.

Sjedalo za biskupa ili svećenika označuje službu predsjedatelja skupa i ravnanja molitvom.

Ambon je mjesto odakle se navješćuje Božja riječ i zato on mora biti posebno istaknut u crkvi.

Krstionica zauzima važno mjesto u svakoj crkvi jer se članom zajednice Crkve postaje krštenjem. Crkva treba često buditi sjećanje na krsna obećanja.

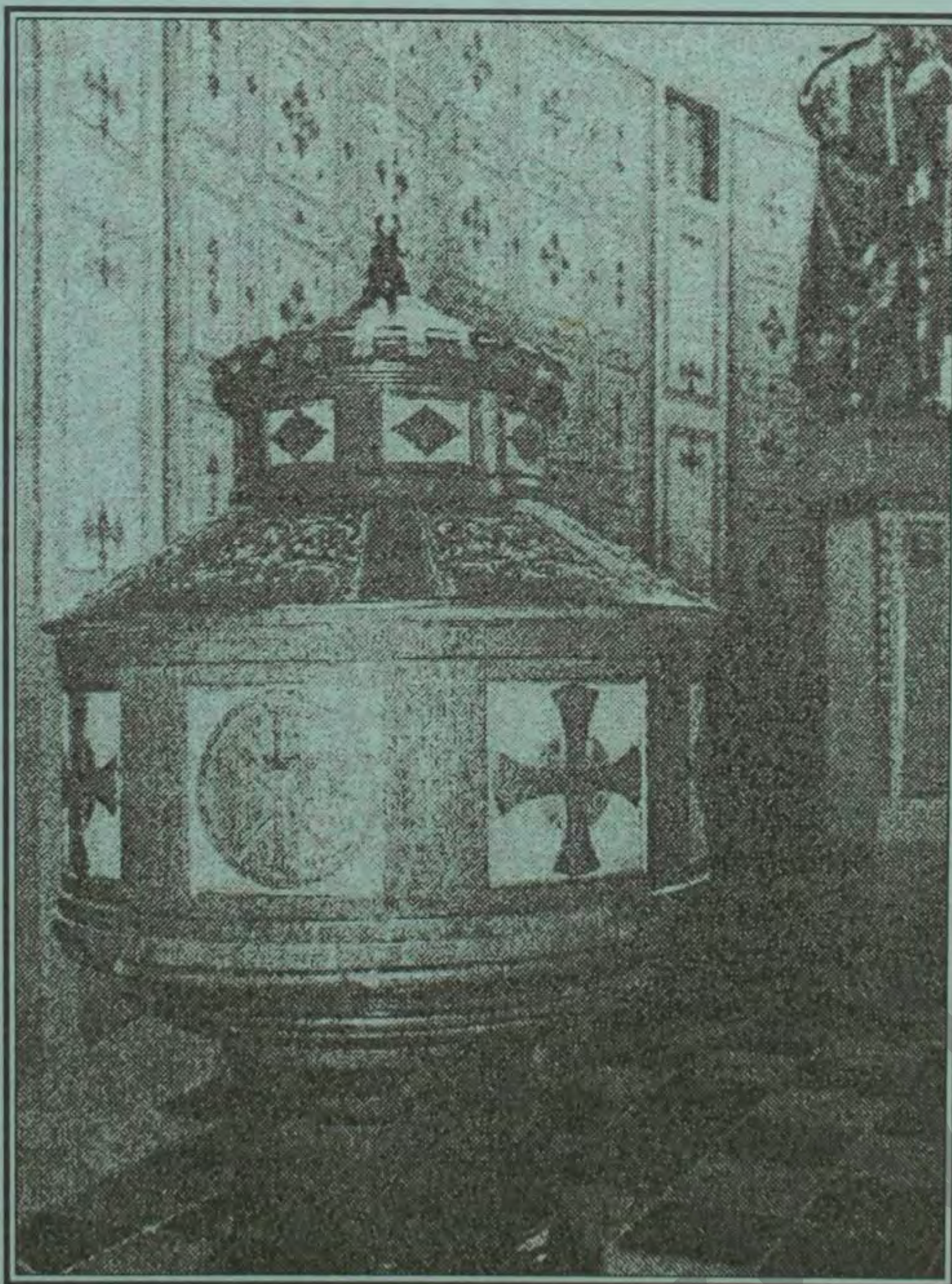
Ispovjedaonica je mjesto gdje se događa sakramentalno izmirenje pojedinih članova zajednice s Bogom.

Crkva je također prostor tišine i sabrane molitve.

Vidljiva crkva kao kuća je simbol očinske kuće prema kojoj Božji narod putuje. Zato u Božjoj kući svatko ima mjesto jer Otac vječnom ljubavlju ljubi svu svoju djecu.

Prema Katekizmu Katoličke Crkve
br. 1113-1199

Priredio: Franjo Ivanković

Krstionica u tavankutskoj crkvi

Foto: A. Juriga

ISUS KRIST, JEDINI SPASITELJ SVIJETA, JUČER, DANAS I UVIJEK

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 33/

U našem tumačenju dokumenta za Veliki jubilej nastavljamo s 40. točkom u kojoj Sveti Otac upozorava na kristocentrično i kristološko značenje Jubileja. U prvoj godini priprave spomenuti moto upravo je onaj kojim je naslovljen ovaj odlomak. Ono što je novost, vrijedna izuzetne pažnje, jeste da nas Papa ponajprije upućuje otkriti Krista, Spasitelja i evangelizatora. Često se u kršćanskoj praksi i u navješćivanju zaboravlja da je Isus vlastitom pojavom Radosna vijest. Jednako tako da je njegovo cjelokupno djelovanje i govorenje u cijelosti Radosna vijest. Sam sebe je i predstavio kao učitelja. Najveći dio svoga života proveo je u navješćaju riječi. On je govorio i činio. Ili činio, pa tumačio. Svakako je bio od Boga poslan, Bog za nas, koji je progovorio božanskim poslanjem i božanskim autoritetom. U liturgiji je dovoljno naglašen "Isusov govor", ali on često prijeđe u rutinu do te mjere da se u vjerničkoj zajednici ne osjeća svijest i strahopoštovanje: "Sada govori Isus!" Međutim, dokle god prema Isusu ne gajimo takvo strahopoštovanje, ni njegova nam riječ neće ulijevati dovoljno snage da po Duhu Svetomu u nama postane Tijelom, to jest djelom. Ostat će na razini spoznaje a neće prerasti na razinu življenja. Stoga, uočiti Krista kao evangelizatora, znači prepoznati učitelja koji je i osloboditelj i koji daje snagu da se njegova riječ može i činiti. A moramo priznati, vrijeme u kom živimo je vrijeme mnogih riječi ali malenih djela. Stoga smo i došli u situaciju da je "Starom kontinentu" potrebna reevangelizacija. Tko će tu reevangelizaciju izvršiti ako ponovno ne otkrijemo Isusa evangelizatora? On je doista jedini pravi navjestitelj evanđelja.

Druga dimenzija koju Papa želi naglasiti, a naglasio ju je i u svojoj prvoj enciklici, jest upravo činjenica da je Isus jedini Spasitelj svijeta. Današnji čovjek ne želi priznati da je egzistencijalno ugrožen, nego se vječito bavi svojom okolicom a ne priznaje dovoljno istinu da je problem u njemu samome. Okolicu mogu mijenjati zakoni i vlasti, ali čovjeka ne. Čovjeka može spasiti i može promijeniti samo njegov Stvoritelj. Isus je zato i došao da popravi ono što je Adam iskvario, da spasi ono što je grijeh uništio. Ali on nije samo povijesni Spasitelj, nego je aktualni Spasitelj svakoga čovjeka sada i ovdje. Stoga je Papa pozvao da Krista prepoznamo, da njegov identitet ponovno otkrijemo kao kršćani upravo u ulozi Isusa evangelizatora, Isusa Spasitelja. To se može samo tako da otkrijemo snagu njegove navjestiteljske riječi i snagu njegovog spasiteljskog čina. Dakle, u biti Biblija i liturgija. Stoga je obnova za Jubilej tako i koncipirana da nas vraća osvještenim zanimanjem Bibliji. Bilo preko liturgije, bilo preko bogougodnog čitanja, ali svakako i samo druženje s Biblijom dovest će nam bliže ljubazni Božji govor koji je upućen po Sinu za naše spasenje. Spasiteljska dimenzija Isusa Krista snagom vjere mora biti prihvaćena kao čin Krista Spasitelja čovjeka. I to kao vrhunski čin ljubavi koja se najviše očitovala u njegovom križu i smrti. Jasno, Uskrsnuće je dokaz novog početka i temelj svake kršćanske nade kojom se kršćanin i treba oboružati u ovo vrijeme čestih frustracija i kolektivne nestabilnosti. Tako će vjera uroditi nadom, a nada susretom za spasenje svakog pojedinog čovjeka kojega Bog ljubi. Jednostavno - Bog je stvorio čovjeka da mu očituje svoju ljubav. Ona je očitovana najviše u susretu po Isusu Kristu, novorođenom Sinu za spasenje čovječanstva. Zato je Jubilej vezan uz Isusovo utjelovljenje i rođenje, jer je On "čovjek za nas". (br. 40)

M. V. ✍

KATOLIČKA CRKVA U PRIPRAVI ZA VELIKI JUBILEJ

PAPINA MOLITVA ZA 1999. TREĆU GODINU PRIPREME ZA VELIKI JUBILEJ

BOG, STVORITELJ NEBA I ZEMLJE, ISUSOV I NAŠ OTAC

Blagoslovljen da si, Gospodine,
Oče, koji si na nebesima,
jer si se u svojem bezgraničnom milosrđu
nadvio nad bijedom čovjeka
i darovao nam Isusa, svojega Sina, od žene rođena,
našega Spasitelja i prijatelja, brata i Otkupitelja.
Hvala Ti, Oče dobri,
na daru Jubilejske godine:
učini da ona bude pogodnim vremenom,
godinom velikog povratka u očevu kuću
gdje Ti, pun ljubavi, očekuješ izgubljene sinove
kako bi ih zagrlio zagrljajem oprostjenja
i primio ih za svoj stol
obučene iznova u svečano ruho.

Tebi, Oče, naša vječna hvala!

Oče milostivi,
u Svetoj Godini
neka procvjeta snažna ljubav prema Tebi i blišnjemu.
Kristovi učenici neka promiču pravdu i mir,
neka se navješta Radosna vijest siromašnima,
a malenima i odbačenima
neka Majka Crkva iskaže svoju naklonu ljubavi.

Tebi, Oče, naša vječna hvala!

Oče pravedni,
Veliki jubilej neka bude zgodna prigoda
kako bi svi katolici otkrili radost
življenja u slušanju Tvoje riječi
i prepuštanju Tvojim volji;
neka dožive vrijednost bratskog zajedništva
lomeći zajedno kruh
i slaveći Tebe himnima i duhovnim pjesmama.

Tebi, Oče, naša vječna hvala!

Oče, bogat milosrđem,
sveti jubilej neka bude vrijeme otvorenosti,
dijaloga i susreta
sa svima koji vjeruju u Krista
i sa sljedbenicima ostalih vjera:
u svojoj neizmjerljivoj ljubavi
budi prepun milosrđa prema svima.

Tebi, Oče, naša vječna hvala!

Bože, svemoguću Oče,
daj da sva Tvoja djeca dožive
da u hodu prema Tebi,
posljednjem ljudskom cilju,
ljude prati dobrostiva Marija Presveta,
slika čiste ljubavi
koju si Ti izabrao da bude Majka Kristova i Majka Crkve.

Tebi, Oče, naša vječna hvala!

Tebi, Oče života,
koji si početak bez početka,
najveće dobro i vječno svjetlo
sa Sinom i Duhom
čast i slava, hvala i zahvalnost
u vjekove bez kraja. Amen.

Ivan Pavao II.

Uređuju: Markan Lopar i Vladimir Sedlak

Iz našeg života

U mjesecu studenom bilo je raznih događaja u našem sjemeništu. Početkom studenog Subotičku biskupiju je posjetio kotorski biskup mons. Ilija Janjić. On je, između ostalog, posjetio i naše sjemenište. Pritom je održao svetu misu i prigodan govor u kome je naglasio da se mi, koji smo Božje sjeme, trebamo boriti i ustrajati u korovu ovoga svijeta. Nama će on biti dragi gost kad god dođe.

Naša škola je istog mjeseca dobila raspored za posjetu Gradskoj biblioteci. Tamo nam je o povijesti i radu biblioteke govorila bibliotekarka Zsuzsanna Kunkin. Ona nam je pokazala i najstariju knjigu u biblioteci, Bibliju, koja datira iz XV. stoljeća. Zatim smo obišli prostorije biblioteke i pogledali ostale knjige raspoređene po univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji.

Sudjelovali smo i u devetnici koja je održana od 13. do 22. studenog u crkvi Isusova Uskrsnuća povodom završetka Godine Duha Svetoga. Bili smo i na misi 19. studenog u 17 sati koju je predvodio župnik crkve Isusa Radnika arhiepiskop Rehák József, a s njim su sv. misu slavili rektor sjemeništa mons. Miocs József, duhovnik u sjemeništu mons. Marko Forgić i župnik ove župe mons. Bela Stantić. Pod misom su uz propovijed i govor celebranata na temu Duh Sveti i Zvanje još govorili o zvanju i sjemeništarci Goran Vilov, na hrvatskom i Szabó József, na mađarskom jeziku. Sjemeništarci su također čitali čitanja i psalam i predvodili pjevanje, koje je instrumentalno pratio Dobó Róbert.

Nekolicina sjemeništaraca je 21. studenog bila na promociji knjige "Naš čovik" i proslavi 60. obljetnice književnog i istraživačkog rada akademika dr. Ante Sekulića.

Također smo sudjelovali i u devetnici Majci Božjoj koja je održana od 29. studenog do 8. prosinca u katedrali i u franjevačkoj crkvi prigodom blagdana Bezgrešnog Začeća. Tokom devetnice smo ministrirali, čitali i potpomagali pjevanje za vrijeme euharistijskog slavlja.

Nastupilo je Došašće i u ovom razdoblju se pripremamo molitvom, postom i žrtvama za rođenje našega Gospodina. Međutim, i ove godine smo na poseban način obilježili blagdan sv. Nikole biskupa i iskoristili priliku da se malo otisnemo od naše svakodnevnice i sa humorom se osvrnemo na naš život, rad i školovanje u Paulinumu.

Svim našim do-
brotvorima, čitateljima i svim ljudima dobre volje uz pratnju i pomoć Boga Oca, u čiju smo godinu ušli, želimo blagoslovljene Božićne i Novogodišnje blagdane.

Svjetlost

**Kud god da ideš, evo me za tobom,
moja duša u tvojim rukama,
moje srce samo tvoje traži,
moja ljubav u tvojim mukama.**

**Kad u tami slučajno te nađem,
sav se znojim, sa mrakom se borim,
tiho kucaš na vratima mojim,
ja sav sretan žurim da otvorim.**

**I kad dođeš, nema više tame,
ljubavlju me miluješ i braniš,
tvoja svjetlost obasja mi dušu,
Spasitelju, ti me sobom hraniš.**

**Odvedi me daleko od tame,
samo svijetli dani nek postoje,
ja se tame, Gospodine, bojim,
pruži k meni nježne ruke svoje.**

Ivan Blažević

BLAGDAN BEZGREŠNOG ZAČEĆA

8. prosinca 1854. g. odjeknula su sva zvona širom svijeta. Veselila se Crkva, jer je toga dana proglašena istina o Bezgrešnom Začeću Majke Marije.

Da, ona je naša Majka. Taj je naziv posvećen i blagoslovljen. To je naziv koji dječja usta izgovaraju kao prvu svoju riječ i on je duboko urezan u srce svakog čovjeka, bio on vjernik ili ne. Ona nas nikad neće ostaviti niti prezreti.

Nju pjesnik Korner ovako opisuje:

**"Ljubimo uvijek to bezgrešno srce,
Srce, što nas vazda kroz sve boli prati,
I tamo kud najhrabrija majka ne može ići,
Ići će s nama Isusova Mati..."**

Čovječanstvo je dugo čekalo obećanog Mesiju. Dugo su pravednici Staroga zavjeta molili da se pojavi Mesija. I sama Marija, pobožna i ponizna, usrdno se molila Bogu da pošalje svijetu Spasitelja. I napokon je čula riječi anđela Gabrijele: "Ti si milosti puna!" Njezino srce je u tom času bilo puno ljubavi i molitve. Dala je svoj pristanak govoreći: "Evo službenice Gospodnje!" I tako je Riječ tijelom postala. Božji Sin postaje čovjekom. Ona je bila prva svećenica, koja je Otkupitelja nosila i čuvala.

I mi se spremamo da jednog dana budemo svećenici - oni koji će Boga nositi, koji će svaki dan Boga darivati ljudima.

Našom molitvom iskazujemo ti, Djevice, svoju vjernost, pouzdanje i ljubav. Budi nam neugasiva svjetiljka u ovim nemirnim vremenima, na ulasku u treće tisućljeće. Kraljice bez grijeha začeta, moli za nas!

Ivan Milodanović

Zsellér Attila, novi prefekt sjemeništa

U našem sjemeništu su se ove godine desile mnoge novine i promjene. Tako smo, između ostalog, dobili i novog prefekta našeg internata. Njegovo ime je Zsellér Attila. Rođen je prije 26 godina u Adi. Nakon završene osnovne škole upisao se u naše sjemenište. Poslije 4 godine provedene

u Subotici, završio je bogosloviju u Segedinu, da bi ove godine u našoj katedrali bio zaređen za svećenika i održao svoju Prvu svetu misu u svom rodnom mjestu. Njegovo prvo mjesto službovanja je Paulinum.

Predstavljamo ga u kraćem razgovoru:

ZVONIK: Kako se osjećate ovdje u Paulinumu u jednoj novoj ulozi?

PREFEKT: Još uvijek tražim svoje mjesto.

Treba mi vremena da se prilagodim na svoj sadašnji položaj, pošto sam nedavno i sam izašao iz školske klupe, a već se nalazim sa njene druge strane. Inače mi je ovdje lijepo.

ZVONIK: Da li se, po Vašem mišljenju, promijenio način života u sjemeništu u odnosu na vrijeme kada ste Vi bili sjemeništarac?

PREFEKT: U principu nije. Možda sada ima malo više slobode, ali sam način života i odgoja se nije bitno promijenio.

ZVONIK: Kakvu je ulogu odigralo sjemenište u Vašem izboru zvanja i njegovom daljem razvoju?

PREFEKT: Mogu reći da je samo sjemenište odigralo indirektnu ulogu. Na mene je bitno utjecao život u zajednici. Zbog toga sam se i opredijelio da kao svećenik radim u zajednici s ljudima.

ZVONIK: Nas sjemeništarce naročito zanima i život na bogosloviji. Kako biste ga opisali u par riječi?

PREFEKT: Na bogosloviji su punoljetni ljudi i oni sami organiziraju svoj život, dok u sjemeništu postoje određena pravila, koja određuju poglavari. Dakle, na bogosloviji je više slobode nego u sjemeništu, ali se zato traži odgovornost za djela i postupke.

ZVONIK: Ove godine Vi ste zaređeni za svećenika. S obzirom da je to cilj i nas sjemeništaraca, možete li nam reći kakav je uopće osjećaj biti svećenik?

PREFEKT: Po svećeničkom ređenju čovjek ne doživljava neki nagli preobražaj. Čovjek je izgrađen tokom odgoja u sjemeništu i na bogosloviji i sada nastavlja dalje da se izgrađuje. Po svećeničkom ređenju dobija se novi zadatak, a to je rad u zajednici.

ZVONIK: Kakva su Vaša očekivanja u budućnosti?

PREFEKT: Prije svega želim ustrajati u svom pozivu. Sve ostalo zavisi od okolnosti. Važno je prepoznati znake vremena i tome se prilagoditi, jer i Crkva se mijenja i evoluira tokom povijesti.

ZVONIK: I što biste željeli za kraj poručiti sjemeništarcima?

PREFEKT: Želim im poručiti za budu iskreni prema Bogu i prema ljudima. Neka izaberu ono zvanje za koje osjećaju da ih Bog poziva.

ZVONIK: Gospodine Zsellér, zahvaljujemo Vam na ovom razgovoru i želimo Vam mnogo uspjeha u Vašem obavljanju svećeničke službe, a napose ovdje kod nas u Paulinumu.

Razgovor vodio: M. L.

Uređuju: Dijana, Ivana, Lacika, Marina, Svetlana, Vesna, Željka

Bog dragi prijatelji!

Završili smo Godinu Duha Svetoga, ali snagom Duha pripremamo se i ove godine za radosni događaj Isusovog rođenja - BOŽIĆ. On će ove godine biti drugačiji. Slavimo ga u godini koja je posvećena BOGU OCU - ISUSOVOM I NAŠEM.

Isus se rodio za nas, radi nas i oni koji su poslušni poticajima Duha uvijek su s Isusom, uvijek su u Očevoj milosti, a na licu im se očituje radost!

Neka nam se i ovog Božića srce ispuni radošću kada u svim crkvama budu odjekivale riječi pjesama: "Radujte se narodi", "Veselje ti navješćujem", "Tiha noć"...

Doista, ovaj je mjesec pun radosnih događanja i slavlja. Slavimo "Materice" i "Oce" - kada na poseban način zahvaljujemo Bogu za majke i očeve. Ovo je vrijeme kad bismo trebali više vremena biti sa svojim obiteljima pripremajući i sebe i druge za Božić. Iskoristimo dakle ovo vrijeme i činimo samo dobra djela: budimo velikodušni, uslužni, vjerni, blagi; pođimo obavezno na ispovijed da bismo i svoje srce pripremili za "malog Isusa". I ovaj broj "Zvonika" koji vam je u rukama još je jedan razlog za radost, jer je jubilarni - pedeseti! I on je plod Duha Svetoga! Vođeni Duhom Svetim radili smo i ove stranice kroz svih pedeset brojeva. Vjerujemo da će i ovaj broj biti na slavu Boga Oca i na radost brata našega i prijatelja Isusa Krista.

Nekada smo ove naše stranice uredili bolje, nekada slabije. Koliko su bile zanimljive to možete prosuditi vi. No, nije uvijek sve ovisilo o onima koji ih uređuju, nego i o onima koji ih čitaju i koji bi mogli surađivati. Zato vas sada pozivamo ponovo da nam pišete o događanjima u vašim župama. Želimo uvesti rubriku "Iz života mladih" i zato trebamo i vaše priloge. Šaljite nam svoje meditacije i priče, zanimljiva iskustva vašega života s Bogom i s ljudima... Neka ove stranice posvećene mladima budu doista naše!

A Otac naš nebeski podario nam Duha mudrosti i razumijevanja - po svom ljubljenom Sinu Isusu Kristu - da mogemo ubuduće raditi još bolje: njemu na slavu, a svima koji čitaju "Zvonik" i ove naše stranice, na korist i radost!

Željka

Osvrt na...

**49 PUTA SMO SE NAŠLI
NA OVOM MJESTU**

Volite li svoje obiteljske foto-albume? Je li vam poznato: "Ovo sam ja kad sam bila beba... Ovo mi je Prva pričest... Jao, baš sam loše ispala na ovom rođendanu!... Točno se sjećam ovog ljetovanja... ha, ha, ha - vidi ovo! Ovdje su me uhvatili na brzinu... kakvi podočnjaci... nikad ovo neću zaboraviti ... Ovo je cijela moja obitelj - zar nismo krasni?...". Gledanje fotografija je praćeno raznim ko-

Jasna, prva urednica stranice mladih

mentarima i, uz poneki izuzetak, uglavnom lijepim osjećanjima. Za ovaj OSVRT NA STRANICU MLADIH KROZ 49 BROJEVA "ZVONIKA" pripremala sam se tri sata listajući stranice našega proteklog stvaralaštva i uživala kao i u uspomenuama iz albuma: svega se sjećam i bez čitanja i pažljivog gledanja. Voljela bih da ste ove stranice listali sa mnom i da smo se zajedno vratili na sve sjajne susrete u Baču, predavanja i druženja na Tribini, mise mladih za mir, bdjenja za Cvjetnicu, duhovne obnove u Somboru i Sv. Roku u Subotici, putovanja u Taizé, hodočašća, vaše pjesme i meditacije, razmišljanja o svijetu i životu, zanimljive inicijative, vijesti i još tako puno toga! Pokušat ću vas podsjetiti na ljepotu koju smo skupa - neki s više, neki s manje oduševljenja, truda i žrtve - stvarali u ove četiri godine.

Počeli smo u studenom 1994. sa svega par suradnika i do prosinca 1996. pisali kad uspješno kad manje uspješno. Tada je uređenje preuzela Jasna Crnković i rubrika "Mladi" je počela rasti obimom, kvalitetom i brojem suradnika. Uredništvo je formirano travnja 1997. i od tada se razvilo u pravi mirisni pupoljak. Takvi želimo ostati i dalje, iako trenutno nemamo glavnog urednika. Kroz uredništvo je prošlo više divnih mladih ljudi. Evo njihovih imena: Jasna Crnković, Svetlana Sudarević, Željka Zelić, Zdenka Ivković, Dijana Šarčević, Jasmina Skenderović, Marina Kujundžić, Ivana Lazić, Miroslav Zelić, Ladislav Huska i Vesna Ivanković. Kao što vidite, našu stranicu uglavnom pišu djevojke. Momci - gdje ste? Hvala dragom Bogu, onih koji su pisali je više nego sadašnjih članova uredništva. Nismo zaboravili i očekujemo nova javljanja od svih dragih suradnika iz Odžaka (Stevan, Tatjana, Igor, Antika), zatim iz Sombora (Monika, Tanja, Gabrijela, S.P.), Selenče (Zlatko i drugi). Svi nam oni sigurno imaju puno toga novoga reći.

Mislimo i na suradnike iz Petrovaradina, Zemuna, Beograda, Bara, Osijeka i Krakova, kao i na mnoge druge koji su dali makar i mali udio. (Nemojte nas poslije jednog dobrog teksta zaboraviti!) Imali smo više suradnika i iz Subotice, ali i oni su se pomalo uspavali. (Molim uspavane da se probude: prošlo je 100 godina!)

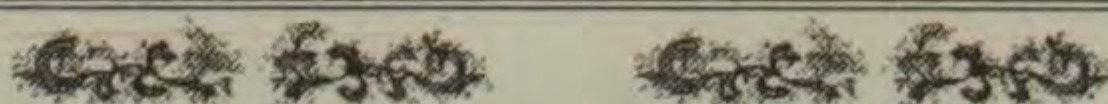

/drugi dio "Osvrta" u idućem broju/

Vesna **UPoznajmo PAPU IVANA PAVLA II.**

Pod ovim geslom održana je u nedjelju 15. 11. u Katoličkom krugu redovita subotička Tribina mladih. Ovog puta Tribina nije imala svoj uobičajeni tijek. Naime, nije bilo predavača. Sa životnim tijekom i likom Ivana Pavla II. o 20. obljetnici njegovog pontifikata preko stotinu sudionika ove Tribine upoznalo se preko TV-ekrana. Mladi su na dva televizijska aparata mogli pratiti dokumentarni film o papi Ivanu Pavlu II. Film su pratili s velikom pozornošću i ganućem. U očima mnogih mladih zaiskrile su suze. Poslije filma o svojim "susretima" s Papom govorio je vlč. Andrija Anišić, kao i neki mladi. Opći zaključak poslije ove Tribine mladih bio je: "Danas smo još malo više zavoljeli papu Ivana Pavla II."

Voditeljica Tribine Vesna Ivanković upozorila je mlade da u katoličkom mjesečniku "Zvonik" mogu čitati različite misli i poruke koje je ovaj Papa uputio mladima u različitim prigodama, a o "Papi i mladima" moći će čitati i u godišnjaku "Subotička Danica", koji upravo ovih dana izlazi iz tiska.

Mladi su se i ovog puta poslije Tribine zadržali na druženju, a mladi iz župe sv. Terezije su u okviru druženja priredili zabavni "kviz".

Željka

TRI DINARA

Ovo je sasvim obična priča.

Viđala sam ga često. Bolestan, sa štakama u rukama. Znao je prosi u ulici čiji naziv i nije toliko bitan kao to da sam njome često prolazila. I viđala ga. Dogodi se, pa Ga i susretnem. Tašna koju imam uz sebe bila je dovoljno mala da u nju stane novčanik, a on je opet bio dovoljno mali da u njega stane koji dinar, čak i više. Da ne bi slučajno poremetila red stvari i moje srce bi "dovoljno malo" da brzo prijeđem put na "bezbednu" stranu ulice. I nije me mogao stići. Ne zato što je imao bolesne noge, već zato što je imao malo srce. Žurila sam se i baš mi je trebalo sitniša. Drugi put kad ga vidim.

Skrenula sam u drugu ulicu. Više nisam mislila na njega ali se nikako nisam mogla sjetiti kad sam posljednji put bila na ispovijedi. PA MOGLA BIH BAŠ! Nisam više mislila na njega, da... Suze su potekle, srce se pokajalo, duša oslobodila. Izvadih iz novčanika tri dinara. Možda ću ga vidjeti. A baš se i ne moram tuda vraćati - kako sad da mu pridem? Tri dinara je odlučilo. Uđoh u ulicu - nema ga! Srce mi počne lupati, razum počne shvaćati. Možda je tu iza ugla. Molim te, budi tu! Skrenem, nema Ga.

U čvrsto stisnutoj ruci na oznojenim dlanovima - tri dinara.

Drugi put. Možda ću ga i vidjeti, ali ću Ga susresti onda kad bude odlučilo srce a ne tri dinara, da se da.

Pavla B. ✍

BILI SMO U SARAJEVU

U Sarajevu je od 13. do 15. studenog 1998. godine održan susret mladih vjernika iz Srednje i Jugoistočne Europe sa mladim katolicima Sarajeva i njihovim kardinalom uzoritim g. Vinkom Puljićem. Tema susreta bila je "Solidarnost, nade i ideali mladih na pragu u treće tisućljeće". Na ovom susretu su aktivno sudjelovali i Ninoslava Skenderović i Zlatko Vukmanov Šimokov iz Subotice. Njihovi utisci sa ovog susreta, o ljudima koje su tamo upoznali i o gradu Sarajevu veličanstveni su. Navodim tek mali dio onoga što su rekli:

"Oboje smo oduševljeni Sarajevom kao i ljudima iz Sarajeva. Gledajući ih, shvatili smo koliko je njihova vjera čvrsta. Među njima se vidi visok stupanj jedinstva, koje se očekuje od svih nas. Prošli su kroz ratne strahote koje su ih još više zbližile. Svi bismo trebali, gledajući njih, postati im sličnima i živjeti tako. Cijelo vrijeme se u Sarajevu osjećalo jedinstvo među mladima, a već samim ulaskom u zajednicu, sveopće veliko oduševljenje Kristom. Svi su zračili naročitom ljubavlju za svoje bližnje... Vratili smo se puni ideja, spremni za nove izazove, puni Kristove ljubavi za svoje bližnje. Osjećamo da smo 'napunili baterije'. Posebno smo radosni zbog mladih iz Sarajeva jer su, preporođeni, krenuli putem k našem idolu Isusu i time svima nama pokazali kojim putem krenuti. Mogli bismo još puno toga reći, ali naša osjećanja u cijelosti se ne mogu iskazati riječima..."

N.S. i Z.V.Š. ✍

MOJ BOŽIĆ

Budim se u bijelo zimsko jutro. Ovo prosinačko jutro je drugačije od svih drugih: svečana tišina, snijegom i ledom okovana priroda. Sve je drugačije jer je te noći rođeno jedno Dijete: Spasitelj i Bog.

Bog nam je svoju neizmjernu ljubav pokazao poslavši nam svoga Sina. Ta spoznaja me čini sretnom i znam da zračim svjetlošću toga jutra. Ustajem radosna, vođena jednom željom i mišlju - slaviti Boga i zahvaliti mu na svemu.

Još od vremena kad sam bila dijete, Božić je za mene predstavljao najljepši dio godine. Već tada su ljudi primjećivali nešto posebno u mom ponašanju. Sigurno su mislili da je to zbog božićnih darova. Božić ne čine darovi u šarenim i sjajnim papirima. Božić je Bog koji je među nama. Neki će se možda upitati gdje je jer ga ne vide. Da, nažalost, često ga ne vidimo a ON je tu, sasvim blizu. U djetetu, u promrzlom prosjaku... A mi prolazimo pored ispružene ruke okupirani svojim pripravama za Božić. Nismo ni svjesni da se smisao Božića nalazi izvan sjaja i blještavila. Radost bi bila veća kad bismo se sjetili zaboravljenih i osamljenih, i kad bismo njima darovali osmijeh, toplu riječ; pružili ruku mira, obrisali suzu s lica...

Pokušajmo ovog Božića činiti tako!

Monika Vekonj, Sombor ✍

TRIBINA MLADIH

20. 12. u 19 sati

u Katoličkom krugu u Subotici

Tema:

Bog Otac javlja svijetu rođenje svoga Sina

Predavač:

Preč. Stjepan Beretić

KUDA ĆETE ZA NOVU GODINU?

POZIVAMO VAS NA DOČEK U ŽUPU SV. ROKA U SUBOTICI.

DOČEK POČINJE U 20 SATI.

A 30 MINUTA PRIJE PONOĆI MISA U CRKVI.

JEDINSTVENO I DIVNO! DOĐITE!

JAVITI SE MOŽE DO 25. 12.

ŽUPNIKU NA TELEFON 024/554-896

ILI ŽELJKI NA TELEFON 024/33-280

Uređuje: Katarina Čeliković

Dragi Zvončići, evo nas 50. put!

Ovo je 50. broj - JUBILARNI broj u SVEČARSKOM TONU! Mi slavimo! Slavimo Gospodina zbog njegove neizmjerne ljubavi jer smo mi tu svoju ljubav pretočili u ZVONIK! Mi volimo Zvonik - mislim na Uredništvo, a posebno na nas koji ga pripremamo za tisak. Da li ga Vi volite? Koliko? Imate li neke želje, ideje kakve bi mogle biti Vaše stranice? Najavila sam u prošlom broju ANKETU, ali primila sam toliko divnih Vaših priloga - pismenih i likovnih - da ne mogu drugo nego ovaj, jubilarni broj pustiti Vama. Hvala Vašim vjeroučiteljima koji su mi dostavili Vaše radove, a anketu objavljujemo u idućem broju.

Nema puno priče, evo Vas na Vašim stranicama!

Sretan Vam bio Božić, uz puno radosti i poklona pod jelkom, pravite kućne betleheme i radujte se Novoj godini!

Voli Vas Zvončica!

Subotica - sv. Rok

PROPOVIJEDAJU DJECA

Mislili smo da se župnik šali kad je rekao na prvu nedjelju adventa da će na zornicama propovijedati djeca i da se netko javi već za ponedjeljak. Međutim prvi se javio Filip, a za utorak Emilija... I tako svako jutro propovijedamo mi djeca, a onda je župniku lakše. Skupljamo sličice, koje su pečatirane, i tko ih bude imao najviše, dobit će nagradu. Ovakav advent još nismo imali. Nije nam teško ni ustati ujutro, a na kraju mise dobijemo kifle ili hamburger (ovisi o tome tko je sponzor) i lakše idemo u školu.

Igor

Marizela Sič, Bač

1999. GODINA GODINA POSVEĆENA BOGU OCU

Upoznajmo Bibliju

JAVLJAM VAM RADOSNU VIJEST...

Vrijeme je iščekivanja, priprave i rođenja Sina Božjega - Isusa Krista. Kako o tom divnom događaju piše Biblija čitamo u evanđelju. Sigurno ste već neke od događaja i zapamtili pa ćemo ovdje podsjetiti na neke od njih.

"S rođenjem Isusa Krista bilo je ovako: Njegova majka Marija bijaše zaručena s Josipom. Ali prije nego se zajedno nastaniše, pokazala se da je začela po Duhu Svetom. Nato Josip, muž njezin, jer je bio pravedan i jer je nije htio javno osramotiti, naumi je potajno otpustiti. Tek što je to u sebi odlučio, ukaza mu se u snu anđeo Gospodnji i reče mu: 'Josipe, sine Davidov, nemoj se bojati kući dovesti ženu svoju Mariju jer je ono, što je ona začela, od Duha Svetoga. Rodit će sina, i nadjeni mu ime Isus, jer će on izbaviti svoj narod od grijeha njegovih. /.../ Kad se Josip probudi, učini kako mu je zapovjedio anđeo Gospodnji: dovede kući ženu svoju."

"U ono vrijeme iziđe zapovijed cara Augusta da se provede popis pučanstva u svoj zemlji... Svi su išli, svatko u svoj grad,

da se upišu. /.../ Tako i Josip, jer bijaše iz Davidove kuće i porodice, uzide sa svojom ženom Marijom, koja bijaše trudna, iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju, u Davidov grad zvani Betlehem, da se upiše."

Mirjana Kolar, G. Tavankut

Kad Josip i Marija napokon stigoše u Betlehem, ne nađoše u gostionici mjesta.

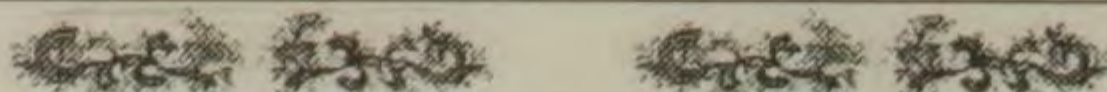
"Dok su tu bili, njoj dođe vrijeme da rodi. I rodi sina svoga, prvorođenca, te ga povije u pelenice i položi u jaslje."

U to vrijeme oko gradića Betlehema bilo je mnogo pašnjaka a na njima su pastiri čuvali stada.

"U tom istom kraju boravili su pastiri; noćivahu pod vedrim nebom, bdijući nad stadom svojim. Najedanput im pristupi anđeo Gospodnji, i sjaj ih Gospodnji obasja, pa se vrlo uplašise. Anđeo im reče: 'Ne bojte se, jer vam, evo, donosim radosnu vijest o velikom veselju za sav narod. Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist Gospodin. I neka vam ovo služi kao znak: Naći ćete Djetešce povijeno u pelenice gdje leži u jaslama!'

Odjedanput se anđelu pridruži mnoštvo vojske nebeske koja je hvalila Boga: 'Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima koje ljubi!'"

(Usp. Matej 1,18-24 i Luka 2,1-14)

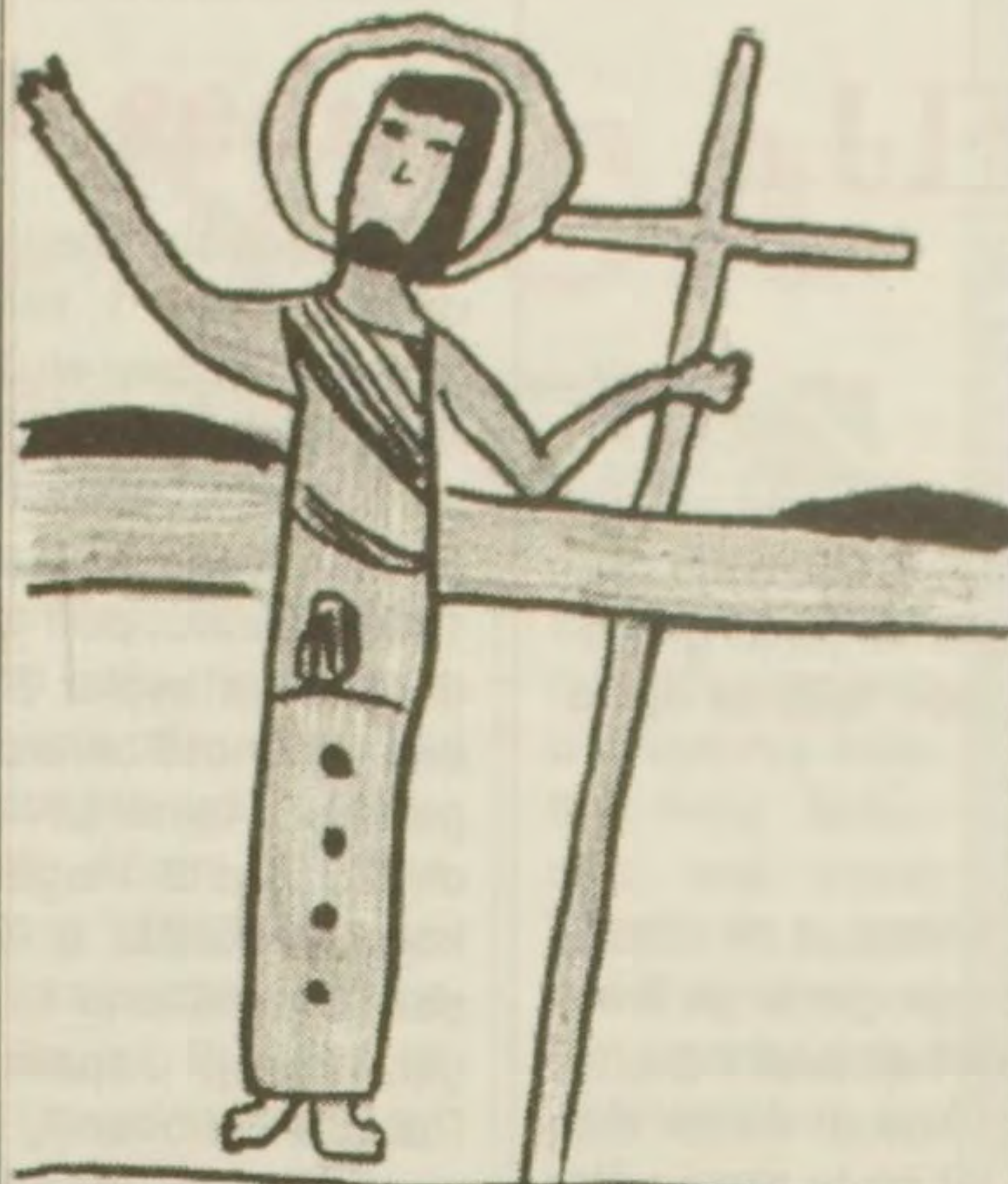

Advent pravo veselje

Zornica je za nas mala žrtva jer volimo Isusa čekati, siromašnima pomagati a pogotovo lijepe poklone dobivati.

Nema čovjeka koji se ne raduje Božiću, posebna je radost u svakom malom biću. Mi djeca se jako radujemo u adventu cijelom jer pored Isusa tu je i Mikulaš na konju bijelom, pa Materice, Oce, tu je poklon svake nedjelje - pa zar advent cio nije za nas pravo veselje!

*Emilija Jaramazović, 5. raz.,
(Druga propovijed u adventu u crkvi sv. Roka - Subotica)*

FAČOL BORIS III b.

DAN OČEVA

Otac ore, sije, namiriva ma, stalno nešto radi. Za nas sve ukućane da malo zaradi.

Stoga, pravedno, imamo blagdan u nedilju prije Božića za njihov dan.

Tad se oni malo odmaraju, od nas poklone dobivaju, a nas darivaju.

*Katica Marković, VI raz.
Sombor - Gradina*

Marija Topalić, 5. raz., Bač

Moja majka

Moja je majka lijepa k'o bajka, pa se zato zove majka. Oči su njene k'o more duboke, a ruke tople i meke.

Mama me uči da upoznam red a ne da pravim cirkus i nered.

Kada sam tužna ona mi ljubav pruža. Majka je moj čuvar koja me brižnošću brani i ljubavlju hrani.

*Jelena Mijić, IV. raz.
Sombor - Gradina*

Silvija Polih, 5. r., Bač

**Sretan Božić
i sretna Nova godina!
Budite miljenici Božji!**

IGRA JE ZAVRŠENA IZVLAČENJE U SONTI!

Nagrade su spremne! Zvonik je pripremio 50 NAGRADA za svojih 50 brojeva! Ovo stvarno nije šala. Bit će ručkova za 4 člana (jednu obitelj), koje poklanja restoran "DUKAT", knjižara MAPA 5 je poklonila punu torbu nagrada (da vama šapnem: ima jedan fotoaparar, lijep sat, školski pribor itd., itd.). Ne mogu Vam baš sve reći. Sad Vi - pošaljite tri kupona na adresu. Uredništvo Zvonika, I. Milutinovića 52, 24000 Subotica. **IZVLAČENJE JE 10. 01. 1999. U SONTI u 10 sati!**

Odgovor na donje pitanje naći ćete na 26. strani.

Da li znate što je advent?

(Prva propovijed u adventu u crkvi sv. Roka)

Advent je jedna velika priprema za Božić. U adventu ima više blagdana: Mikulaš, Materice, Oci. Svaki dan djeca, mladi i stari dolaze na misu zornicu i dobijaju po sličicu i kiflu ili nešto drugo.

Za svaku nedjelju pali se svijeća u adventskom vijencu - prvo jedna, pa druga, pa treća i na kraju četvrta, ukupno četiri svijeće, četiri nedjelje. Ove godine i ja sam pravio adventski vijenac od brašna i vode ali je tijesto bilo premekano i nije se mogao osušiti. Ipak sam ga ukrao, a svijeće su se srušile. Ali, nije to važno - važno je da Božić sigurno stiže, jelke će svjetlucati, pokloni će biti spremni, a djeca radosna.

Od svega je najvažnije da mi postanemo bolji i da se Isus u našim srcima rodi! Amen.

Filip

KUPON ZVONIKA br. 12/50

Utemeljiteljica reda "Kćeri Milosrđa" zove se:

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

MASMEDIJI I OBITELJ (10)

Savjeti roditeljima

2. Zabrana nije rješenje

U pravilu, zabrane gledanja televizije malo pomažu, one obično vode prema borbi za prevlast između djece i roditelja, izazivaju dječje otpore i proteste. Zabrane obično ne postižu smanjenje gledanja televizije, nego vode do izigravanja zabrane, npr. tako da djeca idu gledati kod prijatelja, ili djede i bake.

3. Dnevni red

Televizija se mora prilagoditi dnevnom redu djeteta, a ne obratno, da se dnevni red prilagođava televiziji. Trajanje gledanja televizije treba ograničiti u odnosu na druge djelatnosti slobodnog vremena. Bavljenje medijima je potrebno, ali samo kao dodatna slobodna djelatnost. Potreba djeteta za televizijom bit će to manja što veće budu mogućnosti drugih zanimljivih slobodnih djelatnosti. Dani "buljenja u televiziju", koji će povremeno nastupiti, ne bi tada trebali biti razlogom za uznemiravanje.

4. Mjesto televizora u stanu

Televizor ne bi smio biti središte stana. Njegovo mjesto u nekom mirnom kutu ili u ormaru s vratima signalizira da televizor "u ovoj kući nije glavni". Takav položaj omogućuje da televizijski gledatelj pogleda svoju emisiju, a da ne smeta drugim članovima obitelji, odnosno da ih silom ne uvlači u svoju aktivnost.

5. Načiniti izbor

Djeci valja pružiti mogućnost da si kroz neko određeno vrijeme pogledaju svoje emisije, naravno, ako za to uopće pokažu zanimanje. Treba dogovorom unaprijed odrediti koje će to emisije biti. Roditelji se onda tog dogovora moraju držati jednako kao i djeca. I moraju biti svjesni ovoga: ako oni sami teško nađu dugme za isključivanje televizora i djeca neće lako naučiti razumnu mjeru gledanja televizije.

/nastavlja se/

Mirko Mataušić

ZAŠTO SE MOLITI SVECIMA?

U petak, 20. studenog u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici održani su mjesečni **Obiteljski susreti**. Predavač, župnik Andrija Anišić pokušao je okupljenima odgovoriti na pitanje: "Zašto se moliti svecima?" Ukazujući na činjenicu da "nije dobro da čovjek bude sam" ni u kojem pogledu i upućujući na povezanost zemaljske i nebeske Crkve, predavač je naglasio da se mi obraćamo Bogu preko svetaca jer su oni "miljenici Božji" koji su u potpunosti u svom životu ostvarili Božju volju, te kao takvi mogu od Boga izmoliti nama milosti za koje molimo. Predavač je također naglasio da se mi svecima ne klanjamo, nego ih štujemo i posvijestio da nikako svetac ne smije biti važniji od samog Isusa Krista koji je jedini posrednik između Boga i ljudi. Predavač je također prema Konstituciji o sv. liturgiji protumačio da štovanje svetaca u Katoličkoj Crkvi ne stavlja na prvo mjesto njihov zagovor, nego štujući svece "mi u njima promatramo u životu ostvareno Kristovo otajstvo te ih kao uzore nastojimo slijediti u njihovim krepostima, a tek na trećem mjestu se njima utječemo u zagovor."

Rasprava koja je slijedila bila je duga i plodna, na momente žučljiva jer su na predavanje došli i neki predstavnici Jehovinih svjedoka koji su pokušali, navodeći neke dijelove Svetoga pisma, osporiti katolicima opravdanost štovanja svetaca, što im dakako nije uspjelo, jer je predavač naveo niz citata na temelju kojih je opravdao stav Katoličke Crkve glede štovanja svetaca.

U molitvenom dijelu susreta prisutni su izmolili Litanije Svih svetih, a potom se zadržali u prijateljskom druženju. /Zv/

Prema društvu za svaku životnu dob

1999. - GODINA STARIH

U sjedištu Ujedinjenih Naroda u New Yorku, 1. listopada je svečano obilježen službeni početak Međunarodne godine starijih osoba pod pokroviteljstvom UN-a. Ta će se godina slaviti sljedeće, 1999. godine, pod temom "Prema društvu za svaku životnu dob", a na svečanosti otvaranja govorili su generalni tajnik UN-a Kofi Annan i dr. Gunhild O. Hagestad s norveškog Sveučilišta u Oslu. Slično je slavlje upriličeno i u Albaniji, Belgiji, Irskoj, Japanu, Norveškoj, Panami i Sloveniji, a Međunarodna nevladina organizacija za dob priprema proslavu i u Ženevi i Beču, u sklopu različitih znanstvenih ili stručnih skupova, kao i s različitim udrugama i tijelima koja se neposredno bave pitanjima vezanim uz starije osobe.

Među načelima UN-a za starije osobe osobito se ističe nezavisnost, sudjelovanje, skrb, samoispunjenje, a posebno je vrijedno načelo dostojanstva kojega ima svaka ljudska osoba, bez obzira na dob. Opća skupština UN-a izuzetno cijeni i poštuje prinos starijih osoba u društvu, te priznaje kako je doista nužno prije svega potvrditi vjeru u temeljna ljudska prava, u dostojanstvo i vrijednost ljudske osobe, u jednaka prava muškaraca i žena, kao i malih i velikih naroda i država. Sva ta prava UN visoko cijeni zbog toga što pomažu u promicanju društvenog napretka, boljem standardu života te većoj slobodi.

Načela UN-a bave se, osim toga, i starijim osobama te upozoravaju da u brojnim zemljama postoje velike razlike u odnosu prema starijim osobama koje su, na žalost, "ideološke" prirode jer se starije osobe smatra "teretom društva". To nije točno, što je vidljivo iz podataka o poboljšanom zdravlju osoba u poodmakloj dobi, kao i iz podataka o dužem životnome vijeku. Osim toga, budući da je na svijetu sve više starijih osoba, nužno je naći načine da i dalje pridonose obogaćenju svakoga društva svojim iskustvom i znanjem, no to isto društvo mora biti spremno preuzeti skrb o njima kada više nisu kadri sami o sebi brinuti. Upravo zbog toga UN i njegove organizacije za 1999. godinu žele ohrabriti vlade da određena načela postupanja prema starijim osobama svakako uvrste u svoje programe, gdje god je to moguće. Riječ je nadasve o pravu starijih osoba na primjerenu prehranu, smještaj i odjeću. Istodobno, gdje je to potrebno i moguće, treba cijiniti rad starijih osoba te ih uključivati u primjerene odgojne i zabavno-rekreacijske programe. Od obitelji se traži da svoje "starije naraštaje" što duže zadrže u obitelji i svom domu kako bi svoja životna iskustva prenosili mlađim naraštajima. Starije osobe koje nisu više zaposlene mogu, osim toga, puno pomoći društvu dragovoljnim radom, uključivanjem u rad različitih pokreta i udruga za ljude starije dobi. Vrlo je važno i to da starije osobe mogu uživati potpunu i primjerenu zdravstvenu njegu, kao i zaštitu ostalih društvenih ustanova koje trebaju poštivati njihovo dostojanstvo, vjersko uvjerenje, potrebe i privatnost.

Upravo zbog tog dostojanstva nitko nema pravo iskorištavati, niti fizički niti mentalno, starije osobe, pa i one slabijeg materijalnog stanja. Svim starijim osobama, ističu UN, treba jamčiti pravo na pristup odgojnim, kulturalnim, duhovnim i rekreativno-zabavnim ponudama društva. /IKA/

Godina 1999.

Godina posvećena Bogu Ocu

Godina starih

Godina sakramenta pomirenja

PONOĆNICA

Svako od nas kroz život nosi u sebi i taka sićanja iz ditiinjstva koja su mu rad čeg draga i dok je živ brezbrojno puta mu razgale dušu kad ji se iznova siti, a koliko puta je tek s njima otiro sumorne misli. Dičim se da sam odrasto na salašu, u bogatoj slikovnici života, iz koje sam pono dosta lipi doživljaja, koji se rado sićam, o kojima klapim - s vrimenta na vrime. Iz obilja taki doživljaja "iščeprko" sam jednu ponoćnicu, iz vrimenta posli velike svitske gospodarske krize trideseti godina, kad je ljudima krenio život na bolje, a o II. svitskom ratu se još nije pripovidalo. Jedne godine su me unaprid odredili za položaja, a nuz tu čast je išo i odlazak na ponoćnicu.

Te godine je prid Lucu pao prvi snig, a i dalje je s vrimenta na vrime pomalo pado i debljo se, a mi smo ga se, bome, naodbacivali. Po njem smo obavili mali disnotor prid Materice. Božić smo dočekali u prirodi zaogrnutoj u snižnu bilinu, a nikako prid njeg je vrime baš fajin steglo. Snig je pod klompama škripio, cvilio, da je to dopiralo do komšiluka. Toliko čekani Badnji dan je osvranio: inje je i priko dana ostalo na drvima, badnjovima (u krug složeni snopovi kuružne), drotu iznad cipalja (ograda iz cipanica dračove okrugljače) - svudan di snig nije osto. Drva su sama za se lipa, al čini se da su lipča zimi, kad su umisto liščom okičena injom.

Misa ponoćnica je virnicima najmilija, služi se u pripunim crkva-ma, na njoj sudiluju i oni koji ritko iđu u crkvu, a med njima se nađe i dosta nevirnika i virnika druge vire. Med tako raznolikim ljudima najviše prilice riči svete pisme: "Svim na zemlji mir, veselje..." koja od sviju pivana u punoj crkvi razgali srce nazočnima, jel su se okupili da zajedno slave rođendan dolaska Sina Božjeg. Čini mi se da je ova misa lipča na severnijem dilu naše Zemlje, di Božić pada u zimu, koja je kadra da ga okiti nezaboravnom bilinom, u kojoj se dično "šepure" po našoj ravnici raspuzani salaši, a to je lipo i virno opivo Aleksa Kokić u pismi "Božić na ravnici":

*Cijela je ravan noćas jedno po svojoj beskrajnoj bjelini,
po svojoj tišini i sreći sličiči začaranoj ulici.*

*Zato ova noć nigdje nije tako veličanstveno lijepa,
tako blagdanski svečana i topla
kao na našoj ravnici...*

Badnji dan se po tušta čem pamti - čestitaju ga jedni drugima od ujtru do večeri, nuz suhu post i zamedljanu rakiju, radi se samo nužno - muškarci oko josaga, žene u spravljanju rane - sprema se čeljadaska (dnevna) soba, kiti grana, unosi slama i čeka večera... Samo se jedno ilo dugo pamti i često spominje - večera na Badnje večer, obilna je i slatko padne posli suve posti, u smirenom i dobrom raspoloženju. Ja sam te večeri bio obaško obradovan: pod granu mi je Isus dono nove Batine crne, lakovane, gumene čizme, dosta velike da ji možem navuč na dvoje štrikane čorape. U ono vrime to je bila novotarija, u njima se komotno moglo ić po lapavici i kiši, a da tabani ostanu suve. Po snigu nisam moro ić samo u klompama, bio sam svečaniji i dičio sam se takom obućom.

Dobrim u noć, na didinu obavist da iđe vaćat konje i mi smo se počeli polagano spremat. Tio sam obuć nove čizme, al su me odvratili da su na toj ladnoći bolje dvostruke štrikane čorape i klompe - tako će mi bit ugodnije. Bili su u pravu. Na zimski kaput sam zabacio manju opakliju i sa šubarom na glavi izašo u avliju. Tu me je saćeko i tako ošinio ladan ajer da sam se još bolje ogrnio. Na sonca su ranije namiščena lotra - gornji dio parasnički kola sa stranicama metnit na sonike, u koja je stalo nas šestoro. Jel sam bio položaj, a nuz to i didin najstariji unuk, pripalo mi je misto naprid nuz njeg, nuz kočijaša.

Čim smo posidali, dida je ošinio naparene furine (rasa konja Furioso), koji su ispraćeni lavežom vašaka, odmorni jedva dočekali da pokasaju, nuz ugodno zvoncikanje praporaca na amovima. To noćno sankanje u nepriglednoj ravnici mi je ostalo u sićanju ko da

sam ga klapio, nalik da sam letio u otvorenoj krilatici kroz ladan ajer, koji samo što mi nije zalipio nozdrve, a ispod šubare i opaklije, pod kojom nema zime, virile su mi samo oči i vrv nosa... Mlađi furin se zasigravo

ko da je šiše, konji su izbacivali komadiće ugaženog sniga ispod kopita, lićilo mi je da se hotimice vućaju na kočijaša. Na zimsku dlaku, grivu i oko nozdrva navaćano inje udisilo je konje da budu nestvarno lipi - udešeni baš za tu priliku. Do Bajmaka smo ko od šale dokasali i ušli u Lucovu avliju - jedno od svratišta, ispregnute konje pokrili opaklijama, u žagre njim bacili sina i očli na ponoćnicu.

U pripunoj crkvi svit se stisko i tako smo odslušali ponoćnicu, sa pivanjem radosni božićni pisama, a radosnu "Gloria in excelsis Deo..." popo valjda nikad nije lipče otpivo. Posli blagoslova smo se stiskali oko betlema, jel se po običaju nije izlazilo iz crkve dok se nije izmolila molitva prid prikazom okruženja u kojem se rodio Isus. Zagledali smo više mali betlema, koje su prid ponoćnicu doneli betlemari. Odreda smo ga darivali, bacali u njeg gvozdeni novaca. Isprid crkve radostan narod je razminjivo čestitke Isusovog porođenja, lipje želje i poruke za one koji su ostali na salašu.

Čim smo ispregli konje, za astalom su nas dočekali paćama u zdilicama, a ko je bio prohtivniji, uzo je prida se upaćan pladanj. Sankanje nas izgladnilo, pa se nikako teško bilo manit paća - skoro da nam se mogla kazt ona narodna: "Il zdilu od Mande - il Mandu od zdile!" Posli smo se komšijali, valjali po slami, drimali i tako dočekali vrime da se utrne božićna svića i počme namirivat josag. Valjda nikog nebi mogo nać ko nije zažalio što je ta noć imala kraj i što se vrime nije moglo otegnit da ona duže traje. U njoj je izmišano tušta stvarnog i tajanstvenog, a baš je ta mišavina udesila da noć slavljenja rođenja Isusa ostane nezaboravna, ko u pismi:

*O vrijeme, ne leti! Vi, trenuci sretni,
ne hitajte tamo!*

*Pustite da slasti naših dana cvjetnih
mirno uživamo!*

Lamartine

Dičim se u doživljajima bogatim ditiinjstvom, a kad bi ji ređo, onda mi je ovo Badnje večer, napose odlazak na ponoćnicu, jedan od najlipiči - pokatkad mi padne na pamet da se taj doživljaj nije ni desio, jel je taki bio da ga je teško zamislit. Danas bi kazli da tako štogod ima samo na filmu.

Ta ponoćnica je bila u jednom drugom svitu, koji je, nažalost, nesto i u kojem su na cinu bile lipote i vridnosti koji više nema. Kad doživljaje iz ditiinjstva pripovidam unucima, na to se oma smire i slušaju me razrogaćeni očiju, a meni je nji žao što su uskraćeni za doživljaje iz slikovnice života naši predaka, koja je, nažalost, počela nestajat početkom II. svitskog rata. Njeva današnja slikovnica života su: TV, sateliti u svemiru, kompjutori, zagađenost svim i svaćim... hamburgeri, coca-cola, droga... To je cina koja se plaća napritku civilizacije.

Alojzije Stantić

MARIJA PROPETOG PETKOVIĆ IZ RIMA U RODNO BLATO

Poslije 32 godine iz Rima su prenešeni zemni ostaci službenice Božje Marije Petković u rodno Blato na otoku Korčuli. Marija Propetog Isusa Petković utemeljiteljica je izvorne hrvatske franjevačke družbe "Kćeri Milosrđa" trećega samostalnog reda sv. Franje.

Ove godine upriličeno je više svečanosti povodom prijenosa zemnih ostataka službenice Božje. Središnji događaj bio je onaj u Blatu 21. studenog ove godine. Kruna slavlja bilo je misno slavlje koje je održano u župnoj crkvi Svih svetih u Blatu. Euharistijsko slavlje predvodio je dubrovački biskup mons. Želimir Puljić, a uz njega su bili umirovljeni zadarski nadbiskup mons. Marijan Oblak i četrdesetak svećenika. Uz najviše redovničke poglavare slavlju su bili nazočni i visoki predstavnici mjesnih, županijskih i republičkih vlasti. Na misnom slavlju bilo je više tisuća vjernika i stotinjak redovnica.

Sarkofag u kojem se nalaze zemni ostaci pokojne službenice Božje zrakoplovom je prevežen iz Rima u Dubrovnik. Zbog loših vremenskih uvjeta zrakoplov iz Rima morao je prinudno sletjeti u Zagrebu i tako je sarkofag tek narednog dana prebačen u Dubrovnik. Iz Dubrovnika sarkofag je prevežen u Cavtat, a poslije tri dana u Blato.

U govorima koji su održani u sklopu ovog velikog slavlja istaknuto je bogoljublje i domoljublje pokojne službenice Božje. Za vrijeme svog djelovanja Marija Propetog Isusa Petković trudila se proširiti rad svojih sestara i na mnoga misijska područja. Tako ova izvorna hrvatska Družba danas ima pet provincija u različitim zemljama svijeta.

Slavlje prijenosa zemnih ostataka službenice Božje završeno je trodnevnicom u župnoj crkvi koju je predvodio dominikanac iz Dubrovnika o. Ante Kovačević. Sarkofag je položen u kripti kapele Krista Kralja koja se nalazi u sklopu kuće Matice sestara Kćeri Milosrđa. /GK/

SLAVLJE U ŠESTINAMA

U subotu 7. studenog Družba sestara "Kćeri Milosrđa" proslavila je značajan događaj prijenosa zemnih ostataka svoje utemeljiteljice Marije Propetog Isusa Petković i u Šestinama kraj Zagreba. U župnoj crkvi sv. Marka upriličen je duhovno-kulturni program u sklopu kojeg je bilo govora o životu i djelu pokojnice.

Svečanu misu zahvalnicu predvodio je mjesni župnik Ivan Čuček. Pod misnim slavljem i poslije pjevali su mnogi uvaženi glazbenici među kojima posebno treba istaći Meri Cetinić, prof. Dubravka Šeparović.

NEDJELJA U ZNAKU MARIJE PROPETOG PETKOVIĆ

U subotičkoj župi sv. Roka nedjelja, 15. studenog, protekla je u znaku Marije Propetog Petković. Na sv. misama u 9 i 17 sati o njezinom životnom putu, djelu i kreposnom životu govorila je s. Silvana Milan, predstojnica subotičkog samostana sestara "Kćeri Milosrđa".

Prije sv. mise u 9 sati djeca i mladi, uz sudjelovanje župskog zbora izveli su prigodni program u kojem su

u kratkim crtama prikazali životni put Majke Utemeljiteljice sestara "Kćeri Milosrđa" te iznijeli nekoliko najznačajnijih misli iz njezine duhovne baštine. Na početku ovog programa sve je pozdravila s. Silvana Milan. Ona je protumačila razlog ovog slavlja i pozvala prisutne da mole za proglašenje blaženom i svetom s. Marije Petković te da joj se u svojim potrebama utječu u zagovor.

Slijedila je svečana sv. misa koju je predvodio subotički biskup

mons. Ivan Pézses a s njim su suslavili mons. Bela Stantić, generalni vikar Subotičke biskupije i Andrija Anišić, domaći župnik. U pozdravnom govoru biskup Pézses je izrazio zahvalnost Bogu što sestre "Kćeri Milosrđa" djeluju u Subotičkoj biskupiji gotovo od samog njezinog osnivanja, a osobito je izrazio radost što je u Subotici i u Subotičkoj biskupiji u više navrata boravila i sama Majka Utemeljiteljica Službenica Božja Marija Propetog Petković, te dodao: "Koristim i ovu priliku da sestrama "Kćeri Milosrđa" zahvalim na svemu što su učinile za dobrobit naše biskupije kroz svoj dugogodišnji rad." Zatim je sve prisutne pozvao da mole za duhovna zvanja, osobito "za ženska redovnička zvanja", jer je u "našoj biskupiji sve manje časnih sestara, a njihova prisutnost i njihov rad su na ovim prostorima, u ovo vrijeme itekako potrebni", zaključio je biskup.

Prigodnu homiliju na temu "Djelovanje Duha Svetoga u životu s. Marije Propetog Petković" održao je župnik Anišić.

Molitve vjernika predmolile su sestre "Kćeri Milosrđa" koje djeluju u ovoj župi. Te molitve bili su zapravo zazivi "Vječnom Ocu", koje je zapisala s. Marija a koji su sabrani u knjižici "Hvale i zazivi vječnom Ocu".

Valja napomenuti da su sestre "Kćeri Milosrđa" došle u Suboticu prije 75 godina, točnije 1923. godine kada su preuzele brigu za napuštenu i siromašnu djecu u tzv. zavodu "Kolevka", a godine 1930. sagrađen je u blizini crkve sv. Roka samostan koji se zove "Zavod sv. Terezije od Djeteta Isusa". Tijekom svog dugogodišnjeg djelovanja u Subotici i Subotičkoj biskupiji sestre "Kćeri Milosrđa" su se bavile župskim apostolatom, vodile su dječje vrtiće, "Sirotište sv. Antuna", brinule su i za odgoj ženske omladine. Sada sestre žive i rade u Somboru, u župi Presvetoga Trojstva, te u Subotici u župama Marije Majke Crkve i u župi sv. Roka, gdje uz župski apostolat u svom samostanu dvore 15 bolesnih starica. /Zv/

"BUDITE VELIKE U LJUBAVI!"

U nedjelju 08. XI. 1998. u župi sv. Križa u Somboru, održana je tribina na temu "Život i djelo Marije Propetog Isusa Petković". O ovoj velikoj ženi, utemeljiteljici reda "Kćeri Milosrđa" govorila je sestra Silvana Milan, nadstojnica samostana u Subotici. Na samom početku tribine pročitano je nekoliko molitvi Marije Propetog Petković, kako bi se ljudima približio njezin lik.

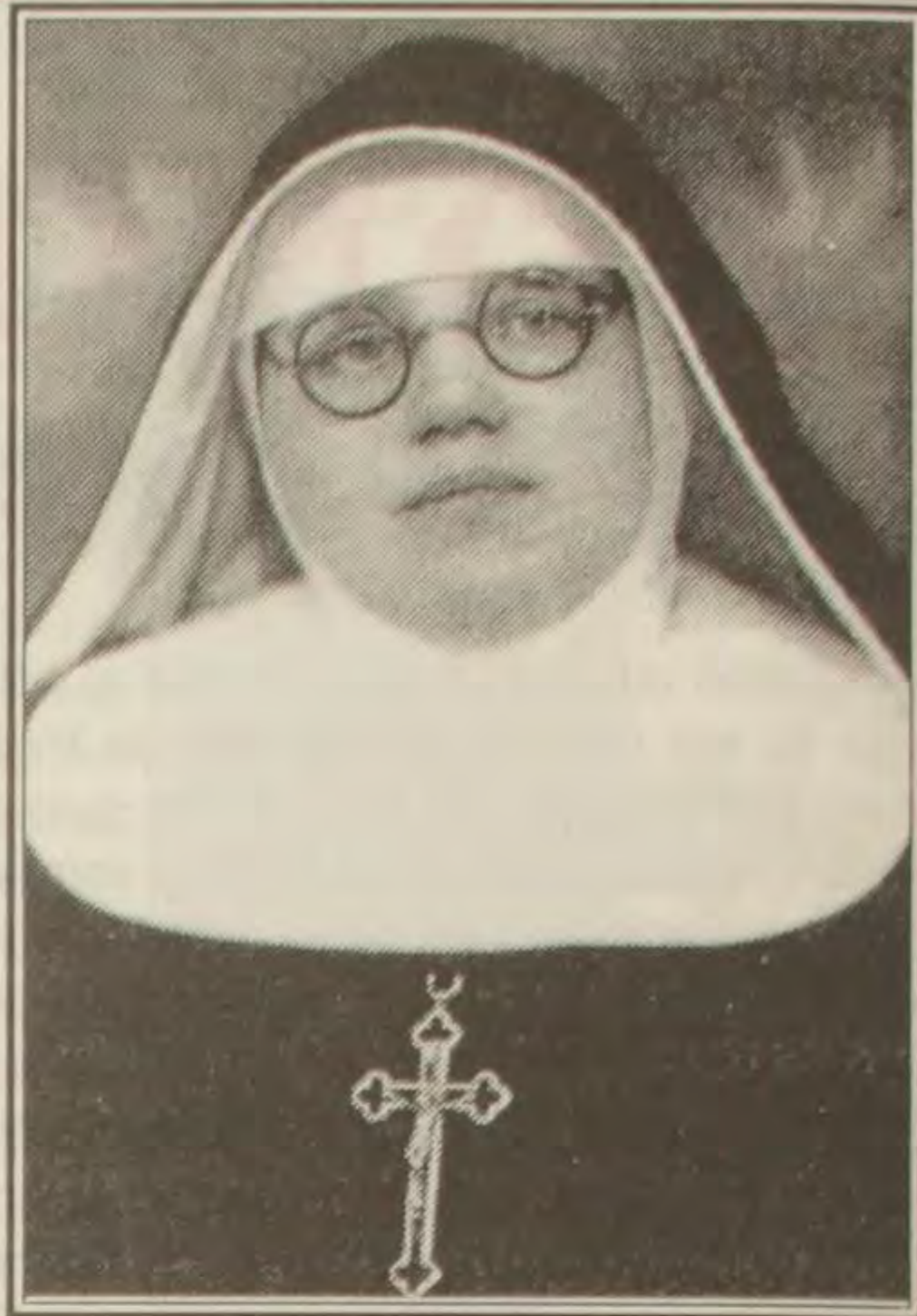
Glavni zadaci sestara ovog reda su katehizacija i župski apostolat, odgoj i obrazovanje djece i mladih, briga za siromašnu i napuštenu dje-

cu, stare i bolesne, opismenjavanje u seoskim sredinama, misijski rad.. Danas sestre ove Družbe žive i rade u Jugoslaviji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Italiji, Kanadi, Njemačkoj i zemljama Južne Amerike.

U svojoj oporuci sestrama je poručila:

"Budite velike u ljubavi!" - neka ove riječi budu i nama vodilje na našem životnom putu.

Monika Vekonj, župa sv. Križ - Sombor

Detalj sa svečane akademije u crkvi sv. Roka u Subotici

ŽENE SVEĆENICI?

Povijesna je činjenica da su dosad u kršćanskoj Crkvi ministerijalno svećeništvo vršili samo muškarci, tj. da su samo muškarci bili biskupi i svećenici. Priča da je jedna žena sjedila na papinskoj stolici (papisa Ivana) samo je priča, lišena povijesnog temelja. Postojale su, međutim, nekoć u prvoj Crkvi đakonise, to jest ženske osobe koje su izvršavale sličnu službu kao đakoni. Istini za volju, ta je služba u nesklonim vremenima utrula, kao što je uostalom u Katoličkoj Crkvi utrula institucija stalnih i oženjenih đakona sve do II. vatikanskog koncila. Hoće li tijekom vremena biti ponovno uspostavljena služba đakonisa, to je u ovaj čas teško reći. Ipak treba reći da ima mnogo ženskih osoba koje vrše u Crkvi izvrsnu službu na korist kraljevstva Božjega. Već i sada je dano dopuštenje da u nekim krajevima redovnice i laici mogu dijeliti sv. Pričest. Što se tiče toga da bi žene mogle biti svećenici i biskupi, tj. da bi mogle predsjedati Euharistiji i dijeliti sakrament Pomičenja, toga dosad nije bilo u Crkvi. Međutim, valja napomenuti da su u starini postojale neke sljedbe koje su se zalagale za svećeništvo žena. Npr. montanisti u Frigiji, kao i sljedba kolidarijana u Armeniji. Crkveni oci odbacivali su sve te i slične pojave.

Nauka da žena ne može postati svećenik nastala je na temelju prakse da su samo muškarci postajali svećenicima, kao i na temelju Vašeg citiranog teksta apostola Pavla (1 Kor 14,34 i 1 Tim 2,12). No, iz samog korpusa djela apostola Pavla se vidi da su žene mogle praktički javno u zajednici govoriti (1 Kor 11,5) i vršiti službu u Crkvi (Rim 16,1). Na temelju stalne prakse i na temelju toga što su u otačko doba bile odbacivane spomenute sljedbe kao krivovjerne, većina teologa je mislila da nauka da žena ne može biti svećenik spada među "učenje katoličke vjere" (doctrina de fide catholica), makar crkveno Učiteljstvo (papa, opći sabor) to nikada nije proglasilo dogmom ili člankom vjere.

Danas ima više teologa koji postavljaju pitanje, nije li činjenica da su u Crkvi samo muškarci dobivali svećeničku službu samo rezultat tadašnjih društvenih, kulturnih i religiozno-bogoštovnih shvaćanja, a nije nikakva odredba Božja i ne potječe od pozitivne odluke Božje. U poslanici Galaćanima sv. Pavao jasno kaže da nema više muško-žensko, nego da smo svi mi jedan u Isusu Kristu (Gal 3,28). Kršćanima je bilo jasno da nakon Isusove smrti i uskrsnuća nema više toga da žene ne bi imale pristup u svetinju nad svetinjama, jer se hramski zastor razderao na dvoje, kako bi se time označilo da sada svi imaju pristup k Bogu. Ipak su navike, običaji i shvaćanja bili jači, pa su i kršćani, slijedeći običaje Židova, ženu isključili iz svećeničke službe. Mišljenje da žene nisu nekim Božjim zakonom isključene od svećeničke službe u Crkvi, nego da je to samo običaj što ga je Crkva prihvatila i usvojila od židovstva, ne može biti smatrano krivovjernim. Protivno mišljenje, da žena ne može biti svećenik, ima za sebe dosadašnju neprekidnu praksu i zato je pretpostavka na toj strani.

Želio bih ovdje istaknuti Deklaraciju koju je izdala Kongregacija za nauk vjere 15. 10. 1976. godine "Inter insigniores". U ovoj Deklaraciji jasno i izričito se napominje da "Crkva, vjerna primjeru svoga Gospodina, ne smatra sebe ovlaštenom da pripusti žene svećeničkom ređenju" (DC 1714, 1977, str. 159). Spomenuta Deklaracija u svom II. odsjeku iznosi Isusovo držanje u tom pitanju: "Isus nije pozvao nijednu ženu da nađe mjesto među Dvanaesticom", pa ni svoju majku Mariju. Isusovo vladanje prema

Štovano Uredništvo!

Čitajući Sveto pismo, naišla sam na jedan tekst kod sv. Pavla koji me je kao ženu kršćanku malo zbunio. Naime, tamo piše: "Kao u svim Crkvama svetih, žene na sastancima neka šute. Nije im dopušteno govoriti, nego neka budu podložne, kako i Zakon govori. Žele li što saznati, neka kod kuće pitaju svoje muževe jer ružno je da žena govori na Sastanku" (1 Kor 14,33-35).

Muči me i pitanje zašto žene ne mogu biti svećenici, kad znamo da su Isusa pratile mnoge žene. Onda, kakva je uopće bila uloga žena u Isusovom životu i kakva je njihova uloga u Crkvi danas?

Zahvaljujem unaprijed na odgovoru.

Miroslava H., Novi Sad

ženama u mnogo slučajeva se razilazilo s onovremenim mentalitetom i tradicionalnim zakonskim shvaćanjem. Napominjem samo neke situacije: nasamo razgovara sa Samarijankom (usp. Iv 4,27); nije se obazirao na zakonsku nečistoću žene koja je bolovala od krvarenja (usp. Mt 9,20-22); dopustio je da ga se u farizejskoj kući dotiče grešnica (usp. Lk 7,37 ss); izjednačavao je krivnju ženskog preljuba s krivnjom muškarca (usp. Iv 8,11); dopuštao je da ga na navjestiteljskim putovanjima, što i sami navodite, prate također žene koje su njega i učenike materijalno pomagale (usp. Lk 8,2-3); dapače, žene su bile prvi svjedoci uskrsnuća (usp. Mt 28,7-10; Lk 24,9-10; Iv 20,11-18); ali ipak nije ženama povjerio apostolske službe.

Nadalje, kako ističe spomenuta Deklaracija, Isus nije nijednoj ženi povjerio zadaće koju je povjerio Dvanaesticom. U III. pak odsjeku spomenute Deklaracije ukazuje se pak na činjenicu kako je apostolska zajednica ostala vjerna Isusovu stavu. Ispražnjeno mjesto među Dvanaesticom nije poslije Isusova uzašašća preuzela Marija, nego je izabran novi apostol Matija, a na Duhove - iako je Duh Sveti sišao nad muške i ženske - službeno navješćivanje preuzimaju samo "Petar i Jedanaestorica" (Dj 2,14). Početak evangelizacije među neznabošcima doveo je do značajnog kidanja s Mojsijevim zakonom i s judaističkom praksom, ali nije doveo do toga da se zareduju žene, premda su u grčko-rimskoj civilizaciji postojale svećenice u okviru kulta nekih poganskih božanstava. Znamo, na primjer, da je sv. Pavao ubrajao više

žena među svoje suradnice u apostolatu, ali je od "svojih suradnika" razlikovao "suradnike Božje" (usp. 1 Kor 3,9; 1 Sol 3,2), tj. prave apostole, među kojima nije bilo žena. Važno je istaknuti da je Isus prekinuo s mnogim predrasudama svoga vremena u odnosu prema ženama, pa bi sigurno bio odlučan i u toj točki kad bi njegova volja bila da žene ne budu isključene iz apostolske službe; to još više vrijedi za apostole koji su djelovali u grčkoj sredini gdje takve diskriminacije nisu postojale budući da su žene u poganskom kultu vršile svećeništvo.

Nauka Katoličke Crkve jasno je zajamčena u Svetom pismu i Tradiciji - da su svi kršćani dionici općeg svećeništva, koje naziva i "kraljevskim svećeništvom". Od toga svećeništva, općeg i zajedničkog, nisu isključene ni kršćanske žene. Ali, to je svećeništvo, nažalost, u crkvenoj praksi do II. vatikanskog koncila bilo u maloj cijeni, a možda je to negdje i danas. Sada se, posebno liturgijskom obnovom, ide sve dalje na toj crti da svi kršćani, i muški i ženski, što istinskije oživotvoruju svoje temeljno opće svećeništvo. Da dobivaju ono mjesto u bogoštovnom životu Crkve koje im pripada.

I na kraju Vas upućujem i na neku temeljnu literaturu koja obrađuje Vaš problem: enciklika Ivana Pavla II. "Mulieris dignitate", o dostojanstvu i pozivu žene, kao i na pismo Ivana Pavla II. svećenicima na Veliki četvrtak 1995. godine.

Piše: Jakob Pfeifer ✍

EKUMENIZAM - JEDINSTVO

Pisati o ekumenizmu može se sa više stajališta. Isto tako se sa više stajališta može i raditi za ekumenizam. Pišem sa svoga stajališta - pastoralnog, životnog, koje se temelji najprije na Isusovoj molitvi "Da svi budu jedno". Dakle, nastojat ću ovu rubriku uređivati po volji Božjoj, na izvorima Svetoga pisma, tradiciji i iskustvu Crkve katoličke, na dokumentima crkvenih Otaca, dokumentima II. vatikanskog koncila i dokumentima pāpa, osobito današnjega pape Ivana Pavla II, te na iskustvu mnogih drugih ekumenskih molitelja i djelatnika.

Primijetio sam da se rijetko govori i još rjeđe inzistira u ekumenskom pokretu na činjenici da smo dulje bili "jedna" Crkva, nego što traje razdijeljenost, odnosno razjedinjenost. Ovu činjenicu temeljim na onome što sam do sada pročitao o ekumenizmu - isto sam uočio i sudjelujući u ekumenskim liturgijskim susretima, i sam priređujući različite ekumenske skupove - seminare, ili sudjelujući na "okruglim stolovima" gdje je bilo govora i o Crkvi - crkvama - religijama - religijskim zajednicama ...

Jedno pitanje

Postavlja se pitanje: Otkud i kakvu razjedinjenost smo mi danas naslijedili, kao i mnogi naraštaji prije nas? Hoćemo li je i mi ovako dalje predavati? Otkud i kakva je uopće razjedinjenost među nama? Što ili tko je prouzročio "istočni raskol", što ili tko je prouzročio "zapadni raskol", što ili tko je ..., što ili tko nas je razjedinio i što ili tko nas još i danas razjedinjuje?

Bog je jedan. Isus je jedan. Kanonski sadržaj biblijskih knjiga gotovo za sve je jedan. Da je Sveto pismo Riječ Božja, to potvrđuju svi kojima je ono temelj i izvor vjere. Vjerujem da smo složni u tome da nas Bog nije razjedinio - podijelio. To potvrđuje i često upotrebljavana izreka "ta jedan je Bog". No, čini se da neki nisu svjesni što kažu kad izgovore ovu riječ. Zsigurno, dakle, možemo tvrditi da nas nije razjedinio Bog nego ljudi - zato ljudi trebaju izvršiti i ponovno sjedinjenje. Zašto to ne bismo učinili mi koji sada živimo? Ili se možda bojimo toga KORAKA?

Sami ne možemo. To je sigurno, ali imamo siguran temelj - samog Boga. Uvjeren sam da nisam u toj vjeri usamljen. I upravo iz ove vjere i tvrdnje: "Jedan je Bog" - treba poći. I jedino na Božjim principima, a ne na našim ljudskim interesima i principima, graditi naše jedinstvo. A da i ne spominjem ponovno Isusovu molitvu. Isus moli da budemo jedno. To je želja njegovog srca. Stoga moramo i mi ljudi današnjice raditi na ekumenizmu - graditi jedinstvo. I mi moramo s Isusom žarko moliti: "Da svi budu jedno".

KATOLICI U SRJ IZUMIRU

RADIO VATIKAN O DJELOVANJU I POLOŽAJU KATOLIKA U SR JUGOSLAVIJI

U Hrvatskom je programu Radio Vatikana 29. listopada gostovao predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Bela Tonković te je govorio o prilikama u kojima živi katoličko pučanstvo u SR Jugoslaviji. Govoreći o broju katolika u Vojvodini i predviđanjima za budućnost, Bela Tonković je rekao kako se na temelju statističkih podataka o priraštaju i smrtnosti mora zaključiti da katolici u SR Jugoslaviji izumiru. "U tradicionalno katoličkim područjima udio katolika u ukupnom pučanstvu past će na manjinu, a izvan tih područja na simboličnu nazočnost", rekao je Tonković. On smatra da će se tradicionalnim načinima pastoralnog rada moći obuhvatiti sve manji broj vjernika te će se vjerska naobrazba ubrzano raščlaniti. "S jedne strane bit će jedan dio s vrlo niskom razinom vjerske naobrazbe, čija će se vjera temeljiti na tradicionalnim pojavnostima katolištva i ono će sve više kliziti prema apatiji i indiferentizmu. Drugi je, manji, dio zauzetih vjernika s višom vjerskom naobrazbom, koji su je uvelike stekli vlastitim nastojanjima, koji se, doduše, neće odricati tradicije, ali će biti okrenuti prema sadašnjosti i prema budućnosti sa svim društvenim i političkim implikacijama koje takva zauzetost nosi sa sobom", istaknuo je Bela Tonković. Na kraju razgovora odgovorio je na pitanje kako utjecati na pravni sustav, javno mnijenje i praksu zaštite života i obitelji s katoličkog stajališta, kada su katolici 5% stanovništva i imaju vrlo ograničen pristup javnim glasilima, a gotovo nikakav pristup parlamentima kao zakonodavnim tijelima. Predstavnik vojvođanskih Hrvata rekao je kako bi odgovor na to bio jedan sveobuhvatni pothvat. Dodao je kako su Hrvati svjesni da bi uspješni rad predloženog pothvata samo ublažio problem zaštite života i obitelji, jer se ne može promijeniti gospodarski sustav, koji ženu odvaja od obitelji na više sati, pa i noću.

Govoreći o tome što trenutno znači biti kršćanin, katolik, Bela Tonković je rekao kako je to već sada pitanje osobnoga egzistencijalnog izbora, a u budućće će biti sve više, te da to podrazumijeva javnu zauzetost i svjedočenje osobnim životom i životom zajednice. "Budući da nije realno zastupati tezu da kršćani izgrade sebi svoj svijet zatvoren prema 'pokvarenom' svijetu, a time bi odbili i nalog za naviještanje Radosne vijesti cijelom svijetu, onda kršćani moraju utjecati na svijet i kao kvasac ga iznutra oplemeniti. Ne može se očekivati da katolička stajališta o zaštiti života i obitelji, predstavlja i u zakon ugrađuje netko drugi osim katolika", zaključio je predsjednik DSHV Bela Tonković. /IKA/

IN MEMORIAM

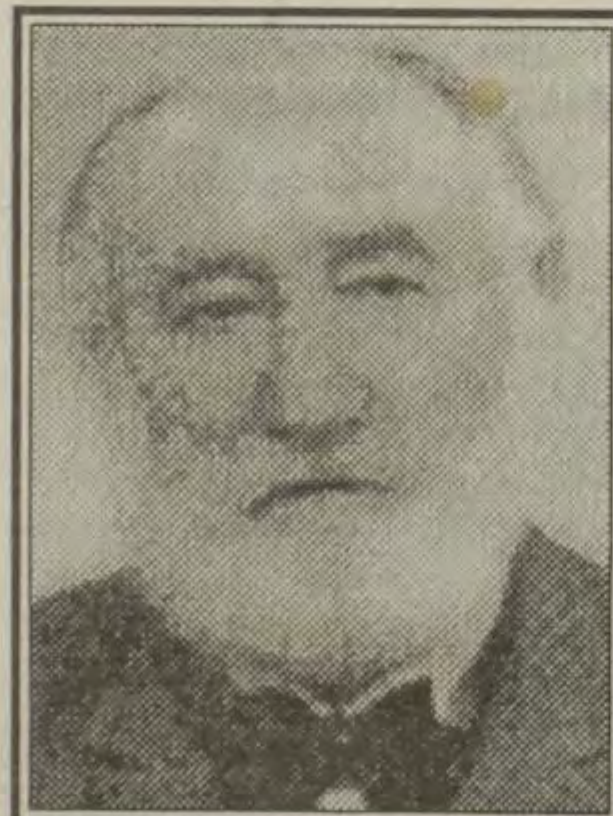
Jakov Kopilović (1996-1998)

Subotica

Subotica mila
golubica bila
širi krila mira
ponad tihih njiva
pod nebom ko svila.

Uvik živa bila,
uvik živa bila!

A ja ko da snivam,
gledam je, uživam.

IN MEMORIAM

TOMO MALAGURSKI (1902-1998)

Poslije duge bolesti, 11. prosinca (decembra) 1998. godine preminuo je u svojoj 96. godini Tomo Malagurski.

Ispraćen od svojih najbližih i od prijatelja sahranjen je u subotičkom bajskom groblju u obiteljsku grobnicu, a sprovodne obrede vodio je vlč. Andrija Anišić.

Po svom obrazovanju bio je ekonomista. Između dva rata mnogo je pomagao i sudjelovao u hrvatskim kulturnim ustanovama i društvima u Subotici. Bio je među osnivačima Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini 1990. godine i, dok mu je zdravlje dozvoljavalo, pomno je pratio sva politička zbivanja koja su sudbonosna za naš narod u Jugoslaviji.

Sa zahvalnošću ističemo da je pokojnik darovao 69 knjiga Bunjevačko-šokačkoj knjižnici "Ivan Kujundžić" pri Institutu "Ivan Antunović".

OSNOVANO HRVATSKO AKADEMSKO DRUŠTVO

U petak 20. studenog u Subotici je održana osnivačka skupština Hrvatskog akademskog društva (HAD). U vrlo svečanom tonu 25 članova osnivača, hrvatskih intelektualaca, koji čine Inicijativni odbor HAD-a, burnim aplauzom su pozdravili odluku o osnivanju ovog Društva koje je do sada imalo pet radnih sastanaka. Na njima se vidjela spremnost hrvatske inteligencije za aktivno sudjelovanje na svim razinama života svoga naroda. HAD je na ovoj skupštini izabrao predsjednika, Upravni odbor i izdao ovo priopćenje za javnost:

"Hrvatsko akademsko društvo ima temeljnu svrhu da posebnu pozornost pridaje istraživanjima povijesnih, kulturoloških, socioloških, psiholoških, političkih, demografskih, komunikoloških, ekonomskih, prosvjetnih, književnih, religijskih i futuruloških odrednica hrvatskog nacionalnoga bića na području Savezne Republike Jugoslavije, putem razvijanja i popularizacije u prvom redu društvenih i humanističkih, a zatim i svih ostalih znanosti.

Hrvatsko akademsko društvo ima i posebnu zadaću praćenja, proučavanja i razmatranja svih onih društvenih, ekonomskih i političkih procesa koji su relevantni za strateške interese hrvatskog nacionalnog korpusa te iznošenje svojih prijedloga, ocjena i sugestija svim angažiranim predstavnicima hrvatskog naroda u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Mr. Josip Ivanović, predsjednik i Dujo Runje, dopredsjednik HAD-a

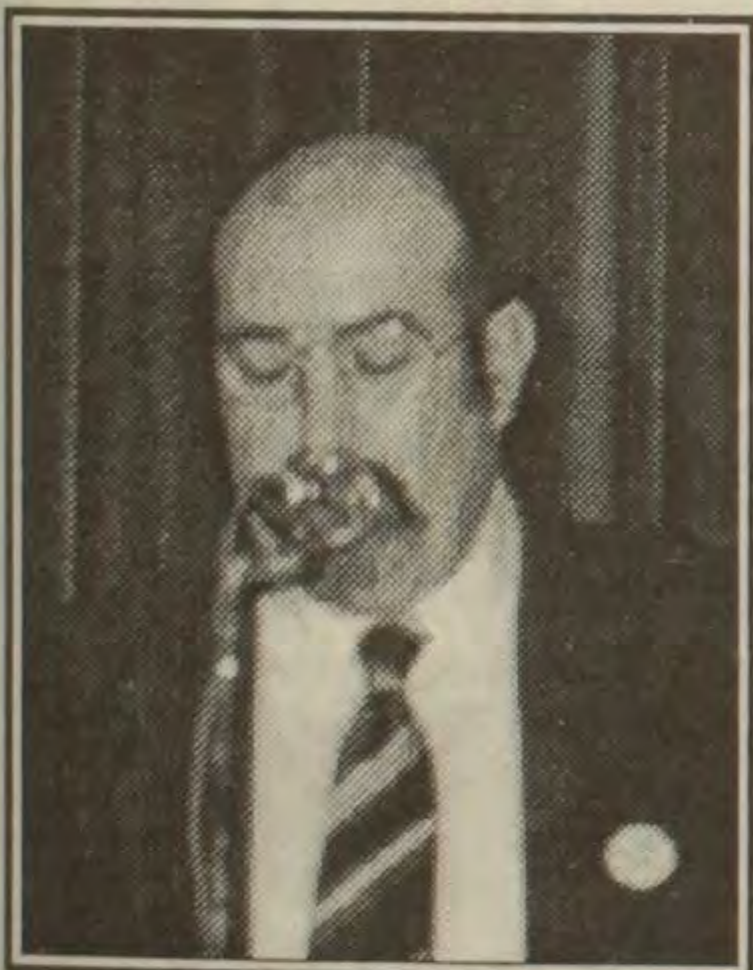
Društvo će nastojati okupiti sve hrvatske intelektualce iz SRJ, te svojom suradnjom i znanstvenim doprinosom pomoći unapređenju svega onoga što je bitno za očuvanje hrvatskog identiteta na ovim prostorima."

U ime HAD-a

predsjednik mr. Josip Ivanović

OSNOVAN "HRVATSKI NARODNI SAVEZ" STATUS NACIONALNE MANJINE - TEMELJNI CILJ

U HKC "Bunjevačko kolo" u nedjelju 6. prosinca održana je osnivačka skupština nove stranke, druge u ovoj sredini s hrvatskim predznakom ali građanskom opcijom - što je ujedno naglašeno kao jedno od temeljnih načela ovog saveza.

Po intoniranju jugoslavenske i hrvatske himne prisutnima se obratio Franjo Vujkov, predsjednik Inicijativnog odbora. Skupštini su, osim članova osnivača, bili nazočni gosti koji su se i obratili prisutnima: u ime Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu govorio je Aleksandar Skenderović, diplomatski savjetnik, s njim je bio i prvi sekretar Andrej Dogan, predstavnik SVM-a Kasza József i potpredsjednik Józsa László, predsjednik SGS-a Ilija Šujica, predstavnik "Pučke kasine 1878" Ljudevit

Vojnić Tunić, u ime NSS pozdrav je uputio Josip Ivanković, Forum hrvatskih institucija i organizacija je predstavljao Branko Horvat, novoosnovano Hrvatsko akademsko društvo je zastupao Dujo Runje, a HKC "Bunjevačko kolo" Bela Ivković.

U svom obraćanju prisutnima Aleksandar Skenderović, diplomatski savjetnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu je istaknuo da Republika Hrvatska ima moralnu i svaku drugu posebnu skrb za dijelove naroda koji žive u drugim državama. "Drago nam je da hrvatska zajednica u Vojvodini i Jugoslaviji ima volje da se organizira", nastavio je g. Skenderović i naglasio da se Hrvatska ne želi miješati u pitanja organiziranosti svog naroda u susjednim zemljama. Stoga će podržavati obje stranke i nastojati izmiriti ono što je nepomirljivo među njima jer ništa ne smije ići na štetu hrvatskog naroda.

Gradonačelnik je upozorio da osnivanje nove stranke nije lak zadatak već je to trnovit put, što zna iz osobnog petogodišnjeg iskustva. Osnovati i voditi stranku, naročito ako je građanske opcije, centra - suprotna vladajućim partijama, ako grupira ljude po idejama ali da ne isključuje druge, ako zagovara toleranciju različitih mišljenja, jezika, vjere, običaja, izložena je kritici. Zato treba marljivo raditi i voditi računa o interesu naroda pa uspjeh neće izostati. "Nemojte se uplašiti teškoća. Kad vas napadaju - znajte da ste na dobrom putu",

završio je Kasza József.

Franjo Vujkov je u svom izlaganju obrazložio zašto je došlo do formiranja nove stranke ocijenivši utjecaj DSHV-a u lokalnoj samoupravi minornim, te zbog neuspjeha na prošlim izborima. On je ujedno dao temeljna načela i ciljeve HNS-a čiji je glavni cilj priznavanje Hrvatima u Jugoslaviji statusa nacionalne manjine, uspostavljanje suradnje sa svim hrvatskim institucijama na ravnopravnim osnovama, decentralizacija vlasti i zatim koalicijski nastup u političkom životu.

ljanje suradnje sa svim hrvatskim institucijama na ravnopravnim osnovama, decentralizacija vlasti i zatim koalicijski nastup u političkom životu.

Gosti na skupštini - prvi s desna gradonačelnik József Kasza

Glasnogovornik Hrvatskog narodnog saveza Kalman Kuntić je iznio želju da se po dobijanju statusa nacionalne manjine traži kulturna autonomija. HNS nema cilj sve Hrvate skupiti u ovaj savez, ali ih želi objediniti oko temeljnih načela koja se zalažu za slobodu pojedinca i njegovu društvenu odgovornost jer su temeljni postulati ove stranke liberalno-demokratski.

Rasprave nije bilo pa se nakon prihvaćanja temeljnih načela i Statuta HNS-a odmah jednoglasno izglasalo Vijeće HNS-a od 20 članova od kojih će se već 16. prosinca izabrati predsjednik i predsjedništvo stranke.

Sjedište Hrvatskog narodnog saveza bit će na Trgu Lazara Nešića 1 (u zgradi nove općine).

K. Č.

Kafana - "Dukat"

Subotica, Preradovićeva 4 (u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 30-136

Organizira: svadbe, rođendanska slavlja, bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Nedjeljom: "BUNJEVAČKA UŽNA"

Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22 sata, nedjeljom od 12 - 16 sati,
ponedjeljkom zatvoreno

vl. Jakov Letović

Posjetite knjižaru
i papirnicu

MAPA 5

u Štrosmajerovoj
ulici u Subotici!

Tel./fax: 21-311

Poljoprivredna apoteka

Nudimo vam

AgriS

Subotica

- sredstvo za zaštitu simena žita
- ostala sredstva za zaštitu bilja
- stručni savjeti

Radno vrijeme od 8 do 19 sati, a subotom od 7 do 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel./fax: 556-228

G. BLAŠKO GABRIĆ I ŠTAMPARIJA "GLOBUS"
DAROVALI SU KUNSTDRUCK PAPIR ZA KORICE "ZVONIKA"
DO KRAJA 1998. GODINE!
TOPLO ZAHVALJUJEMO!

Isplati se ženiti

Jer Štamparija "Globus"
brzo kvalitetno i jeftino

štampa pozivnice
za svadbu.

Otmara Majera 10

Telefon: (024) 551-202

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

Postanite prijatelj Interneta!

Predstavite svoju firmu svetu! ✓

Izradujemo www prezentacije i držimo ih na Svetskoj mreži

Kompletna ponuda internet servisa ✓

Subotičko čvoriste je kod nas

Naučite koristiti Internet i vi ✓

Kurs traje 16 časova

Sve INFORMACIJE možete dobiti u našem Informativno-prodajnom centru

✉ BRAČE JUGOVIĆA 5

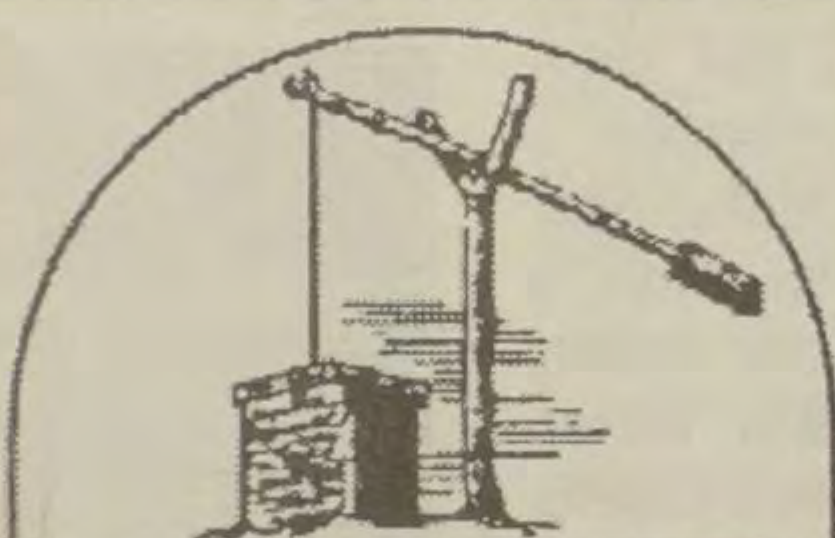
Radno vreme: 9 - 19 sati

☎ 555-765

E-mail: admin@tippnet.co.yu

Home Page: www.tippnet.co.yu

Internet je preko nas došao u Suboticu - budite sa nama!

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

...uvek, kada poželite lepe stvari.

**IZRAĐUJEMO
KUPATILJSKI
I
KUHINJSKI
NAMEŠTAJ
PO NARUDŽBI**

UREĐENJE ENTERIJERA

PRODAJEMO UNIVER, MEDJAPAN, RADNE PLOČE,
ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE,
PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel./fax: 024/ 561-186, Tel.: 024/ 561-187

HORVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel.: (36-1) 269-1301,
311-9200, 353-1501
Tel./fax: (36-1) 269-1300

Subotica

BOŽIĆNI KONCERT KATEDRALNOG ZBORA

22. 12. u 19,30
u velikoj vijećnici "Gradske kuće"

Subotica-katedrala **VELIKOM BISKUPU ANTUNOVIĆU U ČAST**

10. 01. 1999. u 18 sati

SVEČANA SV. MISA

ZA + BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

*dođite iskazati čast našem velikom biskupu i
narodnom preporoditelju; od biskupa Antunovića
još uvijek svi možemo puno toga naučiti*

OSMI RAZGOVORI

KATOLIČKOG INSTITUTA ZA KULTURU,
POVIJEST I DUHOVNOST "IVAN ANTUNOVIĆ"

11. 01. u 19 sati

u svečanoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo"
Tema i predavači bit će objavljeni ovih dana

Našim biskupima, svećenicima, redovnicima i redovnicama; redovnim, dopisnim i počasnim članovima, dobročiniteljima i svim ljudima dobre volje želimo

ČESTIT BOŽIĆ

i BLAGOSLOVLJENU 1999. GODINU

*Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost
"Ivan Antunović" - Subotica*

SRETAN BOŽIĆ I NOVO 1999. GODINU

svim profesorima i studentima,
svim dobročiniteljima i podupirateljima
želi

hrvatski odjel **TEOLOŠKO-KATEHETSKOG
INSTITUTA** Subotičke biskupije

PREPORUČAMO NAŠA IZDANJA

- **MOLITVENIK** "Slava Božja" - 80,00 N. din.
- **SUBOTIČKA DANICA** (nova)
- kalendar za 1998. godinu (knjiga - 280 str.) - 40,00 N. din
- **NAŠ ČOVIK**
(Marija Zaić Kubatović, priredila)
- knjiga u čast 60. obljetnice književnog rada
akademika dr. Ante Sekulića - Cijena: 30 N.din
Charles de Foucauld
- **ŠTO GOD UČINISTE ... MENI UČINISTE**
- meditacije o ljubavi po evanđelju - Cijena: 30 N.din

NARUDŽBE: Uredništvo "ZVONIK",
Ivana Milutinovića 52, 24000 SUBOTICA

NOVO, NOVO, NOVO, NOVO, NOVO **OVDJE RADIO SUBOTICA... ZAPOČINJE PROGRAM** **NA HRVATSKOM JEZIKU**

OD 21. 12. 1998. GODINE

- SVAKOG DANA Osim SUBOTE I NEDJELJE -
OD 19 DO 20 SATI

glavni i odgovorni urednik redakcije na hrvatskom jeziku
prof. Tomislav Žigmanov

**Na Badnje večer svečana emisija
počinje u 23,30 a u ponoć
direktan prijenos polnoćke iz katedrale-bazilike.**

POTVRĐENI DOSADAŠNJI UREDNICI

U somborskoj župi sv. Križa, u ponedjeljak 14. prosinca, na svom redovitom mjesečnom susretu, svećenici Hrvati Subotičke biskupije, koji su osnivači katoličkog lista "Zvonik" i godišnjaka - kalendara "Subotička Danica (nova)", potvrdili su za sljedećih pet godina dosadašnje urednike. Tako će i sljedećih pet godina urednik "Zvonika" biti Andrija Anišić, župnik subotičke župe sv. Roka, a urednik Subotičke Danice (nove) i dalje će biti Stjepan Beretić, katedralni župnik.

Svećenici su vrlo pozitivno ocijenili dosadašnjih 49 brojeva "Zvonika" i pet objavljenih kalendara "Subotička Danica (nova)".

Njih dvojica će izabrati suradnike i imenovati ih članovima Uredničkog vijeća, budući da je Uredničko vijeće i drugog izdanja zajedničko.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Lazar Novaković, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202.

Ilustracija: J. Klović

Djetešce nam se rodilo,
U jasle se položilo.

~ Isuse mileni, Bože moj,
Srce ti dajem da sam tvoj.

Sin Boga Oca i Bog sam
S neba na zemlju siđe k nam.

~ Čista ga Djeva rodila
I svojim mlijekom dojila.

~ Isus mu ime Otac da,
Da nas otkupi, posla ga.

BOŽIĆNA PORUKA DR. IVANA PERZESA, SUBOTIČKOG BISKUPA

RIJEČ DOLAZI OD OCA

Mi koji Boga nikad nismo vidjeli, niti ga možemo pravo opisati, možemo o njemu najviše znati po onome "koji je u krilu Očevu, on nam ga obznani" (usp. Iv 1,18). Taj "koji je u krilu Očevu" rodio se od Žene (usp. Gal 4,4). Rodio se kao malo, ne jako dijete. To je objava Boga! Bog se tako ljudima najzornije objavio. Pojavio se kao čovjek - Bog s nama. Ali, to je ujedno i potpuna objava čovjeka, punog smisla njegova postojanja.

Ako bismo danas htjeli sebi na najbolji način riječima opisati Trojedinoga Boga, onda treba reći: sve počinje u Ocu, sve se ispunjava i aktualizira kroz vrijeme u Sinu, jer je Sin postao vremenit, ušao je utjelovljenjem u ljudsku povijest i kozmos. U Sinu se sve Božje aktualizira u stvorenome svijetu i s nama ljudima komunicira. A sve što je u Sinu ostvareno i što je po utjelovljenju povezano sa svakim čovjekom i svekolikim stvorenjem, događa se i u njegovu Otajstvenom tijelu, dakle, u svima koji su mu pritetjelovljeni, sve se događa po Duhu Svetome.

Slika Božja u čovjeku očituje se baš po tome što može sebe priopćiti drugome, jer je jedini među tjelesnim stvorenjima osoba koja može govoriti. Možda nismo nikad do kraja svjesni što u teološkom smislu znači ljudski govor - to da čovjek svoje misli, svoje osjećaje, svoj unutrašnji svijet može priopćiti drugome i taj drugi može to primiti. Nikad samim razumom ne možemo do kraja proniknuti odakle uopće sposobnost da je čovjek jedini od živih bića počeo

govoriti. Po govoru i priopćivosti čovjek je postao subjekt povijesti i počeo se i sam ostvarivati kroz povijest.

Utjelovljenje Božje Riječi, Kristovo rođenje je poruka nama danas: Učite, ljudi, međusobno komunicirati, razgovarati! Svaki pojedini čovjek treba naći način kako da od sebe, od svoje samosvojnosti prijede drugome čovjeku, da se uzajamno podupru. Pavao će reći: "Nosite teret jedan drugoga" (usp. Gal 6,2)! Valja naučiti kako da se između nas uspostavlja istinito zajedništvo i ljubav po Božjem uzoru, kao između Oca i Sina u Duhu Svetome. Ljubav među svim ljudskim osobama - to je cilj i smisao!

Mi koji smo Krista upoznali i u njemu primili objavu Boga kao Oca puna ljubavi, koji nam upućuje Riječ i s nama hoće imati punu komunikaciju po Duhu što nam ga daje, koji nas poziva da mu se u svojoj osobnoj slobodi otvorimo, mi koji smo to shvatili, uklonimo svaku zapreku Božjoj ljubavi. Duh Sveti sabire i Kristovo mistično tijelo - Crkvu. Taj isti Duh i u nama stvara tijelo Riječi Božje. Budimo zato jedni drugima doista prava i istinita riječ. To je riječ pomirenja, razumijevanja, međusobnog poštovanja, solidarnosti, spremnosti da trpimo jedni za druge. Neka to bude istinita riječ ljubavi.

Godina koja je pred nama posvećena je otajstvu Boga Oca na putu prema Velikom jubileju - 2000. godini kršćanstva. Naše obraćenje neka bude prožeto duhom evanđelja i slavljenjem sakramenta Pomirenja u njegovom najdubljem značenju.

Želim svima, a osobito bolesnicima, sretan Božić i od Boga Oca blagoslovljenu 1999. Novu godinu!

+ Ivan biskup